

ODPOWIEDZIALNOŚĆ

ROZWÓJ

LUDZIE

ENERGIA

NIEZAWODNOŚĆ

Polski Koncern Naftowy **ORLEN**
Spółka Akcyjna

RAPORT ROCZNY GRUPY ORLEN

2015

RAPORT ROCZNY GRUPY ORLEN ZA ROK 2015

- 1. PISMO PREZESA ZARZĄDU**
- 2. OPINIA I RAPORT NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA Z BADANIA**
- 3. WYBRANE DANE FINANSOWE**
- 4. SPRAWOZDANIE FINANSOWE GRUPY ORLEN**
- 5. SPRAWOZDANIE ZARZĄDU Z DZIAŁALNOŚCI GRUPY ORLEN**

Polski Koncern Naftowy **ORLEN**
Spółka Akcyjna

GRUPA KAPITAŁOWA ORLEN

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE

ZA ROK ZAKOŃCZONY 31 GRUDNIA 2015
SPORZĄDZONE ZGODNIE Z MIĘDZYNARODOWYMI
STANDARDAMI SPRAWOZDAWCZOŚCI FINANSOWEJ
ZATWIERDZONYMI PRZEZ UNIEJ EUROPEJSKĄ

SPIIS TREŚCI

1. WPROWADZENIE	4	8. NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO	12
1.1. PODSTAWOWA DZIAŁALNOŚĆ GRUPY ORLEN	4	8.1. NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SPRAWOZDANIA Z ZYSKÓW LUB STRAT I INNYCH CAŁKOWITYCH DOCHODÓW	12
1.2. PODSTAWA SPORZĄDZENIA SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO	4	8.2. NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SPRAWOZDANIA Z SYTUACJI FINANSOWEJ	15
2. SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z ZYSKÓW LUB STRAT I INNYCH CAŁKOWITYCH DOCHODÓW	5	8.3. NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SPRAWOZDANIA Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH	26
3. SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ	6	8.4. NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH ORAZ RYZYK FINANSOWYCH	27
4. SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM	7	8.5. POZOSTAŁE NOTY OBJAŚNIAJĄCE	35
5. SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH	8	8.6. POLITYKA RACHUNKOWOŚCI	37
6. DANE SEGMENTOWE	9	8.7. ISTOTNE WARTOŚCI OPARTE NA OSĄDACH I SZACUNKACH	43
6.1. PRZYCHODY, KOSZTY, WYNIKI FINANSOWE, NAKŁADY INWESTYCYJNE	9	8.8. INFORMACJE O ISTOTNYCH POSTĘPOWANIACH TOCZĄCYCH SIĘ PRZED SĄDEM, ORGANEM WŁAŚCIWYM DLA POSTĘPOWANIA ARBITRAŻOWEGO LUB ORGANEM ADMINISTRACJI	44
6.2. AKTYWA W PODZIALE NA SEGMENTY OPERACYJNE	10	9. STRUKTURA GRUPY ORLEN ORAZ WSPÓLNE POROZUMIENIA UMOWNE	47
6.3. AKTYWA TRWAŁE W PODZIALE NA OBSZARY GEOGRAFICZNE	10	9.1. SCHEMAT GRUPY	47
7. OPIS ISTOTNYCH CZYNNIKÓW MAJĄCYCH WPŁYW NA DANE FINANSOWE ZA 2015 ROKU	11	9.2. JEDNOSTKI ZALEŻNE	49
		9.3. INWESTYCJE WE WSPÓLNE POROZUMIENIA UMOWNE	51
		10. WYDARZENIA PO ZAKOŃCZENIU OKRESU SPRAWOZDAWCZEGO	52
		11. OŚWIADCZENIA ZARZĄDU I ZATWIERDZENIE SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO	53

1. WPROWADZENIE

1.1. Podstawowa działalność Grupy ORLEN 1.2. Podstawa sporządzania sprawozdania finansowego

1.1. PODSTAWOWA DZIAŁALNOŚĆ GRUPY ORLEN

Polski Koncern Naftowy ORLEN Spółka Akcyjna z siedzibą w Płocku przy ul. Chemików 7 („Spółka”, „PKN ORLEN”, „Emitent”, „Jednostka Dominująca”) powstał z połączenia Petrochemii Płock S.A. z Centralą Produktów Naftowych S.A. w dniu 7 września 1999 roku.

PKN ORLEN wraz ze spółkami tworzącymi Grupę Kapitałową Polskiego Koncernu Naftowego ORLEN S.A. („Grupa ORLEN”, „Grupa Kapitałowa ORLEN”, „Grupa”, „Grupa Kapitałowa”) jest jednym z największych i najbardziej nowoczesnych koncernów paliwowo - energetycznych w Europie Środkowej działającym na rynku polskim, litewskim, czeskim i niemieckim. Grupa ponadto posiada jednostki zlokalizowane na terenie Malty, Szwecji, Holandii, Słowacji, Węgier, Estonii i Łotwy oraz USA i Kanady.

Podstawowym przedmiotem działalności Grupy ORLEN jest przerób ropy naftowej oraz produkcja paliw, wyrobów petrochemicznych i chemicznych, jak również sprzedaż hurtowa i detaliczna produktów paliwowych. Grupa ORLEN prowadzi także poszukiwania, rozpoznawanie i wydobywanie węglowodorów oraz wytwarza, prowadzi dystrybucję i obrót energią elektryczną i ciepłą.

Przedmiotem działalności spółek Grupy ORLEN jest również działalność usługowa: magazynowanie ropy naftowej i paliw, transport drogowy i kolejowy, usługi konserwacyjno-remontowe, laboratoryjne, ochrony, projektowe, administracyjne oraz ubezpieczeniowe i finansowe.

Akcje PKN ORLEN są notowane na rynku podstawowym Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie (GPW) w systemie notowań ciągłych. Pierwsze notowanie akcji odbyło się 26 listopada 1999 roku. Na rynku kapitałowym obecna jest także jedna ze spółek zależnych PKN ORLEN - Unipetrol a.s., której akcje są notowane na Giełdzie Papierów Wartościowych w Pradze. Dodatkowe informacje przedstawiono w [nucie 9.1.](#)

1.2. PODSTAWA SPORZĄDZENIA SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy zastosowaniu zasad rachunkowości zgodnych z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej (MSSF), obejmującymi Międzynarodowe Standardy Rachunkowości (MSR) oraz Interpretacje Stałego Komitetu ds. Interpretacji (SKI) i Komitetu ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej (KIMSF), które zostały zatwierdzone przez Unię Europejską (UE) i weszły w życie do końca 2015 roku. Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone w oparciu o zasadę kosztu historycznego, za wyjątkiem pochodnych instrumentów finansowych, aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży oraz nieruchomości inwestycyjnych, które zostały wycenione w wartości godziwej. Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe z wyjątkiem skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych zostało sporządzone zgodnie z zasadą memoriału.

Zakres skonsolidowanego sprawozdania finansowego jest zgodny z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 roku w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (tekst jednolity Dz.U. 2014 poz. 133) i obejmuje roczny okres sprawozdawczy od 1 stycznia do 31 grudnia 2015 roku i okres porównawczy od 1 stycznia do 31 grudnia 2014 roku.

Prezentowane skonsolidowane sprawozdanie przedstawia rzetelnie sytuację finansową i majątkową Grupy ORLEN na dzień 31 grudnia 2015 roku, wyniki jej działalności oraz przepływy pieniężne za rok zakończony dnia 31 grudnia 2015 roku.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez Grupę ORLEN w dającej się przewidzieć przyszłości. Na dzień zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie stwierdza się istnienia okoliczności wskazujących na zagrożenie kontynuowania działalności przez Grupę ORLEN. Czas trwania Jednostki Dominującej oraz jednostek wchodzących w skład Grupy ORLEN jest nieoznaczony.

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy wcześniejszym uwzględnieniu zmian standardu MSR1- Prezentacja sprawozdań finansowych: Inicjatywa dotycząca ujawnień. Główne elementy modyfikacji zakresu i formatów ujawnień dotyczyły:

- kwestii istotności - nieistotne ujawnienia nie zostały zaprezentowane nawet jeśli stanowiły część wymogu danego standardu;
- agregacji / dezagregacji wybranych pozycji w celu zwiększenia przejrzystości i użyteczności;
- polityki rachunkowości - zaprezentowane zostały te zasady, które mają istotny wpływ na prezentację efektów działalności i sytuację Grupy.

Pozostałe zmiany do MSSF, które Grupa zastosowała zgodnie z ich datą wejścia w życie od 1 stycznia 2015 roku do 31 grudnia 2015 roku nie miały istotnego wpływu na niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe.

2. SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z ZYSKÓW LUB STRAT I INNYCH CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

	NOTA	2015	2014
Przychody ze sprzedaży	6.1, 8.1.1, 8.1.2	88 336	106 832
przychody ze sprzedaży produktów i usług		69 101	80 836
przychody ze sprzedaży towarów i materiałów		19 235	25 996
Koszt własny sprzedaży	8.1.3	(77 792)	(101 010)
koszt wytworzenia sprzedanych produktów i usług		(59 489)	(76 211)
wartość sprzedanych towarów i materiałów		(18 303)	(24 799)
Zysk brutto ze sprzedaży		10 544	5 822
Koszty sprzedaży		(3 971)	(3 920)
Koszty ogólnego zarządu		(1 552)	(1 512)
Pozostałe przychody operacyjne	8.1.4	420	766
Pozostałe koszty operacyjne, w tym:	8.1.5	(1 354)	(5 924)
utworzenie odpisów aktualizujących wartość rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	8.2.4	(1 029)	(5 492)
Udział w wyniku finansowym jednostek wycenianych metodą praw własności	9.3	253	57
Zysk/(Strata) z działalności operacyjnej		4 340	(4 711)
Przychody finansowe	8.1.6	390	354
Koszty finansowe	8.1.7	(1 032)	(1 889)
Przychody i koszty finansowe netto		(642)	(1 535)
Zysk/(Strata) przed opodatkowaniem		3 698	(6 246)
Podatek dochodowy		(465)	418
podatek dochodowy bieżący		(310)	(196)
podatek odroczony		(155)	614
Zysk/(Strata) netto		3 233	(5 828)
Inne całkowite dochody:			
które nie zostaną następnie przeklasyfikowane na zyski lub straty		3	(16)
które zostały lub zostaną przeklasyfikowane na zyski lub straty		1 327	(655)
instrumenty zabezpieczające	8.2.8.3	1 530	(1 758)
różnice kursowe z przeliczenia jednostek podporządkowanych		88	769
podatek odroczony	8.1.8.2, 8.2.8.3	(291)	334
		1 330	(671)
Całkowite dochody netto		4 563	(6 499)
Zysk/(Strata) netto przypadający na		3 233	(5 828)
akcjonariuszy jednostki dominującej		2 837	(5 811)
akcjonariuszy/udziałowców niekontrolujących		396	(17)
Całkowite dochody netto przypadające na		4 563	(6 499)
akcjonariuszy jednostki dominującej		4 107	(6 584)
akcjonariuszy/udziałowców niekontrolujących		456	85
Zysk/(Strata) netto i rozwodniony zysk/(strata) netto na jedną akcję przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej (w PLN na akcję)		6,63	(13,59)

3. SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ

	NOTA	31/12/2015	31/12/2014
AKTYWA			
Aktywa trwałe			
Rzeczowe aktywa trwałe	8.2.1	24 536	22 644
Wartości niematerialne	8.2.2	1 298	703
Inwestycje wyceniane metodą praw własności	9.3	774	672
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	8.1.8.2	365	385
Pozostałe aktywa finansowe	8.2.3	147	327
Pozostałe aktywa	8.2.5	242	240
		27 362	24 971
Aktywa obrotowe			
Zapasy	8.2.6	10 715	9 829
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	8.2.7	6 641	7 092
Pozostałe aktywa finansowe	8.2.3	974	862
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty		2 348	3 937
Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży		97	34
		20 775	21 754
Aktywa razem		48 137	46 725
PASYWA			
KAPITAŁ WŁASNY			
Kapitał podstawowy	8.2.8.1	1 058	1 058
Kapitał z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej	8.2.8.2	1 227	1 227
Kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń	8.2.8.3	(80)	(1 319)
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek podporządkowanych		537	509
Zyski zatrzymane	8.2.8.4	19 431	17 296
Kapitał własny przypadający na akcjonariuszy jednostki dominującej		22 173	18 771
Kapitał własny przypadający udziałom niekontrolującym	8.2.8.5	2 071	1 615
Kapitał własny razem		24 244	20 386
ZOBOWIĄZANIA			
Zobowiązania długoterminowe			
Kredyty, pożyczki i obligacje	8.2.9	8 131	9 670
Rezerwy	8.2.10	710	709
Zobowiązania z tytułu podatku odroczonego	8.1.8.2	674	75
Pozostałe zobowiązania finansowe	8.2.11	712	1 851
		10 227	12 305
Zobowiązania krótkoterminowe			
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	8.2.12	10 820	11 257
Kredyty i pożyczki	8.2.9	1 027	987
Rezerwy	8.2.10	749	648
Pozostałe zobowiązania finansowe	8.2.11	870	1 020
Pozostałe zobowiązania	8.2.13	200	122
		13 666	14 034
Zobowiązania razem		23 893	26 339
Pasywa razem		48 137	46 725

4. SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM

	Kapitał własny przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej						Kapitał własny przypadający udziałom niekontrolującym	Kapitał własny razem
	Kapitał podstawowy oraz kapitał z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej	Kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń	Różnice kursowe z przeliczenia jednostek podporządkowanych	Zyski zatrzymane	Razem			
NOTA	8.2.8.1, 8.2.8.2	8.2.8.3		8.2.8.4		8.2.8.5		
01/01/2015	2 285	(1 319)	509	17 296	18 771	1 615		20 386
Zysk netto	-	-	-	2 837	2 837	396		3 233
Składniki innych całkowitych dochodów	-	1 239	28	3	1 270	60		1 330
Całkowite dochody netto	-	1 239	28	2 840	4 107	456		4 563
Zmiana struktury udziału niekontrolującego	-	-	-	1	1	-		1
Dywidendy	-	-	-	(706)	(706)	-		(706)
31/12/2015	2 285	(80)	537	19 431	22 173	2 071		24 244
01/01/2014	2 285	148	(201)	23 716	25 948	1 603		27 551
(Strata) netto	-	-	-	(5 811)	(5 811)	(17)		(5 828)
Składniki innych całkowitych dochodów	-	(1 467)	710	(16)	(773)	102		(671)
Całkowite dochody netto	-	(1 467)	710	(5 827)	(6 584)	85		(6 499)
Zmiana struktury udziału niekontrolującego	-	-	-	23	23	(72)		(49)
Dywidendy	-	-	-	(616)	(616)	(1)		(617)
31/12/2014	2 285	(1 319)	509	17 296	18 771	1 615		20 386

5. SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH

	NOTA	2015	2014
Przepływy pieniężne z działalności operacyjnej			
Zysk/(Strata) netto		3 233	(5 828)
Korekty o pozycje:			
Udział w wyniku finansowym jednostek wycenianych metodą praw własności	9.3	(253)	(57)
Amortyzacja	8.1.3	1 895	1 991
Strata z tytułu różnic kursowych	8.3	24	880
Odsetki netto	8.3	199	241
Dywidendy		(2)	(2)
Strata na działalności inwestycyjnej, w tym:		1 106	5 015
<i>utworzenie/(odwrócenie) odpisów aktualizujących wartość rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych</i>	8.1.4, 8.1.5, 8.2.4.	993	5 360
Podatek dochodowy od zysku/(straty) przed opodatkowaniem		465	(418)
Zmiana stanu rezerw	8.3	463	141
Zmiana stanu kapitału pracującego	8.3	(1 320)	1 752
<i>zapasy</i>		(655)	4 106
<i>należności</i>		1 258	924
<i>zobowiązania</i>		(1 923)	(3 278)
Pozostałe korekty		(252)	(360)
Podatek dochodowy (zapłacony)	8.3	(204)	(168)
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej		5 354	3 187
Przepływy pieniężne z działalności inwestycyjnej			
Nabycie składników rzeczowego majątku trwałego, wartości niematerialnych i praw wieczystego użytkowania gruntów		(3 079)	(3 700)
Nabycie akcji i udziałów skorygowane o przejęte środki pieniężne		(1 195)	(792)
Sprzedaż składników rzeczowego majątku trwałego, wartości niematerialnych i praw wieczystego użytkowania gruntów		131	400
Dywidendy otrzymane		192	2
Pozostałe		(145)	70
Środki pieniężne netto (wykorzystane) w działalności inwestycyjnej		(4 096)	(4 020)
Przepływy pieniężne z działalności finansowej			
Wpływy z otrzymanych kredytów i pożyczek		1 896	9 639
Emisja obligacji		-	2 350
Spląty kredytów i pożyczek		(3 771)	(9 023)
Odsetki zapłacone	8.3	(258)	(245)
Dywidendy wypłacone	8.2.8.7	(706)	(617)
Pozostałe		(27)	(21)
Środki pieniężne netto z / (wykorzystane w) działalności finansowej		(2 866)	2 083
Zwiększenie/(Zmniejszenie) netto stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów		(1 608)	1 250
Zmiana stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów z tytułu różnic kursowych		19	(2)
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na początek okresu		3 937	2 689
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na koniec okresu		2 348	3 937
<i>w tym środki pieniężne o ograniczonej możliwości dysponowania</i>		22	37

6. DANE SEGMENTOWE

- 6.1. Przychody, koszty, wyniki finansowe, nakłady inwestycyjne
6.2. Aktywa w podziale na segmenty operacyjne
6.3. Aktywa trwałe w podziale na obszary geograficzne

Działalność operacyjna Grupy ORLEN prowadzona jest w ramach:

- segmentu Downstream, który obejmuje zintegrowane obszary produkcji i sprzedaży rafinerijnej i petrochemicznej oraz działalność w obszarze energetyki,
- segmentu Detal, który obejmuje sprzedaż na stacjach paliw,
- segmentu Wydobycie, który obejmuje działalność związaną z poszukiwaniem i wydobyciem zasobów mineralnych,

oraz Funkcji Korporacyjnych obejmujących działalność związaną z zarządzaniem i administracją, funkcjami wsparcia i pozostałą działalność nieprzypisaną do wyodrębnionych segmentów operacyjnych stanowiących tzw. pozycję uzgodnieniową.

Oceny wyników finansowych segmentów operacyjnych i decyzje o przydziale zasobów dokonywane są głównie na bazie zysku/(straty) z działalności operacyjnej powiększonych o amortyzację - EBITDA. Wskaźnik EBITDA jest jedną z miar efektywności prowadzonej działalności, która nie jest zdefiniowana w MSSF. Grupa ORLEN definiuje wskaźnik EBITDA jako zysk/(strata) netto za dany okres sprawozdawczy przed uwzględnieniem wpływu podatku dochodowego, efektów działalności finansowej oraz kosztów amortyzacji.

Przychody z transakcji z podmiotami zewnętrznymi i transakcje między segmentami realizowane są na warunkach rynkowych.

6.1. PRZYCHODY, KOSZTY, WYNIKI FINANSOWE, NAKŁADY INWESTYCYJNE

2015 rok

	NOTA	Segment Downstream	Segment Detal	Segment Wydobycie	Funkcje Korporacyjne	Wyłączenia	Razem
Sprzedaż zewnętrzna	8.1.1, 8.1.2	56 987	31 052	215	82	-	88 336
Sprzedaż między segmentami		12 624	70	-	206	(12 900)	-
Przychody ze sprzedaży		69 611	31 122	215	288	(12 900)	88 336
Koszty operacyjne ogółem		(64 963)	(29 934)	(347)	(971)	12 900	(83 315)
Pozostałe przychody operacyjne	8.1.4	276	50	3	91	-	420
Pozostałe koszty operacyjne	8.1.5	(316)	(67)	(852)	(119)	-	(1 354)
<i>Przychody i koszty operacyjne netto, w tym:</i>		<i>(40)</i>	<i>(17)</i>	<i>(849)</i>	<i>(28)</i>	<i>-</i>	<i>(934)</i>
<i>utworzenie/odwrócenie odpisów aktualizujących wartość rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych</i>	8.2.4	<i>(136)</i>	<i>-</i>	<i>(852)</i>	<i>(5)</i>	<i>-</i>	<i>(993)</i>
Udział w wyniku finansowym jednostek wycenianych metodą praw własności	9.3	253	-	-	-	-	253
Zysk/(Strata) z działalności operacyjnej		4 861	1 171	(981)	(711)	-	4 340
Przychody i koszty finansowe netto	8.1.6, 8.1.7						(642)
Zysk przed opodatkowaniem							3 698
Podatek dochodowy							(465)
Zysk netto							3 233

DODATKOWE INFORMACJE	NOTA	Segment Downstream	Segment Detal	Segment Wydobycie	Funkcje Korporacyjne	Wyłączenia	Razem
Amortyzacja	8.1.3	1 269	368	173	85	-	1 895
EBITDA		6 130	1 539	(808)	(626)	-	6 235
CAPEX*		2 242	448	288	205	-	3 183

2014 rok

	NOTA	Segment Downstream	Segment Detal	Segment Wydobycie	Funkcje Korporacyjne	Wyłączenia	Razem
Sprzedaż zewnętrzna	8.1.1, 8.1.2	70 549	35 913	298	72	-	106 832
Sprzedaż między segmentami		15 392	191	-	239	(15 822)	-
Przychody ze sprzedaży		85 941	36 104	298	311	(15 822)	106 832
Koszty operacyjne ogółem		(85 971)	(35 015)	(271)	(1 007)	15 822	(106 442)
Pozostałe przychody operacyjne	8.1.4	468	182	4	112	-	766
Pozostałe koszty operacyjne	8.1.5	(5 329)	(186)	(323)	(86)	-	(5 924)
<i>Przychody i koszty operacyjne netto, w tym:</i>		<i>(4 861)</i>	<i>(4)</i>	<i>(319)</i>	<i>26</i>	<i>-</i>	<i>(5 158)</i>
<i>utworzenie/odwrócenie odpisów aktualizujących wartość rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych</i>	8.2.4	<i>(5 062)</i>	<i>24</i>	<i>(322)</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>(5 360)</i>
Udział w wyniku finansowym jednostek wycenianych metodą praw własności	9.3	58	-	-	(1)	-	57
Zysk/(Strata) z działalności operacyjnej		(4 833)	1 085	(292)	(671)	-	(4 711)
Przychody i koszty finansowe netto	8.1.6, 8.1.7						(1 535)
(Strata) przed opodatkowaniem							(6 246)
Podatek dochodowy							418
(Strata) netto							(5 828)

DODATKOWE INFORMACJE	NOTA	Segment Downstream	Segment Detal	Segment Wydobycie	Funkcje Korporacyjne	Wyłączenia	Razem
Amortyzacja	8.1.3	1 408	355	122	106	-	1 991
EBITDA		(3 425)	1 440	(170)	(565)	-	(2 720)
CAPEX*		2 714	345	499	230	-	3 788

* CAPEX – zwiększenia aktywów trwałych wraz z kosztami finansowania zewnętrznego

6.2. AKTYWA W PODZIALE NA SEGMENTY OPERACYJNE

	31/12/2015	31/12/2014
Segment Downstream, w tym:	34 282	32 298
inwestycje wyceniane metodą praw własności	700	641
aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	96	34
Segment Detal	5 683	5 787
Segment Wydobycie, w tym:	3 380	2 422
inwestycje wyceniane metodą praw własności	45	-
Aktywa segmentów	43 345	40 507
Funkcje Korporacyjne	4 995	6 425
Wyłączenia	(203)	(207)
	48 137	46 725

Na dzień 31 grudnia 2015 roku aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży w segmencie downstream dotyczą głównie przeklasyfikowanych do sprzedaży aktywów netto spółek Orlen Koltrans oraz Orlen Transport w kwocie odpowiednio 34 mln PLN oraz 40 mln PLN.

Do segmentów operacyjnych przyporządkowuje się wszystkie aktywa z wyjątkiem aktywów finansowych, aktywów podatkowych oraz środków pieniężnych i ich ekwiwalentów. Aktywa użytkowane wspólnie przez segmenty operacyjne przydziela się na podstawie przychodów generowanych przez poszczególne segmenty operacyjne.

6.3. AKTYWA TRWAŁE W PODZIALE NA OBSZARY GEOGRAFICZNE

	31/12/2015	31/12/2014	Udział %	
			2015	2014
Polska	18 755	17 181	72,0%	73,0%
Czechy	3 343	3 219	12,8%	13,7%
Kanada	2 385	1 712	9,2%	7,2%
Niemcy	915	889	3,5%	3,8%
Litwa, Łotwa, Estonia	638	546	2,5%	2,3%
	26 036	23 547	100,0%	100,0%

Aktywa trwałe w podziale na obszary geograficzne obejmują rzeczowe aktywa trwałe (nota 8.2.1), wartości niematerialne (nota 8.2.2), nieruchomości inwestycyjne oraz prawo wieczystego użytkowania gruntów (nota 8.2.5).

7. OPIS ISTOTNYCH CZYNNIKÓW MAJĄCYCH WPŁYW NA DANE FINANSOWE ZA 2015 ROK

WYNIKI OPERACYJNE I FINANSOWE

- W 2015 roku Grupa osiągnęła rekordową wielkość sprzedaży wolumenowej w wysokości 38,7 mln ton co stanowi wzrost w porównaniu z rokiem poprzednim o 8,1%. Wyższe wolumeny sprzedaży odnotowano we wszystkich segmentach operacyjnych Grupy. W ujęciu wartościowym przychody ze sprzedaży były niższe o (18 496) mln PLN ze względu na spadek cen ropy naftowej a tym samym niższych notowań większości produktów wytwarzanych przez Grupę.
- Rekordowy poziom osiągnął również przerób ropy naftowej, który w 2015 roku wyniósł 30,9 mln ton co stanowi wzrost o 13,3% w porównaniu z rokiem poprzednim. Wyższy przerób ropy to zarówno efekt korzystnego otoczenia makroekonomicznego jak i zwiększenia mocy przerobowych o 2,8 mln t/rok po nabyciu pakietu akcji Česká Rafinářská przez Unipetrol od koncernu ENI w 2015 roku. W rezultacie zysk EBITDA przed uwzględnieniem odpisów aktualizujących wartość rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych w 2015 roku wyniósł 7 228 mln PLN i był o 4 588 mln PLN wyższy w porównaniu z rokiem poprzednim. Wzrost wynikał głównie z pozytywnego wpływu zmian czynników makroekonomicznych odzwierciedlonych w szczególności przez wzrost modelowej marży downstream (MMD*) o 2,4 USD/bbl i osłabienie średniego kursu PLN względem USD oraz wzrost wolumenów sprzedaży.

Odpisy z tytułu utraty wartości rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych netto w 2015 roku wyniosły (993) mln PLN i dotyczyły głównie aktywów poszukiwawczych Grupy ORLEN Upstream w Polsce w kwocie (429) mln PLN na skutek zawężenia obszaru poszukiwań, aktywów petrochemicznych Grupy Unipetrol w związku z awarią instalacji do produkcji etylenu z sierpnia 2015 roku w kwocie (93) mln PLN oraz odpisów aktywów wydobywczych w Kanadzie w wysokości (423) mln PLN. Dodatkowe informacje przedstawiono w [nocie 8.2.4](#).

Po uwzględnieniu powyższych odpisów aktualizujących zysk EBITDA Grupy ORLEN w 2015 roku wyniósł 6 235 mln PLN.

- Ujemne saldo na działalności finansowej w 2015 roku wyniosło (642) mln PLN i obejmowało głównie ujemne różnice kursowe z przeszacowania kredytów i pozostałych pozycji w walutach obcych w kwocie (317) mln PLN, rozliczenie i wycenę instrumentów finansowych netto (177) mln PLN oraz koszty odsetkowe netto (123) mln PLN.
- Po uwzględnieniu obciążeń podatkowych w kwocie (465) mln PLN zysk netto Grupy za 2015 rok osiągnął wartość 3 233 mln PLN.

PRZEPŁYWY PIENIĘŻNE I ZADŁUŻENIE

- Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej w 2015 roku wyniosły 5 354 mln PLN i obejmowały głównie zysk EBITDA przed uwzględnieniem odpisów aktualizujących wartość rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych w kwocie 7 228 mln PLN oraz ujemny efekt zwiększenia kapitału pracującego netto w kwocie (1 320) mln PLN, ujemne operacyjne różnice kursowe netto w kwocie (293) mln PLN oraz zapłacone podatki dochodowe w kwocie (204) mln PLN.

Wzrost kapitału pracującego netto wynikał głównie ze wzrostu wartości zapasów, w tym z tytułu odkupu 2 transz zapasów obowiązkowych za łączną kwotę (3 644) mln PLN w części skompensowany spadkami cen ropy i tym samym notowań produktów naftowych. Dodatkowe informacje przedstawiono w [nocie 8.2.6](#).

Środki pieniężne netto wykorzystane w działalności inwestycyjnej w 2015 roku wyniosły (4 096) mln PLN i obejmowały głównie wydatki netto na nabycie składników rzeczowego majątku trwałego i wartości niematerialnych i praw wieczystego użytkowania gruntów w kwocie (2 948) mln PLN, zakup akcji Česká Rafinářská a.s. od ENI pomniejszony o przejęte środki pieniężne w kwocie (35) mln PLN oraz zakup akcji spółek wydobywczych Kicking Horse Energy Inc. i FX Energy Inc. za łączną kwotę (1 161) mln PLN. Dodatkowe informacje o nabyciu aktywów wydobywczych w Kanadzie i w Polsce przedstawiono w [nocie 9.2.1](#).

- Po uwzględnieniu zapłaconych odsetek w kwocie (258) mln PLN, wypłaconej dywidendy w kwocie (706) mln PLN (dodatkowe informacje przedstawiono w [nocie 8.2.8.7](#)), zmianie stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów z tytułu różnic kursowych w kwocie 19 mln PLN oraz pozostałych elementów ujętych w pozostałej działalności finansowej w łącznej kwocie (29) mln PLN zadłużenie netto Grupy na koniec 2015 roku było wyższe o (90) mln PLN głównie w wyniku ujęcia zadłużenia netto nabytych spółek w segmencie wydobywcze w łącznej kwocie (374) mln PLN i wyniosło 6 810 mln PLN.
- Dźwignia finansowa netto za 2015 rok wyniosła 28,1 %. Dodatkowe informacje przedstawiono w [nocie 8.2.8.8](#).

Szczegółowe informacje dotyczące wyników operacyjnych i finansowych Grupy zostały zaprezentowane w rozdziale 2 i 3 - Sprawozdania Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej ORLEN.

* Integracja wysokiej klasy aktywów produkcyjnych oraz wydłużony łańcuch wartości dzięki pełnej integracji działalności rafinerijnej, petrochemicznej i energetycznej w ramach Grupy ORLEN stanowiły podstawę do określenia tzw. Modelowej Marży Downstream (MMD), która odzwierciedla bazową strukturę koszyka wsadów oraz produktów rafinerijnych i petrochemicznych. Zmiany modelowej marży downstream pozwalają kierunkowo szacować wpływ czynników makroekonomicznych typowych dla segmentu downstream na jego wyniki.

8. NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

- 8.1. Noty objaśniające do sprawozdania z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów
 8.2. Noty objaśniające do sprawozdania z sytuacji finansowej
 8.3. Noty objaśniające do sprawozdania z przepływów pieniężnych
 8.4. Noty objaśniające do instrumentów finansowych oraz ryzyk finansowych
 8.5. Pozostałe noty objaśniające
 8.6. Polityka rachunkowości
 8.7. Istotne wartości oparte na osądach i szacunkach
 8.8. Informacje o istotnych postępowaniach toczących się przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji

8.1. NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SPRAWOZDANIA Z ZYSKÓW LUB STRAT I INNYCH CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

8.1.1. Przychody ze sprzedaży według asortymentów

	2015	2014	Udział %	
			2015	2014
Segment Downstream				
Średnie destylaty	25 062	28 976	28,4%	27,1%
Lekkie destylaty	11 528	13 270	13,1%	12,4%
Fracje ciężkie	4 610	7 701	5,2%	7,2%
Monomery	2 978	3 447	3,4%	3,2%
Polimery	2 341	2 953	2,7%	2,8%
PTA	1 532	1 767	1,7%	1,7%
Tworzywa sztuczne	1 492	1 424	1,7%	1,3%
Nawozy sztuczne	1 057	1 065	1,2%	1,0%
Aromaty	930	1 662	1,1%	1,6%
Pozostałe	5 457	8 284	6,0%	7,6%
	56 987	70 549	64,5%	65,9%
Segment Detal				
Średnie destylaty	15 567	18 659	17,6%	17,5%
Lekkie destylaty	12 084	13 951	13,7%	13,1%
Pozostałe	3 401	3 303	3,9%	3,1%
	31 052	35 913	35,2%	33,7%
Segment Wydobycie	215	298	0,2%	0,3%
Funkcje Korporacyjne	82	72	0,1%	0,1%
	88 336	106 832	100,0%	100,0%

W 2015 roku oraz 2014 roku Grupa nie zidentyfikowała wiodących klientów, z którymi zrealizowałaby przychody ze sprzedaży przekraczające poziom 10% łącznych przychodów ze sprzedaży Grupy ORLEN.

8.1.2. Podział geograficzny przychodów ze sprzedaży - zaprezentowany według kraju siedziby zleceniodawcy

	2015	2014	Udział %	
			2015	2014
Polska	36 223	45 095	41,0%	42,2%
Niemcy	17 073	19 310	19,3%	18,1%
Czechy	10 671	12 669	12,1%	11,9%
Litwa, Łotwa, Estonia	6 886	8 802	7,8%	8,2%
Pozostałe kraje	17 483	20 956	19,8%	19,6%
	88 336	106 832	100,0%	100,0%

Pozycja pozostałe kraje zawiera głównie sprzedaż zrealizowaną dla zleceniodawców ze Szwajcarii, Ukrainy, Węgier, Słowacji, Wielkiej Brytanii, Holandii oraz Austrii.

8.1.3. Koszty według rodzaju

	2015	2014	Udział %	
			2015	2014
Zużycie materiałów i energii	(54 542)	(70 586)	70,1%	69,9%
Wartość sprzedanych towarów i materiałów	(18 303)	(24 799)	23,5%	24,6%
Usługi obce	(4 352)	(4 316)	5,6%	4,3%
Świadczenia pracownicze	(2 110)	(2 059)	2,7%	2,0%
wynagrodzenia	(1 700)	(1 667)	2,2%	1,7%
ubezpieczenia społeczne	(354)	(347)	0,4%	0,3%
pozostałe	(56)	(45)	0,1%	0,0%
Amortyzacja	(1 895)	(1 991)	2,4%	2,0%
Podatki i opłaty	(1 152)	(653)	1,5%	0,6%
Pozostałe	(1 835)	(6 383)	2,4%	6,3%
	(84 189)	(110 787)	108,2%	109,7%
Zmiana stanu zapasów	(693)	(1 783)	0,9%	1,8%
Świadczenia na własne potrzeby	213	204	(0,3%)	(0,2%)
Koszty operacyjne	(84 669)	(112 366)	108,8%	111,3%
Koszty sprzedaży	3 971	3 920	(5,1%)	(3,9%)
Koszty ogólnego zarządu	1 552	1 512	(2,0%)	(1,5%)
Pozostałe koszty operacyjne	1 354	5 924	(1,7%)	(5,9%)
Koszt własny sprzedaży	(77 792)	(101 010)	100,0%	100,0%

8.1.4. Pozostałe przychody operacyjne

	NOTA	2015	2014
Zysk ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych		59	61
Zysk na okazijnym nabyciu akcji		63	180
Odwrocenie rezerw		32	63
Odwrocenie odpisów aktualizujących wartość należności		17	38
Odwrocenie odpisów aktualizujących wartość rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	8.2.4	36	132
Kary i odszkodowania		74	91
Pozostałe		139	201
		420	766

8.1.5. Pozostałe koszty operacyjne

	NOTA	2015	2014
Strata ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych		(38)	(55)
Utworzenie rezerw		(101)	(173)
Utworzenie odpisów aktualizujących wartość należności		(47)	(69)
Utworzenie odpisów aktualizujących wartość rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	8.2.4	(1 029)	(5 492)
Kary, szkody i odszkodowania		(53)	(22)
Pozostałe		(86)	(113)
		(1 354)	(5 924)

8.1.6. Przychody finansowe

	2015	2014
Odsetki	82	75
Rozliczenie i wycena pochodnych instrumentów finansowych	270	235
Pozostałe	38	44
	390	354

8.1.7. Koszty finansowe

	2015	2014
Odsetki	(205)	(242)
Nadwyżka ujemnych różnic kursowych	(317)	(1 459)
Rozliczenie i wycena pochodnych instrumentów finansowych	(447)	(138)
Pozostałe	(63)	(50)
	(1 032)	(1 889)

8.1.8. Podatek dochodowy

8.1.8.1. Różnice pomiędzy kwotą podatku dochodowego wykazanego w wyniku finansowym a kwotą obliczoną według stawki od zysku/(straty) przed opodatkowaniem

	2015	2014
Zysk/(Strata) przed opodatkowaniem	3 698	(6 246)
Podatek dochodowy obliczony odpowiednio w 2015 i 2014 roku według obowiązującej w Polsce stawki (19%)	(703)	1 187
Różnice stawek podatkowych	57	(182)
Litwa (15%)	34	(184)
Niemcy (29%)	(14)	(13)
Kanada (26%), (2014 - 25%)	37	15
Odpisy aktualizujące rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne	-	(896)
Straty podatkowe	135	250
Inwestycje wyceniane metodą praw własności	48	11
Pozostałe	(2)	48
Podatek dochodowy	(465)	418
Efektywna stawka podatku	13%	7%

Na dzień 31 grudnia 2015 roku i na dzień 31 grudnia 2014 roku Grupa posiadała nierozliczone straty podatkowe dotyczące głównie spółek z Grupy ORLEN Lietuva, z Grupy Unipetrol i Grupy Anwil w łącznej wysokości odpowiednio 1 155 mln PLN i 2 095 mln PLN, dla których nie rozpoznano aktywów z tytułu podatku odroczonego z powodu braku pewności odnośnie możliwości rozliczenia tych strat w przyszłości.

8.1.8.2. Podatek odroczony

	31/12/2014	Podatek odroczony ujęty w wyniku finansowym	Podatek odroczony ujęty w innych całkowitych dochodach	Nabycie jednostki zależnej	Różnice kursowe z przeliczenia jednostek podporządkowanych ujęte w innych całkowitych dochodach	31/12/2015
Aktywa z tytułu podatku odroczonego						
Odpisy aktualizujące wartość aktywów	359	420	-	-	-	779
Rezerwy i rozliczenia międzyokresowe	298	8	(1)	-	1	306
Strata podatkowa	438	(256)	-	7	-	189
Wycena instrumentów finansowych	297	4	(291)	-	-	10
Pozostałe	120	(55)	-	66	7	138
	1 512	121	(292)	73	8	1 422
Zobowiązania z tytułu podatku odroczonego						
Różnice przejściowe dotyczące aktywów trwałych	1 068	221	-	239	14	1 542
Pozostałe	134	55	-	-	-	189
	1 202	276	-	239	14	1 731
	310	(155)	(292)	(166)	(6)	(309)

Powyższe pozycje aktywa i zobowiązania z tytułu podatku odroczonego podlegają kompensacie na poziomie sprawozdań finansowych poszczególnych spółek Grupy. Na dzień 31 grudnia 2015 roku aktywa oraz zobowiązania z tytułu podatku odroczonego wyniosły odpowiednio 365 mln PLN oraz 674 mln PLN.

8.2. NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SPRAWOZDANIA Z SYTUACJI FINANSOWEJ

8.2.1. Rzeczowe aktywa trwałe

	Grunty	Budynki i budowle	Urządzenia techniczne i maszyny	Środki transportu i pozostałe	Środki trwałe w budowie	Aktywa z tytułu poszukiwania i oceny zasobów mineralnych	Aktywa z zagospodarowania i wydobywania zasobów mineralnych	Razem
Wartość księgowa netto na 01/01/2015								
Wartość księgowa brutto	1 113	19 030	32 937	2 147	2 374	883	2 363	60 847
Skumulowane umorzenie	(10)	(7 766)	(17 331)	(1 259)	(1)	-	(255)	(26 622)
Odpisy aktualizujące	(42)	(2 087)	(8 611)	(157)	(155)	(93)	(315)	(11 460)
Dotacje	-	(23)	(71)	(2)	(25)	-	-	(121)
	1 061	9 154	6 924	729	2 193	790	1 793	22 644
zwiększenia/(zmniejszenia) netto								
Nakłady inwestycyjne	-	87	89	84	2 501	126	152	3 039
Amortyzacja	(1)	(588)	(894)	(162)	-	(2)	(184)	(1 831)
Koszty finansowania zewnętrznego	-	14	17	1	21	10	-	63
Nabycie jednostki zależnej	-	3	2	2	-	79	1 696	1 782
Odpisy aktualizujące *	9	(28)	(74)	21	31	(333)	(423)	(797)
Reklasyfikacje	7	826	1 142	85	(2 105)	(229)	236	(38)
Dotacje	-	(28)	(45)	(4)	24	-	-	(53)
Zbycie jednostki zależnej	-	-	-	-	-	(86)	-	(86)
Różnice kursowe w tym:	8	29	72	11	12	(8)	(102)	22
różnice kursowe dotyczące odpisów aktualizujących	-	(449)	(1 360)	(29)	(30)	3	33	(1 832)
Pozostałe	(1)	(38)	(40)	(106)	(13)	(11)	-	(209)
	1 083	9 431	7 193	661	2 664	336	3 168	24 536
Wartość księgowa netto na 31/12/2015								
Wartość księgowa brutto	1 128	20 546	36 947	2 018	2 819	762	4 293	68 513
Skumulowane umorzenie	(12)	(8 500)	(19 593)	(1 186)	-	(3)	(420)	(29 714)
Odpisy aktualizujące	(33)	(2 564)	(10 045)	(165)	(154)	(423)	(705)	(14 089)
Dotacje	-	(51)	(116)	(6)	(1)	-	-	(174)
	1 083	9 431	7 193	661	2 664	336	3 168	24 536
Wartość księgowa netto na 01/01/2014								
Wartość księgowa brutto	941	18 514	30 455	2 073	1 353	704	685	54 725
Skumulowane umorzenie	(8)	(7 292)	(16 091)	(1 246)	-	-	(6)	(24 643)
Odpisy aktualizujące	(42)	(1 350)	(3 456)	(65)	(108)	(85)	-	(5 106)
Dotacje	-	(18)	(28)	(3)	(23)	-	-	(72)
	891	9 854	10 880	759	1 222	619	679	24 904
zwiększenia/(zmniejszenia) netto								
Nakłady inwestycyjne	-	35	114	45	2 981	171	328	3 674
Amortyzacja	(1)	(570)	(1 056)	(154)	-	-	(132)	(1 913)
Koszty finansowania zewnętrznego	-	2	7	-	27	12	-	48
Nabycie jednostki zależnej	-	59	96	7	6	9	829	1 006
Odpisy aktualizujące *	-	(632)	(4 218)	(81)	(34)	(5)	(309)	(5 279)
Reklasyfikacje	162	395	1 088	192	(1 989)	(20)	271	99
Dotacje	-	(5)	(43)	1	(2)	-	-	(49)
Różnice kursowe w tym:	13	45	118	12	2	13	127	330
różnice kursowe dotyczące odpisów aktualizujących	-	(105)	(937)	(11)	(13)	(3)	(6)	(1 075)
Pozostałe	(4)	(29)	(62)	(52)	(20)	(9)	-	(176)
	1 061	9 154	6 924	729	2 193	790	1 793	22 644
Wartość księgowa netto na 31/12/2014								

* Zwiększenia/(Zmniejszenia) netto odpisów aktualizujących obejmują utworzenie, odwrócenie, wykorzystanie, reklasyfikacje oraz nabycie jednostki zależnej.

Stopa kapitalizacji zastosowana do wyliczenia aktywowanych kosztów finansowania zewnętrznego za 2015 rok i za 2014 rok wyniosła odpowiednio 1,44% i 1,95%.

Wartość księgowa brutto w pełni zamortyzowanych rzeczowych aktywów trwałych będących nadal w użytkowaniu na dzień 31 grudnia 2015 roku oraz na dzień 31 grudnia 2014 roku wyniosła odpowiednio 3 699 mln PLN oraz 3 586 mln PLN.

Kwoty ujęte w sprawozdaniu finansowym, wynikające z poszukiwań i oceny zasobów mineralnych

	2015	2014
Wstępne analizy i inne koszty związane z poszukiwaniem złóż		
zasobów mineralnych ujęte w wyniku finansowym	(31)	(38)
Przepływy pieniężne z działalności operacyjnej	13	14
Przepływy pieniężne z działalności inwestycyjnej	(35)	(195)

Informacje dotyczące rzeczowych aktywów trwałych, które stanowiły zabezpieczenie kredytów Grupy przedstawiono w [necie 8.2.9.1.](#)

8.2.2. Wartości niematerialne

Na dzień 31 grudnia 2015 roku oraz na dzień 31 grudnia 2014 roku wartości niematerialne wytworzone we własnym zakresie wyniosły 12 mln PLN.

Zmiana stanu pozostałych wartości niematerialnych

	Patenty, znaki towarowe i licencje	Wartość firmy	Prawa majątkowe	Pozostałe	Razem
Wartość księgowa netto na 01/01/2015					
Wartość księgowa brutto	1 219	374	256	179	2 028
Skumulowane umorzenie	(830)	(18)	(1)	(12)	(861)
Odpisy aktualizujące	(84)	(318)	(66)	(5)	(473)
Dotacje	(3)	-	-	-	(3)
	302	38	189	162	691
zwiększenia/(zmniejszenia) netto					
Nakłady inwestycyjne	48	6	-	19	73
Amortyzacja	(60)	-	-	(7)	(67)
Nabycie jednostki zależnej	1	-	9	-	10
Odpisy aktualizujące *	(2)	3	7	(6)	2
Zbycie jednostki zależnej	-	(3)	-	-	(3)
Różnice kursowe w tym:	-	(3)	(2)	1	(4)
różnice kursowe dotyczące odpisów aktualizujących	(12)	-	-	(4)	(16)
Pozostałe **	61	-	577	(54)	584
	350	41	780	115	1 286
Wartość księgowa netto na 31/12/2015					
Wartość księgowa brutto	1 426	374	840	192	2 832
Skumulowane umorzenie	(975)	(18)	(1)	(62)	(1 056)
Odpisy aktualizujące	(98)	(315)	(59)	(15)	(487)
Dotacje	(3)	-	-	-	(3)
	350	41	780	115	1 286
Wartość księgowa netto na 01/01/2014					
Wartość księgowa brutto	1 195	371	382	160	2 108
Skumulowane umorzenie	(779)	(16)	-	(11)	(806)
Odpisy aktualizujące	(63)	(321)	(112)	(3)	(499)
	353	34	270	146	803
zwiększenia/(zmniejszenia) netto					
Nakłady inwestycyjne	28	-	-	38	66
Amortyzacja	(73)	-	-	-	(73)
Nabycie jednostki zależnej	2	-	-	-	2
Odpisy aktualizujące *	(18)	-	46	(2)	26
Dotacje	(3)	-	-	-	(3)
Różnice kursowe w tym:	3	6	2	(1)	10
różnice kursowe dotyczące odpisów aktualizujących	(3)	3	-	-	-
Pozostałe **	10	(2)	(129)	(19)	(140)
	302	38	189	162	691
Wartość księgowa netto na 31/12/2014					

* Zwiększenia/(Zmniejszenia) netto odpisów aktualizujących obejmują utworzenie, odwrócenie, wykorzystanie, reklasyfikację oraz nabycie jednostki zależnej.

** Pozostałe zwiększenia/(zmniejszenia) praw majątkowych w wartości księgowej netto obejmują głównie rozliczenie transakcji terminowych, nieodpłatne nabycie oraz rozliczenie praw za 2015 rok i za 2014 rok.

Wartość księgowa brutto w pełni zamortyzowanych wartości niematerialnych będących nadal w użytkowaniu na dzień 31 grudnia 2015 roku oraz na dzień 31 grudnia 2014 roku wyniosła odpowiednio 506 mln PLN oraz 489 mln PLN.

8.2.2.1. Prawa majątkowe

Zmiana stanu posiadanych uprawnień do emisji CO₂ za 2015 rok

	Ilość (w tys. ton)	Wartość
01/01/2015	7 586	177
Otrzymane nieodpłatnie za 2014 i 2015 rok	8 783	251
Rozliczenie emisji za 2014 rok	(13 033)	(337)
Rozliczenie transakcji terminowych	25 133	669
Różnice kursowe	-	(2)
Pozostałe	392	12
	28 861	770
Emisja CO ₂ w 2015 roku	13 617	440

Na dzień 31 grudnia 2015 roku wartość rynkowa jednego uprawnienia EUA wyniosła 35,03 PLN (co odpowiada 8,22 EUR według kursu na dzień 31 grudnia 2015 roku) (źródło: www.theice.com).

Grupa na dzień 31 grudnia 2015 roku ujęła w pozycji prawa majątkowe uprawnienia do energii kolorowych w kwocie 10 mln PLN.

Dodatkowo w pozycji należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności Grupa ujęła należne prawa majątkowe do emisji CO₂ w kwocie 18 mln PLN oraz do energii kolorowych w kwocie 32 mln PLN ([nota 8.2.7](#)).

8.2.3. Pozostałe aktywa finansowe

	Długoterminowe		Krótkoterminowe		Razem	
	31/12/2015	31/12/2014	31/12/2015	31/12/2014	31/12/2015	31/12/2014
Instrumenty zabezpieczające przepływy pieniężne	135	302	797	692	932	994
<i>forwarty walutowe</i>	45	16	78	180	123	196
<i>swapy towarowe</i>	90	286	719	512	809	798
Instrumenty pochodne niewyznaczone dla celów rachunkowości zabezpieczeń	-	-	8	43	8	43
<i>forwarty walutowe</i>	-	-	2	8	2	8
<i>swapy towarowe</i>	-	-	6	35	6	35
Wbudowane instrumenty pochodne	-	-	1	1	1	1
<i>swapy walutowe</i>	-	-	1	1	1	1
Należności z tytułu rozliczonych instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne	-	-	159	101	159	101
Pozostałe	12	25	9	25	21	50
	147	327	974	862	1 121	1 189

Pozycja pozostałe zawiera depozyty oraz pożyczki udzielone.
8.2.4. Utrata wartości rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych
Odpisy aktualizujące netto wartość rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych

	NOTA	2015	2014
ORLEN Upstream Kanada		(423)	(311)
ORLEN Upstream		(429)	(11)
Grupa ORLEN Lietuva		1	(4 181)
Grupa Unipetrol		(111)	(752)
Grupa Rafineria Nafty Jedlicze		-	(42)
Grupa Anwil - Spolana		(7)	(64)
		(969)	(5 361)
Inne odpisy		(24)	1
	8.1.4, 8.1.5	(993)	(5 360)

Przy szacowaniu wartości użytkowej przyjęto prognozowane przepływy pieniężne na bazie najnowszego i zatwierdzonego planu finansowego, a po okresie jego obowiązywania przyjęto stałą stopę wzrostu przepływów pieniężnych oszacowaną na poziomie długoterminowej inflacji. Prognozowane przepływy pieniężne zostały zdyskontowane do ich wartości bieżącej przy zastosowaniu stopy dyskontowej, wyliczonej jako średnioważony koszt zaangażowania kapitału własnego i obcego, przed uwzględnieniem skutków opodatkowania, która odzwierciedlała bieżące rynkowe oszacowanie wartości pieniądza w czasie oraz ryzyko typowe dla danego składnika aktywów.

ORLEN Upstream Kanada

Obserwowany spadek cen ropy naftowej na rynkach światowych ma wpływ na wyniki segmentu wydobywcze w ramach działalności Grupy ORLEN. W rezultacie przeprowadzonych na koniec 2015 roku testów zgodnie z MSR 36 – utrata wartości aktywów, ujęto odpis aktualizujący wartość aktywów z tytułu zagospodarowania i wydobycia zasobów mineralnych w spółce ORLEN Upstream Kanada należącej do Grupy ORLEN Upstream w wysokości (423) mln PLN.

Wartość użytkowa aktywów z tytułu zagospodarowania i wydobycia zasobów mineralnych w Kanadzie na dzień 31 grudnia 2015 roku została ustalona na bazie prognozowanych cen ropy naftowej oraz ewaluacji zasobów opracowanej przez niezależną firmę zgodnie ze standardami obowiązującymi na rynku kanadyjskim (APEGA – Kodeks Etyki Stowarzyszenia Profesjonalnych Inżynierów i Geologów z Alberta).

Prognozowane przepływy pieniężne netto wykorzystane na potrzeby szacowania wartości użytkowej aktywów były dyskontowane do ich wartości bieżącej przy zastosowaniu bazowej stopy dyskontowej przed uwzględnieniem skutków opodatkowania w wysokości 9%, która odzwierciedlała bieżące rynkowe oszacowanie wartości pieniądza w czasie oraz ryzyko typowe dla wycenianych aktywów na rynku kanadyjskim. Prognozy przyszłych wyników finansowych opierały się na szeregu założeń, których część, w tym na przykład założenia makroekonomiczne takie jak ceny surowców, notowania produktów na rynkach światowych, kursy walut czy stopy procentowe są poza kontrolą Grupy. Zmiany tych założeń mogą wpłynąć na wyniki testów na utratę wartości rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych i w konsekwencji mogą doprowadzić do zmian sytuacji majątkowej oraz wyników finansowych Grupy.

Analiza wrażliwości wartości użytkowej aktywów spółki ORLEN Upstream Kanada w ramach testów przeprowadzonych na dzień 31 grudnia 2015 roku

w mln PLN		CENY WĘGLOWODORÓW		
STOPA DYSKONTA	zmiana	-5%	0%	5%
	- 0,5 p.p.	zwiększenie odpisu (14)	zmniejszenie odpisu 34	zmniejszenie odpisu 81
	0,0 p.p.	zwiększenie odpisu (46)	-	zmniejszenie odpisu 46
	+ 0,5 p.p.	zwiększenie odpisu (76)	zwiększenie odpisu (32)	zmniejszenie odpisu 12

ORLEN Upstream

W II kwartale 2015 roku Grupa ORLEN Upstream ustaliła, w oparciu o zgromadzone w wyniku dotychczasowych prac dane, najbardziej perspektywiczne obszary dalszych poszukiwań węglowodorów w Polsce. Uwzględniając aspekty technologiczne i ekonomiczne poszczególnych projektów zawężono obszary poszukiwań co wpłynęło na częściowy odpis wartości aktywów z tytułu poszukiwania i rozpoznania zasobów mineralnych w kwocie (429) mln PLN.

Wartość użytkowa aktywów z tytułu poszukiwań i oceny zasobów mineralnych została ustalona na bazie analizy przyszłych przepływów pieniężnych, w których wzięto pod uwagę aktualne i prognozowane ceny węglowodorów, spodziewane zmiany w otoczeniu regulacyjnym oraz prawdopodobieństwo sukcesu/porażki i długoterminowe prognozy produkcji.

Prognozowane przepływy pieniężne netto wykorzystane na potrzeby szacowania wartości użytkowej aktywów były dyskontowane do ich wartości bieżącej przy zastosowaniu stopy dyskontowej przed uwzględnieniem skutków opodatkowania na poziomie 8,99%, co odzwierciedlało rynkowe oszacowanie wartości pieniądza w czasie oraz ryzyko typowe dla odpowiednich aktywów na rynku polskim.

Analiza wrażliwości wartości użytkowej aktywów spółki ORLEN Upstream w ramach testów przeprowadzonych na dzień 30 czerwca 2015 roku

w mln PLN		CENY WĘGLOWODORÓW		
STOPA DYSKONTA	zmiana	-5%	0%	5%
	- 0,5 p.p.	zwiększenie odpisu (25)	zmniejszenie odpisu 12	zmniejszenie odpisu 51
	0,0 p.p.	zwiększenie odpisu (25)	-	zmniejszenie odpisu 37
	+ 0,5 p.p.	zwiększenie odpisu (25)	zwiększenie odpisu (11)	zmniejszenie odpisu 24

Przy obniżeniu cen o 5% odpisywana jest cała wartość aktywów podlegających testowi, przy każdej z analizowanych stóp dyskonta.

Grupa Unipetrol

W wyniku awarii instalacji do produkcji etylenu w Litwinowie (Grupa Unipetrol) w sierpniu 2015 roku utworzono w III kwartale 2015 roku odpisy aktualizujące wartość rzeczowych aktywów trwałych w wysokości (93) mln PLN przeliczone kursem z dnia 30 września 2015 roku (co odpowiada około (597) mln CZK).

Na dzień 31 grudnia 2015 roku Grupa ORLEN nie zidentyfikowała innych istotnych przesłanek utraty wartości pozostałych rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych Grupy ORLEN.

W 2014 zidentyfikowano przesłanki do przeprowadzenia testów na utratę wartości aktywów w ramach Grupy ORLEN wynikające z pogorszenia sytuacji makroekonomicznej a także perspektyw jej poprawy szczególnie w obszarze rafinerii. Dokonano aktualizacji założeń Strategii i Planu Średnioterminowego Grupy na lata 2014-2017.

8.2.5. Pozostałe aktywa

	31/12/2015	31/12/2014
Nieruchomości inwestycyjne	103	111
Prawa wieczystego użytkowania gruntów	99	89
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	40	40
	242	240

8.2.6. Zapasy

	31/12/2015	31/12/2014
Materiały	5 380	3 636
Półprodukty i produkty w toku	883	958
Produkty gotowe	3 547	4 219
Towary	416	559
Części zamienne	489	457
Zapasy netto	10 715	9 829
Odpisy aktualizujące wartość zapasów do wartości netto możliwej do uzyskania	288	949
Zapasy brutto	11 003	10 778

Na dzień 31 grudnia 2015 roku oraz na dzień 31 grudnia 2014 roku wartość zapasów obowiązkowych ujęta w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym wyniosła odpowiednio 4 534 mln PLN oraz 4 024 mln PLN.

Odkup zapasów obowiązkowych

Data transakcji	Strony transakcji		Wartość transakcji	
	Sprzedający	Kupujący	mln USD	mln PLN
29 stycznia 2015	Neon	PKN ORLEN	257	957
			<i>w tym rozliczenie transakcji zabezpieczającej</i>	
			112	417
12 sierpnia 2015	Cranbell	PKN ORLEN	707	2 687
			<i>w tym rozliczenie transakcji zabezpieczającej</i>	
			406	1 541

Zmiana stanu odpisów aktualizujących wartość zapasów do wartości netto możliwej do uzyskania

	2015	2014
Stan na początek okresu	949	202
Utworzenie	238	872
Odwrocenie	(67)	(83)
Wykorzystanie	(858)	(69)
Nabycie jednostki zależnej	-	7
Różnice kursowe	26	20
	288	949

W 2015 roku nastąpiło wykorzystanie odpisów dokonanych głównie w IV kwartale 2014 roku w związku ze spadkiem cen ropy naftowej i produktów ropopochodnych.

W 2015 roku oraz w 2014 roku utworzenie oraz odwrócenie odpisów aktualizujących wartość zapasów do wartości netto możliwej do uzyskania dotyczyło głównie segmentu downstream i wyniosło odpowiednio (170) mln PLN oraz (787) mln PLN.

8.2.7. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności

	NOTA	31/12/2015	31/12/2014
Dostawy i usługi		5 397	5 938
Pozostałe		24	18
Aktywa finansowe		5 421	5 956
Podatek akcyzowy i opłata paliwowa		151	182
Inne podatki, cła, ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia		187	367
Podatek dochodowy		44	35
Zaliczki na niefinansowe aktywa trwałe		544	378
Prawa majątkowe		50	14
Zaliczki na dostawy		26	26
Rozliczenia międzyokresowe czynne		218	134
Aktywa niefinansowe		1 220	1 136
Należności netto		6 641	7 092
Odpis aktualizujący wartość należności	8.4.5.4	477	509
Należności brutto		7 118	7 601

Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności w walutach obcych na dzień 31 grudnia 2015 roku i na dzień 31 grudnia 2014 roku wynosiły odpowiednio 3 255 mln PLN i 3 669 mln PLN. Podział aktywów finansowych denominowanych w walutach obcych został zaprezentowany w [nocie 8.4.5.2](#). Podział należności od jednostek powiązanych przedstawiono w [nocie 8.5.6](#).

8.2.8. Kapitał własny
8.2.8.1. Kapitał podstawowy

	31/12/2015	31/12/2014
Kapitał zakładowy	535	535
Korekta z tytułu przeszacowania kapitału zakładowego	523	523
	1 058	1 058

Kapitał zakładowy Polskiego Koncernu Naftowego ORLEN S.A. zgodnie z Krajowym Rejestrem Sądowym wynosi na dzień 31 grudnia 2015 roku oraz na dzień 31 grudnia 2014 roku 535 mln PLN i podzielony jest na 427 709 061 akcji zwykłych o wartości nominalnej 1,25 PLN każda.

Liczba wyemitowanych akcji				
Seria A	Seria B	Seria C	Seria D	Razem
336 000 000	6 971 496	77 205 641	7 531 924	427 709 061

Każda nowa emisja akcji w Polsce jest oznaczana jako kolejna seria. Akcje wszystkich powyższych serii mają takie same prawa. Na dzień 31 grudnia 2015 roku oraz na dzień 31 grudnia 2014 roku liczba wyemitowanych akcji oraz liczba akcji zatwierdzonych do emisji jest tożsama.

Struktura akcjonariatu

	Liczba akcji / głosów	Wartość nominalna akcji (w PLN)	Udział w kapitale podstawowym
Skarb Państwa	117 710 196	147 137 745	27,52%
Nationale-Nederlanden OFE*	39 000 000	48 750 000	9,12%
Aviva OFE*	31 400 000	39 250 000	7,34%
Pozostali	239 598 865	299 498 581	56,02%
	427 709 061	534 636 326	100,00%

* Akcjonariusze posiadający bezpośrednio lub pośrednio poprzez podmioty zależne co najmniej 5% ogólnej liczby głosów na Nadzwyczajnym Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy PKN ORLEN S.A. z dnia 29 stycznia 2016 roku.

8.2.8.2. Kapitał z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej

	31/12/2015	31/12/2014
Kapitał z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej	1 058	1 058
Korekta z tytułu przeszacowania kapitału z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej	169	169
	1 227	1 227

Kapitał z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej wynika z nadwyżki ceny emisyjnej akcji serii B, C i D nad ich wartością nominalną.

8.2.8.3. Kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń

	NOTA	2015	2014
Stan na początek okresu		(1 319)	148
wartość brutto		(1 629)	182
podatek odroczony		310	(34)
Rozliczenie instrumentów zabezpieczających brutto, w tym:		1 623	24
przychody ze sprzedaży		(226)	(171)
koszt własny sprzedaży		(120)	32
zapasy		1 999	206
Wycena instrumentów zabezpieczających brutto		(93)	(1 782)
Udział niekontrolujących brutto		-	(53)
Podatek odroczony, w tym:	8.1.8.2	(291)	344
udział niekontrolujących		-	10
		(80)	(1 319)
wartość brutto		(99)	(1 629)
podatek odroczony		19	310

8.2.8.4. Zyski zatrzymane

	31/12/2015	31/12/2014
Kapitał zapasowy	15 720	22 236
Pozostałe kapitały	884	884
Zyski i straty aktuarialne	(10)	(13)
Zysk/(Strata) netto okresu przypadający na akcjonariuszy jednostki dominującej	2 837	(5 811)
	19 431	17 296

8.2.8.5. Kapitał własny przypadający udziałom niekontrolującym

	31/12/2015	31/12/2014
Grupa Unipetrol	2 055	1 598
Pozostałe	16	17
	2 071	1 615

	31/12/2015	31/12/2014
Stan na początek okresu	1 615	1 603
Udział w zysku/(stracie) netto, w tym:	396	(17)
Grupa Unipetrol	397	(27)
Udział w składnikach innych całkowitych dochodów	60	102
kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń netto	-	43
różnice kursowe z przeliczenia jednostek podporządkowanych	60	59
Zmiana struktury udziału niekontrolującego	-	(72)
Wyplacone i zadeklarowane dywidendy	-	(1)
	2 071	1 615

Skrócone informacje finansowe GRUPY UNIPETROL

	31/12/2015	31/12/2014
Aktywa trwałe	3 542	3 387
Aktywa obrotowe, w tym:	5 034	4 050
środki pieniężne	929	259
Aktywa razem	8 576	7 437
Kapitał własny	5 571	4 336
Zobowiązania długoterminowe	271	763
Zobowiązania krótkoterminowe, w tym:	2 734	2 338
zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	2 476	2 087
Zobowiązania razem	3 005	3 101
Pasywa razem	8 576	7 437
Dił netto	(929)	410

	2015	2014
Przychody ze sprzedaży	16 669	18 873
Koszt własny sprzedaży, w tym:	(14 726)	(17 965)
amortyzacja	(284)	(381)
Zysk brutto na sprzedaży	1 943	908
Koszty sprzedaży	(316)	(307)
Koszty ogólnego zarządu	(200)	(194)
Pozostałe przychody i koszty operacyjne netto	(96)	(542)
Zysk/(Strata) z działalności operacyjnej	1 331	(135)
Przychody i koszty finansowe netto	(7)	(55)
Zysk/(Strata) przed opodatkowaniem	1 324	(190)
Podatek dochodowy	(252)	118
Zysk/(Strata) netto	1 072	(72)
Składniki innych całkowitych dochodów	162	171
Całkowite dochody netto	1 234	99

Wpływ zmian struktury udziału niekontrolującego, przedstawiony w skonsolidowanym sprawozdaniu ze zmian w kapitale własnym w 2014 roku, wynikał z wykupu udziałów niekontrolujących w spółkach Rafineria Trzebinia, ORLEN OIL i ORLEN Asfalt.

W 2015 roku oraz w 2014 roku nie wystąpiły znaczące ograniczenia w jednostkach zależnych z istotnym udziałem niekontrolującym wynikające z umów kredytowych, wymogów regulacyjnych i innych ustaleń umownych, które ograniczałyby dostęp do aktywów oraz rozliczania zobowiązań Grupy.

8.2.8.6. Propozycja podziału zysku Jednostki Dominującej za 2015 rok

Poprawa sytuacji finansowej Grupy ORLEN, wypracowana na przestrzeni ostatnich lat, pozwoliła przyjąć w ramach Strategii Grupy ORLEN na lata 2014-2017 politykę dywidendową zakładającą stopniowe zwiększanie poziomu dywidendy na akcję z uwzględnieniem realizacji strategicznych celów finansowych oraz prognoz dotyczących sytuacji makroekonomicznej. Metoda ta nie wiąże dywidendy z zyskiem netto, który w obszarze działalności Grupy ORLEN podlega dużej zmienności i może zawierać elementy o charakterze niegotówkowym, takie jak przeszacowanie wartości aktywów, zapasów czy kredytów zniekształcając obraz bieżącej sytuacji finansowej Grupy.

Uwzględniając sytuację płynnościową i realizację strategicznych celów finansowych, Zarząd PKN ORLEN rekomenduje przeznaczenie zysku netto PKN ORLEN za rok 2015 w kwocie 1 047 519 491,84 PLN w następujący sposób: kwotę 855 418 122 PLN przeznaczyć na wypłatę dywidendy (2 PLN na 1 akcję), zaś pozostałą kwotę, tj. 192 101 369,84 PLN na kapitał zapasowy. Zarząd PKN ORLEN proponuje dzień 15 lipca 2016 roku jako dzień dywidendy oraz 5 sierpnia 2016 roku jako termin wypłaty dywidendy. Rekomendacja Zarządu zostanie przedstawiona Zwyczajnemu Walnemu Zgromadzeniu PKN ORLEN S.A., które podejmie ostateczną decyzję w tej kwestii.

8.2.8.7. Pokrycie straty za 2014 rok, wypłata dywidendy w 2015 roku

Na podstawie art. 395 § 2 pkt. 2 Kodeksu spółek handlowych oraz § 7 ust. 7 pkt. 3 Statutu Jednostki Dominującej, Zwyczajne Walne Zgromadzenie PKN ORLEN S.A., w dniu 28 kwietnia 2015 roku, po zapoznaniu się z wnioskiem Zarządu, postanowiło pokryć stratę netto poniesioną przez PKN ORLEN w roku obrotowym 2014 w wysokości (4 671 826 145,06) PLN z kapitału zapasowego Jednostki Dominującej.

Zwyczajne Walne Zgromadzenie PKN ORLEN S.A. zdecydowało również o przeznaczeniu kwoty 705 719 950,65 PLN na wypłatę dywidendy (1,65 PLN na 1 akcję). Wypłata dywidendy nastąpiła z kapitału zapasowego Jednostki Dominującej utworzonego z zysku lat ubiegłych.

8.2.8.8. Polityka zarządzania kapitałem własnym

Zarządzanie kapitałem własnym prowadzone jest w skali Grupy i ma na celu zapewnienie zdolności Grupy do kontynuowania działalności przy jednoczesnej maksymalizacji rentowności dla akcjonariuszy.

Monitorowane są w szczególności następujące wskaźniki:

- dźwignia finansowa netto Grupy - na dzień 31 grudnia 2015 roku i 31 grudnia 2014 roku wskaźnik wyniósł odpowiednio 28,1% oraz 33,0%;

- poziom dywidendy przypadającej na akcje zwykłe – uzależniony jest od aktualnej sytuacji finansowej Grupy. W 2015 roku oraz w 2014 roku wypłacono dywidendę odpowiednio 1,65 PLN na akcję oraz 1,44 PLN na akcję.

Dźwignia finansowa netto: dług netto/kapitał własny (wyliczone według stanu na koniec okresu) x 100%

Dług netto: długoterminowe kredyty, pożyczki i obligacje + krótkoterminowe kredyty i pożyczki - środki pieniężne i ich ekwiwalenty

8.2.9. Kredyty, pożyczki i obligacje

	Długoterminowe		Krótkoterminowe		Razem	
	31/12/2015	31/12/2014	31/12/2015	31/12/2014	31/12/2015	31/12/2014
Kredyty	3 975	5 506	1 025	985	5 000	6 491
Pożyczki	1	3	2	2	3	5
Obligacje	4 155	4 161	-	-	4 155	4 161
	8 131	9 670	1 027	987	9 158	10 657

Grupa ORLEN opiera swoje finansowanie w większości o zmienne stopy procentowe, przy czym stosuje zabezpieczenia zmieniające w części stopy zmienne na oprocentowanie stałe. W zależności od waluty finansowania są to stopy WIBOR, LIBOR, EURIBOR, PRIBOR oraz CDOR powiększone o marżę. Marża odzwierciedla ryzyko związane z finansowaniem Grupy oraz zależna jest, w przypadku niektórych umów o charakterze długoterminowym, od poziomu wskaźnika długu netto / EBITDA.

8.2.9.1. Kredyty

- w podziale na waluty (w przeliczeniu na PLN) / według rodzaju stopy procentowej

	31/12/2015	31/12/2014
PLN - WIBOR	975	471
EUR - EURIBOR	2 859	4 183
USD - LIBOR USD	605	547
CZK - PRIBOR	-	846
CAD - LIBOR CAD	561	443
LTL - VILIBOR	-	1
	5 000	6 491

Na dzień 31 grudnia 2015 roku niewykorzystane otwarte linie kredytowe ([nota 8.4.5.4](#)) powiększone o należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania ([nota 8.2.7](#)) oraz środki pieniężne i ich ekwiwalenty przewyższały zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania ([nota 8.2.12](#)) o 6 610 mln PLN.

Grupa zabezpiecza również przepływy pieniężne związane z płatnościami odsetkowymi dotyczącymi zewnętrznego finansowania w EUR i USD wykorzystując w tym celu swapy procentowe (IRS).

W okresie objętym niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym ani po dniu sprawozdawczym nie wystąpiły przypadki niewywiązania się ze spłaty kapitału bądź odsetek z tytułu kredytów.

	31/12/2015		31/12/2014	
	Aktywa stanowiące zabezpieczenie kredytów	Kredyty zabezpieczone aktywami	Aktywa stanowiące zabezpieczenie kredytów	Kredyty zabezpieczone aktywami
Zastaw na rzeczowych aktywach trwałych	997	361	1 210	444
Zabezpieczenie na rachunkach bankowych	-	-	20	7

8.2.9.2. Obligacje

- w podziale na waluty (w przeliczeniu na PLN)

	31/12/2015	31/12/2014
PLN	2 017	2 020
EUR	2 138	2 141
	4 155	4 161

- według rodzaju stopy procentowej

	Obligacje o stałym oprocentowaniu		Obligacje o zmiennym oprocentowaniu		Razem	
	31/12/2015	31/12/2014	31/12/2015	31/12/2014	31/12/2015	31/12/2014
Wartość nominalna	2 231	2 231	1 900	1 900	4 131	4 131
Wartość księgowa	2 239	2 242	1 916	1 919	4 155	4 161

	Wartość nominalna	Data subskrypcji	Termin wykupu	Stopa bazowa	Marża	Rating
Seria A	200	28.05.2013	28.05.2017	6M WIBOR	1,50%	A - (pol)
Seria B	200	03.06.2013	03.06.2017	6M WIBOR	1,50%	A - (pol)
Seria C	200	06.11.2013	06.11.2017	6M WIBOR	1,40%	A - (pol)
Seria D	100	14.11.2013	14.11.2017	6M WIBOR	1,30%	A - (pol)
Seria E	200	02.04.2014	02.04.2018	6M WIBOR	1,30%	A - (pol)
Seria F	100	09.04.2014	09.04.2020	Oprocentowanie stałe 5%		A - (pol)
Obligacje detaliczne	1 000					
Obligacje korporacyjne	1 000	27.02.2012	27.02.2019	6M WIBOR	1,60%	-
Euroobligacje	2 131	30.06.2014	30.06.2021	Oprocentowanie stałe 2,5%		BBB-, Baa3
	4 131					

Różnica pomiędzy wartością nominalną obligacji, a ich wartością księgową wynika z wyceny obligacji według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej.

8.2.10. Rezerwy

	Długoterminowe		Krótkoterminowe		Razem	
	31/12/2015	31/12/2014	31/12/2015	31/12/2014	31/12/2015	31/12/2014
Środowiskowa	450	414	39	37	489	451
Nagrody jubileuszowe i świadczenia po okresie zatrudnienia	217	251	36	33	253	284
Emisje CO ₂ , certyfikaty energetyczne	-	-	466	343	466	343
Pozostałe	43	44	208	235	251	279
	710	709	749	648	1 459	1 357

Zmiana stanu rezerw w 2015 roku

	Rezerwa środowiskowa	Rezerwa na nagrody jubileuszowe i świadczenia po okresie zatrudnienia	Emisje CO ₂ , certyfikaty energetyczne	Pozostałe rezerwy	Razem
01/01/2015	451	284	343	279	1 357
Utworzenie	62	6	461	64	593
Odwrocenie	(9)	-	2	(24)	(31)
Wykorzystanie	(38)	(37)	(367)	(56)	(498)
Nabycie jednostki zależnej	27	-	-	-	27
Różnice kursowe	(4)	-	27	(12)	11
	489	253	466	251	1 459

Zmiana stanu rezerw w 2014 roku

	Rezerwa środowiskowa	Rezerwa na nagrody jubileuszowe i świadczenia po okresie zatrudnienia	Emisje CO ₂ , certyfikaty energetyczne	Pozostałe rezerwy	Razem
01/01/2014	382	304	336	457	1 479
Utworzenie	79	7	337	153	576
Odwrocenie	(7)	-	(9)	(73)	(89)
Wykorzystanie	(29)	(28)	(330)	(259)	(646)
Nabycie jednostki zależnej	18	-	3	-	21
Różnice kursowe	8	1	6	1	16
	451	284	343	279	1 357

8.2.10.1. Rezerwa środowiskowa

Grupa jest prawnie zobowiązana do usuwania zanieczyszczeń środowiska gruntowo-wodnego w obrębie zakładów produkcyjnych, stacji paliw, terminali paliw oraz baz magazynowych.

Zarząd dokonał szacunków rezerwy na ryzyko środowiskowe związane z usunięciem zanieczyszczeń na podstawie analiz przygotowanych przez niezależnych ekspertów lub w oparciu o aktualne przewidywane koszty remediacji.

W Republice Czeskiej, zobowiązania wynikające z zanieczyszczenia środowiska gruntowo-wodnego powstałe przed datą prywatyzacji poszczególnych jednostek spoczywają na państwie czeskim. W przypadku zanieczyszczeń, powstałych po tej dacie, obowiązek taki spoczywa na spółkach Grupy.

Ponadto na etapie zagospodarowania i wydobywania złóż Grupa tworzy rezerwy na koszty likwidacji odwiertów i infrastruktury wspierającej.

8.2.10.2. Rezerwa na nagrody jubileuszowe i świadczenia po okresie zatrudnienia

Zmiana stanu zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych

NOTA	Rezerwa na nagrody jubileuszowe		Świadczenia po okresie zatrudnienia		Razem	
	31/12/2015	31/12/2014	31/12/2015	31/12/2014	31/12/2015	31/12/2014
Stan na początek okresu	163	161	121	143	284	304
Koszty bieżącego zatrudnienia	7	7	3	5	10	12
Koszty odsetek	4	7	3	6	7	13
Zyski i straty aktuarialne, powstałe na skutek zmian założeń:	4	30	(4)	20	-	50
demograficznych	2	1	2	1	4	2
finansowych	(7)	23	(7)	19	(14)	42
pozostałych	9	6	1	-	10	6
Koszty przeszłego zatrudnienia	(7)	(7)	(8)	(23)	(15)	(30)
Płatności w ramach programu	(16)	(25)	(10)	(6)	(26)	(31)
Pozostałe	(5)	(10)	(2)	(24)	(7)	(34)
8.2.10	150	163	103	121	253	284

Wartość księgowa zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych na dzień 31 grudnia 2015 roku i 31 grudnia 2014 roku jest równa wartości bieżącej.

Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych w podziale na pracowników aktywnych i emerytów

	Pracownicy aktywni		Emeryci		Razem	
	31/12/2015	31/12/2014	31/12/2015	31/12/2014	31/12/2015	31/12/2014
Polska	196	226	34	37	230	263
Czechy	14	13	-	-	14	13
Litwa, Łotwa, Estonia	9	8	-	-	9	8
	219	247	34	37	253	284

Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych w podziale na obszary geograficzne

	Rezerwa na nagrody jubileuszowe		Świadczenia po okresie zatrudnienia		Razem	
	31/12/2015	31/12/2014	31/12/2015	31/12/2014	31/12/2015	31/12/2014
Polska	147	161	83	102	230	263
Czechy	3	2	12	11	15	13
Litwa, Łotwa, Estonia	-	-	8	8	8	8
	150	163	103	121	253	284

Analiza zapadalności świadczeń pracowniczych

	Rezerwa na nagrody jubileuszowe		Świadczenia po okresie zatrudnienia		Razem	
	31/12/2015	31/12/2014	31/12/2015	31/12/2014	31/12/2015	31/12/2014
do 1 roku	24	15	12	18	36	33
od 1 do 5 lat	45	49	15	15	60	64
powyżej 5 lat	81	99	76	88	157	187
	150	163	103	121	253	284

Średni ważony okres obowiązywania zobowiązania dla świadczeń po okresie zatrudnienia (w latach)

	31/12/2015	31/12/2014
Polska	11	10
Czechy	10	10
Litwa, Łotwa, Estonia	14	11

Analiza płatności świadczeń pracowniczych

	Rezerwa na nagrody jubileuszowe		Świadczenia po okresie zatrudnienia		Razem	
	31/12/2015	31/12/2014	31/12/2015	31/12/2014	31/12/2015	31/12/2014
do 1 roku	24	15	12	18	36	33
od 1 do 5 lat	60	66	17	17	77	83
powyżej 5 lat	322	406	527	594	849	1 000
	406	487	556	629	962	1 116

W 2015 roku wartość rezerwy na świadczenia pracownicze zmieniła się w efekcie aktualizacji założeń, w głównej mierze w zakresie stopy dyskonta i przewidywanej inflacji oraz zmiany wskaźnika planowanego wzrostu wynagrodzeń. Rezerwa na świadczenia pracownicze oszacowana na bazie założeń z roku 2014 byłaby niższa o (11) mln PLN.

Analiza wrażliwości na zmiany założeń aktuarialnych

Grupa przeanalizowała wpływ zmiany założeń finansowych, demograficznych i ustaliła że efekty zmian wskaźników: wzrostu wynagrodzeń o +/- 1 p.p., stopy dyskonta finansowego o +/- 0,5 p.p. oraz wskaźnika rotacji pracowników o +/- 0,5 p.p. na terenie Polski, Czech oraz Litwy, Łotwy i Estonii są nie wyższe niż 8 mln PLN. W związku z tym Grupa odstąpiła od szczegółowej prezentacji.

Na dzień 31 grudnia 2015 roku Grupa przyjęła następujące założenia aktuarialne, które miały wpływ na wysokość rezerw aktuarialnych dla podmiotów polskich: stopa dyskonta 3,25%, przewidywana inflacja 2,5%, wskaźnik wzrostu wynagrodzeń: 0% w latach 2016-2017 oraz 2,5% w kolejnych latach. Dla podmiotów zagranicznych główny wpływ miała wysokość stóp dyskonta: od 0,54% do 1,50%.

Grupa realizuje płatności świadczeń pracowniczych z bieżących środków. Na dzień 31 grudnia 2015 roku w Grupie nie funkcjonowały programy finansowania i nie odprowadzano składek na finansowanie zobowiązań.

8.2.10.3. Rezerwa na emisje CO₂, certyfikaty energetyczne

Rezerwa na emisje CO₂, certyfikaty energetyczne obejmuje głównie utworzenie rezerwy na szacowane w okresie sprawozdawczym koszty emisji CO₂. Na dzień 31 grudnia 2015 roku oraz na dzień 31 grudnia 2014 roku wartość rezerwy z tego tytułu wyniosła odpowiednio 440 mln PLN oraz 334 mln PLN.

8.2.10.4. Pozostałe rezerwy

Na dzień 31 grudnia 2015 roku i na dzień 31 grudnia 2014 roku pozostałe rezerwy obejmują głównie rezerwy na ryzyka niekorzystnych rozstrzygnięć toczących się procesów administracyjnych lub sądowych w kwocie odpowiednio 170 mln PLN oraz 145 mln PLN.

8.2.11. Pozostałe zobowiązania finansowe

	Długoterminowe		Krótkoterminowe		Razem	
	31/12/2015	31/12/2014	31/12/2015	31/12/2014	31/12/2015	31/12/2014
Instrumenty zabezpieczające przepływy pieniężne	239	1 599	764	990	1 003	2 589
<i>forwarty walutowe</i>	-	-	11	31	11	31
<i>swapy procentowe</i>	92	93	-	-	92	93
<i>swapy towarowe</i>	48	1 395	753	959	801	2 354
<i>swapy walutowo - procentowe</i>	99	111	-	-	99	111
Instrumenty pochodne niewyznaczone dla celów rachunkowości zabezpieczeń	-	-	1	29	1	29
<i>forwarty walutowe</i>	-	-	1	-	1	-
<i>swapy towarowe</i>	-	-	-	29	-	29
Wbudowane instrumenty pochodne	-	-	2	1	2	1
<i>swapy walutowe</i>	-	-	2	1	2	1
Zobowiązania z tytułu rozliczonych instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne	-	-	103	-	103	-
Zobowiązania inwestycyjne	300	125	-	-	300	125
Leasing finansowy	140	90	-	-	140	90
Pozostałe	33	37	-	-	33	37
	712	1 851	870	1 020	1 582	2 871

8.2.12. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania

	31/12/2015	31/12/2014
Dostawy i usługi	5 430	7 049
Zobowiązania inwestycyjne	1 508	923
Leasing finansowy	26	26
Pozostałe	175	108
Zobowiązania finansowe	7 139	8 106
Wynagrodzenia	250	245
Podatek akcyzowy i opłata paliwowa	1 791	1 756
Podatek od towarów i usług	915	735
Podatek dochodowy	162	42
Inne podatki, cła, ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia	262	89
Rozliczenia międzyokresowe bierne	219	200
<i>urlopy pracownicze</i>	63	60
<i>zwrot akcyzy dla kontrahentów przechowujących produkty w swoich składach podatkowych</i>	156	140
Pozostałe	82	84
Zobowiązania niefinansowe	3 681	3 151
	10 820	11 257

Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania denominowane w walutach obcych na dzień 31 grudnia 2015 roku oraz na dzień 31 grudnia 2014 roku wyniosły odpowiednio 6 065 mln PLN oraz 7 424 mln PLN. Podział zobowiązań finansowych denominowanych w walutach obcych został zaprezentowany w [nocie 8.4.5.2](#). Podział zobowiązań od jednostek powiązanych przedstawiono w [nocie 8.5.6](#).

8.2.13. Pozostałe zobowiązania

	31/12/2015	31/12/2014
Przychody przyszłych okresów	128	122
Zobowiązania bezpośrednio związane z aktywami zaklasyfikowanymi jako przeznaczone do sprzedaży	72	-
	200	122

8.3. NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SPRAWOZDANIA Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH

	NOTA	2015	2014
Zmiana stanu rezerw zaprezentowana w sprawozdaniu z sytuacji finansowej		102	(122)
Wykorzystanie rezerwy na emisje CO ₂ , certyfikaty energetyczne z roku poprzedniego		367	330
Różnice kursowe		21	(32)
Pozostałe		(27)	(35)
Zmiana stanu rezerw w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych		463	141
Zmiana stanu zapasów zaprezentowana w sprawozdaniu z sytuacji finansowej		(886)	3 920
Reklasyfikacja zapasów z/na rzeczowe aktywa trwałe i aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży		13	(46)
Nabycie jednostki zależnej		50	-
Różnice kursowe		168	232
Zmiana stanu zapasów w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych		(655)	4 106
Zmiana stanu należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych należności zaprezentowana w sprawozdaniu z sytuacji finansowej		451	735
Zmiana stanu praw majątkowych i zaliczek na niefinansowe aktywa trwałe	8.2.7	202	(73)
Nabycie jednostki zależnej		270	22
Różnice kursowe		312	275
Pozostałe		23	(35)
Zmiana stanu należności w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych		1 258	924
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych zobowiązań zaprezentowana w sprawozdaniu z sytuacji finansowej		(437)	(2 792)
Zmiana stanu zobowiązań inwestycyjnych	8.2.12	(585)	(52)
Nabycie jednostki zależnej		(317)	(24)
Różnice kursowe		(489)	(407)
Pozostałe		(95)	(3)
Zmiana stanu zobowiązań w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych		(1 923)	(3 278)

Strata z tytułu różnic kursowych

	NOTA	2015	2014
Nadwyżka ujemnych różnic kursowych zaprezentowana w sprawozdaniu z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów	8.1.7	(317)	(1 459)
Korekty zysku/(straty) netto z tytułu różnic kursowych zaprezentowane w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych		24	880
zrealizowane różnice kursowe dotyczące działalności inwestycyjnej i finansowej		72	85
niezrealizowane różnice kursowe dotyczące działalności inwestycyjnej i finansowej		(29)	(18)
rachunkowość zabezpieczeń inwestycji netto w podmiocie zagranicznym		-	811
różnice kursowe od środków pieniężnych		(19)	2
Różnice kursowe dotyczące działalności operacyjnej nie korygujące zysku/(straty) netto		(293)	(579)

Odsetki netto

	NOTA	2015	2014
Przychody i koszty finansowe z tytułu odsetek netto zaprezentowane w sprawozdaniu z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów	8.1.6, 8.1.7	(123)	(167)
Korekty zysku/(straty) netto z tytułu odsetek zaprezentowane w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych		199	241
zapłacone odsetki dotyczące działalności finansowej		258	245
naliczone odsetki dotyczące działalności inwestycyjnej i finansowej		(59)	(4)
Odsetki netto dotyczące działalności operacyjnej nie korygujące zysku/(straty) netto		(76)	(74)

Podatek dochodowy (zapłacony)

	NOTA	2015	2014
Podatek dochodowy od zysku/(straty) przed opodatkowaniem	8.1.8.1	(465)	418
Zmiana stanu aktywów i zobowiązań z tytułu podatku odroczonego		619	(697)
Zmiana stanu należności i zobowiązań z tytułu podatku dochodowego		111	30
Podatek odroczonego ujęty w innych całkowitych dochodach	8.1.8.2	(292)	338
Nabycie jednostki zależnej	8.1.8.2	(166)	(117)
Różnice kursowe		(11)	(140)
		(204)	(168)

8.4. NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH ORAZ RYZYK FINANSOWYCH
8.4.1. Kategorie i klasy instrumentów finansowych

Klasy instrumentów finansowych	NOTA	31/12/2015	31/12/2014	Kategorie instrumentów finansowych
AKTYWA				
Akcje/udziały nienotowane	8.2.5	40	40	Dostępne do sprzedaży
Instrumenty wbudowane i pochodne niewyznaczone dla celów rachunkowości zabezpieczeń	8.2.3	9	44	Wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy
Instrumenty zabezpieczające	8.2.3	932	994	Instrumenty finansowe zabezpieczające
		7 949	10 044	Pożyczki i należności
Dostawy i usługi	8.2.7	5 397	5 938	Pożyczki i należności
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty		2 348	3 937	Pożyczki i należności
Należności z tytułu rozliczonych instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne	8.2.3	159	101	Pożyczki i należności
Pozostałe	8.2.3, 8.2.7	45	68	Pożyczki i należności
		8 930	11 122	
ZOBOWIĄZANIA				
Instrumenty wbudowane i pochodne niewyznaczone dla celów rachunkowości zabezpieczeń	8.2.11	3	30	Wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy
Instrumenty zabezpieczające	8.2.11	1 003	2 589	Instrumenty finansowe zabezpieczające
Leasing finansowy	8.2.11, 8.2.12	166	116	Wyłączone z zakresu MSR 39
		16 707	18 899	Wyceniane według amortyzowanego kosztu
Obligacje	8.2.9.2	4 155	4 161	Wyceniane według amortyzowanego kosztu
Kredyty	8.2.9.1	5 000	6 491	Wyceniane według amortyzowanego kosztu
Pożyczki	8.2.9	3	5	Wyceniane według amortyzowanego kosztu
Dostawy i usługi	8.2.12	5 430	7 049	Wyceniane według amortyzowanego kosztu
Zobowiązania inwestycyjne	8.2.11, 8.2.12	1 808	1 048	Wyceniane według amortyzowanego kosztu
Zobowiązania z tytułu rozliczonych instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne	8.2.11	103	-	Wyceniane według amortyzowanego kosztu
Pozostałe	8.2.11, 8.2.12	208	145	Wyceniane według amortyzowanego kosztu
		17 879	21 634	

8.4.2. Pozycje przychodów, kosztów, zysków i strat w skonsolidowanym sprawozdaniu z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów

	NOTA	31/12/2015	31/12/2014	Kategorie instrumentów finansowych
Przychody finansowe z tytułu odsetek	8.1.6	82	75	Pożyczki i należności
Koszty finansowe z tytułu odsetek	8.1.7	(205)	(242)	
		(194)	(236)	Wyceniane według amortyzowanego kosztu
		(4)	-	Instrumenty finansowe zabezpieczające
		(7)	(6)	Wyłączone z zakresu MSR 39
Utworzenie/odwrócenie odpisów aktualizujących należności pozostałe przychody/koszty operacyjne	8.1.4, 8.1.5	(27)	(26)	Pożyczki i należności
przychody/koszty finansowe		(30)	(31)	Pożyczki i należności
		3	5	Pożyczki i należności
Zyski/(Straty) z tytułu instrumentów finansowych		(518)	(1 371)	
		186	(182)	Pożyczki i należności
		(529)	(1 288)	Wyceniane według amortyzowanego kosztu
		(175)	102	Wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy
		(2)	(5)	Instrumenty finansowe zabezpieczające
		2	2	Dostępne do sprzedaży
		(668)	(1 564)	
pozostałe, niepodlegające MSSF 7		(4)	(2)	

8.4.3. Ustalanie wartości godziwej

31/12/2015

	NOTA	Wartość księgowa	Wartość godziwa	Hierarchia wartości godziwej	
				Poziom 1	Poziom 2
Aktywa finansowe					
Instrumenty wbudowane i zabezpieczające	8.2.3	941	941	-	941
		941	941	-	941
Zobowiązania finansowe					
Obligacje	8.2.9.2	4 155	4 193	4 193	-
Kredyty	8.2.9.1	5 000	5 003	-	5 003
Pożyczki	8.2.9	3	3	-	3
Leasing finansowy	8.2.11, 8.2.12	166	180	-	180
Instrumenty wbudowane i zabezpieczające	8.2.11	1 006	1 006	-	1 006
		10 330	10 385	4 193	6 192

31/12/2014

	NOTA	Wartość księgowa	Wartość godziwa	Hierarchia wartości godziwej	
				Poziom 1	Poziom 2
Aktywa finansowe					
Instrumenty wbudowane i zabezpieczające	8.2.3	1 038	1 038	-	1 038
		1 038	1 038	-	1 038
Zobowiązania finansowe					
Obligacje	8.2.9.2	4 161	4 138	4 138	-
Kredyty	8.2.9.1	6 491	6 492	-	6 492
Pożyczki	8.2.9	5	5	-	5
Leasing finansowy	8.2.11, 8.2.12	116	120	-	120
Instrumenty wbudowane i zabezpieczające	8.2.11	2 619	2 619	-	2 619
		13 392	13 374	4 138	9 236

Dla pozostałych klas aktywów i zobowiązań finansowych wartość godziwa odpowiada ich wartości księgowej.

8.4.3.1. Metody wyceny do wartości godziwej (hierarchia wartości godziwej)

Zobowiązania finansowe z tytułu kredytów, obligacji, leasingu finansowego oraz zobowiązania i należności z tytułu pożyczek wyceniane są do wartości godziwej przy zastosowaniu metody zdyskontowanych przepływów pieniężnych. Stopy dyskontowe ustalane są na podstawie rynkowych stóp na bazie kwotowań 1–miesięcznych, 3–miesięcznych i 6–miesięcznych powiększonych o marżę właściwą dla poszczególnych instrumentów finansowych. Na dzień 31 grudnia 2015 roku oraz na dzień 31 grudnia 2014 roku zastosowano w większości kwotowania 1–miesięczne.

	31/12/2015	31/12/2014
WIBOR	1,6500%	2,0800%
EURIBOR	-0,2050%	0,0180%
LIBOR USD	0,4295%	0,1713%
PRIBOR	0,2000%	0,2500%
LIBOR CAD	0,6300%	1,1500%
VILIBOR	-	0,1200%

Na dzień 31 grudnia 2015 roku i na dzień 31 grudnia 2014 roku Grupa posiadała nienotowane akcje/udziały w spółkach, dla których nie istnieją aktywne rynki ani nie odnotowano porównywalnych transakcji na tego typu walorach a więc nie było możliwe wiarygodne ustalenie wartości godziwej. Wartości akcji i udziałów tych spółek ujęte zostały w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej na dzień 31 grudnia 2015 roku oraz na dzień 31 grudnia 2014 roku w kwocie 40 mln PLN według ceny nabycia pomniejszonej o odpisy z tytułu utraty wartości.

W okresie sprawozdawczym i w okresie porównawczym w Grupie nie wystąpiły przesunięcia pomiędzy Poziomami 1 i 2 hierarchii wartości godziwej.

8.4.4. Rachunkowość zabezpieczeń

	31/12/2015	31/12/2014	
NOTA			
Instrumenty zabezpieczające przepływy pieniężne			Strategie zabezpieczające
forwarty walutowe	112	165	działalność operacyjną i inwestycyjną; sprzedaż produktów oraz zakup ropy naftowej;
swapy towarowe	8	(1 556)	zapasy operacyjne, marżę rafinerijną, niedopasowanie czasowe występujące przy zakupach ropy drogą morską, ryzyko cen ropy na transakcjach arbitrażu cash&carry, oferowanie odbiorcom towarów dla których formuły cenowe oparte są na stałej cenie;
swapy walutowo - procentowe	(99)	(111)	płatności odsetkowe dotyczące finansowania zewnętrznego;
swapy procentowe	(92)	(93)	płatności odsetkowe dotyczące finansowania zewnętrznego
8.2.3, 8.2.11	(71)	(1 595)	

Planowana data realizacji zabezpieczanego przepływu pieniężnego, która zostanie ujęta w zysku lub stracie

	31/12/2015	31/12/2014
Ekspozycja walutowa operacyjna	2016-2018	2015
Ekspozycja walutowa finansowa	2016-2017	2015-2016
Ekspozycja na stopy procentową	2016-2020	2015-2020
Ekspozycja na ryzyko towarowe	2016-2017	2015-2017

8.4.5. Identyfikacja ryzyk

Działalność prowadzona przez Grupę narażona jest na wiele różnych rodzajów ryzyka. Zarządzanie ryzykiem skupia się głównie na nieprzewidywalności rynków finansowych i ma na celu minimalizowanie potencjalnych niekorzystnych wpływów na wyniki finansowe Grupy.

Ryzyka finansowe			
Rodzaj ryzyka	Ekspozycja	Pomiar ryzyka	Zarządzanie/Zabezpieczenie
Towarowe	<ul style="list-style-type: none"> - ryzyko zmian marż na sprzedawanych produktach rafineryjnych i petrochemicznych oraz zmian wysokości dyferencjału Brent/Ural; - ryzyko zmian cen ropy naftowej i produktów związane z niedopasowaniem czasowym występującym przy zakupie drogą morską części ropy naftowej do przerobu bądź okresowym ponadnormatywnym stanem zapasów operacyjnych ropy naftowej, półproduktów lub produktów oraz zawartymi transakcjami przyszłej sprzedaży produktów; - ryzyko zmian cen uprawnień do emisji CO₂; - ryzyko zmian cen ropy naftowej i produktów rafineryjnych związane z obowiązkiem utrzymywania zapasów obowiązkowych ropy i paliw; - ryzyko cen towarów na transakcjach arbitrażu cash & carry polegających na zakupie na zapas ropy naftowej lub produktów celem ich sprzedaży lub przerobu w późniejszym terminie 	planowanie przepływów pieniężnych	Polityka zarządzania ryzykiem rynkowym oraz strategię zabezpieczające, które określają zasady pomiaru poszczególnych ekspozycji, parametry i horyzont czasowy zabezpieczania danego ryzyka oraz stosowane instrumenty zabezpieczające.
Zmian kursów walutowych	<ul style="list-style-type: none"> - ekonomiczna ekspozycja walutowa wynikająca z wpływów pomniejszonych o wydatki indeksowane do lub denominowane w walucie innej niż waluta funkcjonalna; - ekspozycja walutowa wynikająca z inwestycji bądź uprawdopodobnionych zobowiązań i należności w walutach obcych; - bilansowa ekspozycja walutowa wynikająca z denominowanych w walutach obcych aktywów i pasywów 	planowanie przepływów pieniężnych, analiza pozycji bilansowych	
Zmian stóp procentowych	Ekspozycja wynikająca z posiadanych aktywów oraz pasywów, dla których przychody oraz koszty odsetkowe uzależnione są od zmiennych stóp procentowych.	wskaźnik udziału w całości zadłużenia netto pozycji, dla których koszty odsetkowe są uzależnione od zmiennych stóp procentowych	
Płynności	Ryzyko nieprzewidzianego niedoboru środków pieniężnych lub braku dostępu do źródeł finansowania zarówno w horyzoncie krótko jak i długoterminowego kredytowania, prowadzące do przejściowej lub trwałej utraty zdolności do regulowania zobowiązań finansowych lub narzucające konieczność pozyskania finansowania na niekorzystnych warunkach.	planowanie przepływów pieniężnych w horyzoncie krótko i długoterminowym	Polityka zarządzania płynnością krótkoterminową, która określa zasady raportowania i konsolidacji płynności PKN ORLEN i spółek Grupy ORLEN. Grupa prowadzi politykę dywersyfikacji źródeł finansowania oraz wykorzystuje zróżnicowane narzędzia dla efektywnego zarządzania płynnością.
Utraty środków pieniężnych i lokat	Ryzyko upadłości banków krajowych lub zagranicznych, na rachunkach których są przetrzymywane lub w których lokowane są krótkoterminowo środki pieniężne.	krótkoterminowa ocena wiarygodności kredytowej (rating) banku	Zarządzanie w oparciu o zasady zarządzania nadwyżkami pieniężnymi, które określają możliwości przyznawania limitów dla poszczególnych banków dokonywanych na podstawie m.in. ratingów inwestycyjnych oraz danych sprawozdawczych.
Kredytowe	Ryzyko nieuregulowania przez kontrahentów należności za dostarczone produkty i usługi. Ryzyko kredytowe związane jest także z wiarygodnością kredytową klientów, z którymi zawierane są transakcje sprzedaży.	analiza wiarygodności i wypłacalności kontrahentów	Zarządzanie w oparciu o przyjęte procedury i politykę w zakresie zarządzania kredytem kupieckim i windykacją.

Pozostałe ryzyka szerzej opisano w Sprawozdaniu Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej ORLEN w punkcie 2.8.

Grupa ORLEN stosuje spójne zasady zabezpieczania ryzyka finansowego w oparciu o politykę i strategię zarządzania ryzykiem rynkowym pod nadzorem Komitetu Ryzyka Finansowego, Zarządu i Rady Nadzorczej.

8.4.5.1. Ryzyko towarowe

Wpływ instrumentów zabezpieczających ryzyko towarowe na sprawozdanie finansowe Grupy

Rodzaj zabezpieczonego surowca/produktu	Jednostka miary	31/12/2015	31/12/2014
Ropa naftowa	bbl	9 160 200	24 839 704
Olej napędowy	t	632 600	1 428 580
Olej opałowy	t	421 609	769 694
Benzyna	t	185 592	370 814
Nafta	t	92 000	-
Paliwo lotnicze JET	t	20 000	-
Gaz	mcf	15 000	-

Wartość księgowa netto instrumentów zabezpieczających ryzyko towarowe na dzień 31 grudnia 2015 roku oraz na dzień 31 grudnia 2014 roku wyniosła odpowiednio 8 mln PLN oraz (1 556) mln PLN.

Analiza wrażliwości na zmiany cen produktów i surowców

31/12/2015

Analiza wpływu zmiany wartości księgowej instrumentów finansowych na kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń w związku z hipotetyczną zmianą cen produktów i surowców:

	Wzrost cen	Wpływ łączny	Spadek cen	Wpływ łączny
Ropa naftowa USD/bbl;CAD/bbl	+19%	(92)	-19%	92
Olej napędowy USD/t	+17%	(38)	-17%	38
Benzyna USD/t	+21%	(62)	-21%	62
Nafta USD/t	+21%	(9)	-21%	9
Olej opałowy USD/t	+20%	11	-20%	(11)
Paliwo lotnicze JET USD/t	+16%	4	-16%	(4)
		(186)		186

31/12/2014

Analiza wpływu zmiany wartości księgowej instrumentów finansowych na wynik przed opodatkowaniem i na kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń w związku z hipotetyczną zmianą cen produktów i surowców:

	Wzrost cen	Wpływ łączny	Spadek cen	Wpływ łączny
Ropa naftowa USD/bbl;CAD/bbl	+19%	591	-19%	(591)
Olej napędowy USD/t	+17%	(120)	-17%	120
Benzyna USD/t	+21%	(74)	-21%	74
Olej opałowy USD/t	+20%	22	-20%	(22)
		419		(419)

w tym:

Wpływ na wynik przed opodatkowaniem				
	Wzrost cen	Wpływ	Spadek cen	Wpływ
Ropa naftowa USD/bbl;CAD/bbl	+19%	219	-19%	(219)
Olej napędowy USD/t	+17%	(106)	-17%	106
Benzyna USD/t	+21%	(70)	-21%	70
Olej opałowy USD/t	+20%	(26)	-20%	26
		17		(17)

Wpływ na kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń				
	Wzrost cen	Wpływ	Spadek cen	Wpływ
Ropa naftowa USD/bbl;CAD/bbl	+19%	372	-19%	(372)
Olej napędowy USD/t	+17%	(14)	-17%	14
Benzyna USD/t	+21%	(4)	-21%	4
Olej opałowy USD/t	+20%	48	-20%	(48)
		402		(402)

Przyjęte w analizach wrażliwości instrumentów zabezpieczających ryzyka towarowe odchylenia cen ropy naftowej i produktów skalkulowano na podstawie ich zmienności w 2014 roku oraz dostępnych prognoz analityków.

Wpływ zmian cen zaprezentowano w ujęciu rocznym.

Wartość godziwa swapów towarowych ustalana jest w oparciu o zdyskontowane przyszłe przepływy z tytułu zawartych transakcji kalkulowane w oparciu o różnicę między ceną terminową a ceną transakcyjną.

W przypadku instrumentów pochodnych zbadano wpływ zmian cen ropy naftowej i produktów na wartość godziwą przy niezmiennym poziomie kursów walut.

8.4.5.2. Ryzyko zmian kursów walutowych

Struktura walutowa instrumentów finansowych na dzień 31 grudnia 2015 roku

Klasy instrumentów finansowych	EUR	USD	CZK	CAD	Pozostałe waluty po przeliczeniu na PLN	Razem po przeliczeniu na PLN
Aktywa finansowe						
Dostawy i usługi	396	91	5 487	17	17	2 973
Instrumenty wbudowane i zabezpieczające	19	218	30	2	-	941
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	53	68	5 689	-	-	1 388
Należności z tytułu rozliczonych instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne	-	41	-	-	-	159
Pozostałe	3	2	38	3	-	35
	471	420	11 244	22	17	5 496
Zobowiązania finansowe						
Obligacje	502	-	-	-	-	2 138
Kredyty	671	155	-	200	-	4 025
Dostawy i usługi	248	570	3 151	17	-	3 826
Zobowiązania inwestycyjne	193	19	933	30	-	1 129
Instrumenty wbudowane i zabezpieczające	44	210	-	-	-	1 006
Zobowiązania z tytułu rozliczonych instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne	-	26	-	-	-	103
Pozostałe	6	8	371	-	-	115
	1 664	988	4 455	247	-	12 342

Struktura walutowa instrumentów finansowych na dzień 31 grudnia 2014 roku

Klasy instrumentów finansowych	EUR	USD	CZK	CAD	LTL	Pozostałe waluty po przeliczeniu na PLN	Razem po przeliczeniu na PLN
Aktywa finansowe							
Dostawy i usługi	408	95	6 266	-	101	76	3 236
Instrumenty wbudowane i zabezpieczające	2	251	911	-	-	10	1 038
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	52	47	1 406	-	9	-	617
Należności z tytułu rozliczonych instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne	-	-	654	-	-	-	101
Pozostałe	7	-	-	2	36	-	78
	469	393	9 237	2	146	86	5 070
Zobowiązania finansowe							
Obligacje	502	-	-	-	-	-	2 141
Kredyty	981	156	5 504	147	1	-	6 020
Dostawy i usługi	207	1 210	3 797	-	86	28	5 845
Zobowiązania inwestycyjne	47	14	358	-	4	98	407
Instrumenty zabezpieczające	50	676	224	-	-	-	2 618
Pozostałe	4	1	195	-	-	-	48
	1 791	2 057	10 078	147	91	126	17 079

Analiza wrażliwości na zmiany kursów walutowych

	EUR / PLN		USD / PLN		CZK / PLN		CAD / PLN		Razem	
	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014
odchylenie kursów +15%										
Wpływ na wynik przed opodatkowaniem (A)	(758)	128	(196)	(779)	(142)	-	(12)	(66)	(1 108)	(717)
Wpływ na kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń (B)	(574)	(683)	2	(58)	-	-	-	-	(572)	(741)
Wpływ na kapitał z tytułu różnic kursowych z przeliczenia jednostek podporządkowanych (C)	6	(151)	10	(221)	168	(42)	(83)	16	101	(398)
Wpływ łączny (A+B+C)	(1 326)	(706)	(184)	(1 058)	26	(42)	(95)	(50)	(1 579)	(1 856)
Wrażliwość inwestycji netto w podmioty zagraniczne z uwzględnieniem rachunkowości zabezpieczeń (D)	72	71	207	56	836	650	246	178	1 361	955
Łączny wpływ na rachunek zysków lub strat i inne całkowite dochody (A+B+D)	(1 260)	(484)	13	(781)	694	650	234	112	(319)	(503)

Przy odchyleniu kursów walutowych o -15% analiza wrażliwości przyjmuje identyczne wartości jak w powyższej tabeli tylko ze znakiem przeciwnym.

Powyższe odchylenia kursów skalkulowano na podstawie średnich zmienności poszczególnych kursów walut i prognoz analityków. Wrażliwość instrumentów finansowych na ryzyko walutowe obliczono jako różnicę pomiędzy pierwotną wartością księgową instrumentów finansowych (z wyłączeniem instrumentów pochodnych) a ich potencjalną wartością przy założonych zmianach kursów walut. Wartość godziwa forwardów walutowych i swapów walutowych ustalana jest w oparciu o zdyskontowane przyszłe przepływy z tytułu zawartych transakcji jako różnica między ceną terminową a ceną transakcyjną. Wpływ odchylen kursów walut na wartość godziwą instrumentów pochodnych oszacowano przy niezmiennych poziomach stóp procentowych.

8.4.5.3. Ryzyko zmian stóp procentowych
Struktura instrumentów finansowych narażonych na ryzyko zmiany stóp procentowych na dzień 31 grudnia 2015 roku

Klasy instrumentów finansowych		WIBOR	EURIBOR	LIBOR USD	PRIBOR	LIBOR CAD	Razem
	NOTA						
Aktywa finansowe							
Instrumenty zabezpieczające	8.2.3	-	80	849	5	6	940
		-	80	849	5	6	940
Zobowiązania finansowe							
Obligacje	8.2.9.2	1 916	-	-	-	-	1 916
Kredyty	8.2.9.1	975	2 859	605	-	561	5 000
Pożyczki	8.2.9	3	-	-	-	-	3
Instrumenty zabezpieczające	8.2.11	99*	186*	818	-	-	1 004**
		2 993	3 045	1 423	-	561	7 923**

*W pozycji zobowiązania finansowe - instrumenty zabezpieczające, Grupa ujęła swapy walutowo-procentowe (CIRS - cross interest rate swaps) wycenione na kwotę 99 mln PLN, które są wrażliwe zarówno na zmiany stóp procentowych WIBOR i EURIBOR.

**Pozycja razem uwzględnia wycenę CIRS w kwocie 99 mln PLN.

Struktura instrumentów finansowych narażonych na ryzyko zmiany stóp procentowych na dzień 31 grudnia 2014 roku

Klasy instrumentów finansowych		WIBOR	EURIBOR	LIBOR USD	PRIBOR	LIBOR CAD	VILIBOR	Razem
NOTA								
Zobowiązania finansowe								
Obligacje	8.2.9.2	1 919	-	-	-	-	-	1 919
Kredyty	8.2.9.1	471	4 183	547	846	443	1	6 491
Pożyczki	8.2.9	5	-	-	-	-	-	5
Instrumenty zabezpieczające	8.2.11	111*	193*	11	-	-	-	204**
		2 506	4 376	558	846	443	1	8 619**

*W pozycji zobowiązania finansowe - instrumenty zabezpieczające, Grupa ujęła swapy walutowo-procentowe (CIRS - cross interest rate swaps) wycenione na kwotę 111 mln PLN, które są wrażliwe zarówno na zmiany stóp procentowych WIBOR i EURIBOR.

**Pozycja razem uwzględnia wycenę CIRS w kwocie 111 mln PLN.

Analiza wrażliwości na zmiany stóp procentowych

Stopa procentowa	Założone odchylenia		Wpływ na wynik przed opodatkowaniem		Wpływ na kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń		Razem	
	31/12/2015	31/12/2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014
WIBOR	+0,5p.p.	+0,5p.p.	(14)	(12)	(44)	(3)	(58)	(15)
LIBOR USD	+0,5p.p.	+0,5p.p.	(3)	(3)	13	14	10	11
EURIBOR	+0,5p.p.	+0,5p.p.	(14)	(21)	95	70	81	49
			(31)	(36)	64	81	33	45
WIBOR	-0,5p.p.	-0,5p.p.	14	12	45	3	59	15
			14	12	45	3	59	15

Powyższe odchylenia stóp procentowych skalkulowano na podstawie obserwacji średnich wahań stóp procentowych.

Niski poziom stóp procentowych EURIBOR i LIBOR USD zarówno na koniec 2015 roku jak i 2014 roku oraz prognozy rynkowe na kolejne okresy spowodowały, że Grupa nie uwzględniła w analizie wrażliwości wariantu dalszego obniżenia tych stóp procentowych. Grupa nie uwzględniła w analizie wrażliwości zmian stóp PRIBOR oraz LIBOR CAD ze względu na ich nieistotny wpływ.

Analiza wrażliwości została przeprowadzona na bazie stanu instrumentów posiadanych na dzień 31 grudnia 2015 roku i na dzień 31 grudnia 2014 roku, wpływ zmian stóp procentowych zaprezentowano w skali rocznej. Wrażliwość instrumentów finansowych na ryzyko zmian stóp procentowych ustalono jako iloczyn salda pozycji księgowych wrażliwych na zmiany stóp procentowych (z wyłączeniem instrumentów pochodnych) oraz adekwatnego odchylenia stóp procentowych.

W przypadku instrumentów pochodnych w analizie wrażliwości na ryzyko zmian stóp procentowych zastosowano przesunięcie krzywej stóp procentowych o potencjalnie możliwą zmianę referencyjnych stóp procentowych, przy założeniu niezmienności innych czynników ryzyka.

8.4.5.4. Ryzyko płynności i kredytowe
Ryzyko płynności
Analiza wymagalności zobowiązań finansowych na dzień 31 grudnia 2015 roku

		do 1 roku	od 1 do 3 lat	od 3 do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem	Wartość księgowa
	NOTA						
Obligacje	8.2.9.2	68	1 003	1 125	2 138	4 334	4 155
o zmiennym oprocentowaniu – wartość niezdyskontowana		63	993	1 017	-	2 073	1 916
o stałym oprocentowaniu – wartość niezdyskontowana		5	10	108	2 138	2 261	2 239
Kredyty - wartość niezdyskontowana	8.2.9.1	1 053	1 019	2 720	435	5 227	5 000
Dostawy i usługi	8.2.12	5 430	-	-	-	5 430	5 430
Zobowiązania inwestycyjne	8.2.11, 8.2.12	1 508	196	14	90	1 808	1 808
Instrumenty wbudowane i zabezpieczające – wartość niezdyskontowana	8.2.11	693	205	34	-	932	1 006
wymiana środków pieniężnych brutto, w tym:		5	8	14	-	27	107
swapy walutowo - procentowe	8.2.11	(2)	8	14	-	20	99
wymiana środków pieniężnych netto, w tym:		688	197	20	-	905	899
swapy towarowe	8.2.11	655	151	-	-	806	801
Pozostałe	8.2.9, 8.2.11, 8.2.12	306	71	21	82	480	480
		9 058	2 494	3 914	2 745	18 211	17 879

Analiza wymagalności zobowiązań finansowych na dzień 31 grudnia 2014 roku

		do 1 roku	od 1 do 3 lat	od 3 do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem	Wartość księgowa
	NOTA						
Obligacje	8.2.9.2	76	842	1 268	2 244	4 430	4 161
o zmiennym oprocentowaniu – wartość niezdyskontowana		71	832	1 258	-	2 161	1 919
o stałym oprocentowaniu – wartość niezdyskontowana		5	10	10	2 244	2 269	2 242
Kredyty - wartość niezdyskontowana	8.2.9.1	1 055	825	4 645	302	6 827	6 491
Dostawy i usługi	8.2.12	7 049	-	-	-	7 049	7 049
Zobowiązania inwestycyjne	8.2.11, 8.2.12	923	14	110	1	1 048	1 048
Instrumenty wbudowane i zabezpieczające – wartość niezdyskontowana	8.2.11	1 027	1 454	39	5	2 525	2 619
wymiana środków pieniężnych brutto, w tym:		(10)	(2)	17	-	5	112
swapy walutowo - procentowe	8.2.11	(11)	(2)	17	-	4	111
wymiana środków pieniężnych netto, w tym:		1 037	1 456	22	5	2 520	2 507
swapy towarowe	8.2.11	981	1 415	-	-	2 396	2 383
Pozostałe	8.2.9, 8.2.11, 8.2.12	136	76	16	38	266	266
		10 266	3 211	6 078	2 590	22 145	21 634

W 2015 roku oraz w 2014 roku dla swapów walutowo-procentowych poziomy współczynniki dyskonta powodują, że wycena przed zdyskontowaniem jest aktywem finansowym, a po zdyskontowaniu zobowiązaniem finansowym.

Na dzień 31 grudnia 2015 roku i na dzień 31 grudnia 2014 roku maksymalne możliwe zadłużenie z tytułu zawartych umów kredytowych wynosiło odpowiednio 13 916 mln PLN i 14 372 mln PLN. Do wykorzystania na dzień 31 grudnia 2015 roku i na dzień 31 grudnia 2014 roku pozostało odpowiednio 8 441 mln PLN i 7 150 mln PLN.

Kwota gwarancji dotyczących zobowiązań wobec osób trzecich wystawionych w toku bieżącej działalności na dzień 31 grudnia 2015 roku oraz na dzień 31 grudnia 2014 roku wyniosła odpowiednio 458 mln PLN oraz 592 mln PLN. Dotyczyły one głównie: gwarancji cywilnoprawnych związanych z zabezpieczeniem należytego wykonania umów, oraz gwarancji publicznoprawnych wynikających z przepisów powszechnie obowiązujących zabezpieczających prawidłowość prowadzenia działalności koncesjonowanych w sektorze paliw ciekłych i wynikających z tej działalności należności podatkowych, celnych itp.

Ponadto udzielone w Grupie poręczenia i gwarancje jednostkom zależnym na rzecz podmiotów trzecich wyniosły na dzień 31 grudnia 2015 roku i na dzień 31 grudnia 2014 roku odpowiednio 6 836 mln PLN oraz 6 667 mln PLN. Dotyczyły one głównie zabezpieczenia przyszłych zobowiązań spółki ORLEN Capital wynikających z emisji euroobligacji oraz terminowego regulowania zobowiązań przez jednostki zależne.

W oparciu o analizy i prognozy Grupa określiła na koniec okresu sprawozdawczego prawdopodobieństwo zapłaty takich kwot jako niskie.

Ryzyko kredytowe

W oparciu o analizę sald należności dokonano podziału kontrahentów:

- Grupa I – kontrahenci z bardzo dobrą lub dobrą historią współpracy w danym roku,
- Grupa II – pozostali kontrahenci.

Podział należności nieprzeterminowanych

	31/12/2015	31/12/2014
Grupa I	3 952	4 558
Grupa II	1 103	937
	5 055	5 495

Analiza wiekowa przeterminowanych należności, dla których na koniec okresu sprawozdawczego nie nastąpiła utrata wartości

	31/12/2015	31/12/2014
do 1 miesiąca	275	407
od 1 do 3 miesięcy	51	35
od 3 do 6 miesięcy	12	6
od 6 do 12 miesięcy	16	22
powyżej roku	24	14
	378	484

Zmiana stanu odpisów aktualizujących wartość należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych należności

	NOTA	2015	2014
Stan na początek okresu		509	496
Utworzenie	8.4.2	51	73
Odwrocenie	8.4.2	(24)	(47)
Wykorzystanie		(67)	(19)
Różnice kursowe		2	6
Pozostałe		6	-
		477	509

Utworzenie oraz odwrócenie odpisów aktualizujących należności dotyczyło głównie segmentu downstream. Utworzenie i odwrócenie odpisów aktualizujących na należność główną prezentowane jest w pozostałej działalności operacyjnej natomiast utworzenie i odwrócenie odpisów aktualizujących wartość odsetek w pozostałej działalności finansowej.

Grupa na dzień 31 grudnia 2015 roku oraz na dzień 31 grudnia 2014 roku otrzymała gwarancje bankowe i ubezpieczeniowe w wysokości odpowiednio 2 648 mln PLN oraz 3 143 mln PLN. Grupa dodatkowo przyjmuje od swoich odbiorców zabezpieczenie w postaci blokad środków na rachunkach bankowych, kaucji, hipotek i weksli.

8.5. POZOSTAŁE NOTY OBJAŚNIAJĄCE

8.5.1. Posiadane koncesje

Grupa prowadzi działalność gospodarczą, która ze względu na interes publiczny wymaga posiadania koncesji.

31/12/2015	Okresy pozostałe do wygaśnięcia koncesji (w latach)
Energia elektryczna: wytwarzanie, dystrybucja, obrót	4-15
Energia ciepła: wytwarzanie, przesyłanie, dystrybucja, obrót	10-15
Paliwa gazowe: przesyłanie, dystrybucja, obrót	5-15
Paliwa ciekłe: wytwarzanie, przesyłanie, obrót, magazynowanie	2-15
Bezzbiornikowe magazynowanie ropy naftowej i paliw płynnych	14
Złóża soli kamiennej: poszukiwanie, rozpoznanie i eksploatacja	2,5-18
Poszukiwanie i rozpoznanie złóż ropy naftowej i gazu ziemnego	1-4
Ochrona osób i mienia	bezterminowo

Na dzień 31 grudnia 2015 i 31 grudnia 2014 roku Grupa nie posiadała zobowiązań umownych na usługi koncesjonowane zgodnie z interpretacją KIMSF 12 - Umowy na usługi koncesjonowane.

8.5.2. Leasing

8.5.2.1. Grupa jako leasingobiorca

Leasing operacyjny

Grupa jako leasingobiorca posiadała na dzień 31 grudnia 2015 roku i na dzień 31 grudnia 2014 roku nieodwoływalne umowy leasingu operacyjnego (dzierżawa, najem), które dotyczą głównie stacji paliw, środków transportu i sprzętu komputerowego. Przedmiotowe umowy zawierają klauzule dotyczące warunkowych zobowiązań z tytułu opłat leasingowych. W większości przypadków istnieje możliwość przedłużenia umowy.

Łączna wartość opłat z tytułu zawartych nieodwoływalnych umów leasingu operacyjnego ujętych jako koszty okresu w 2015 roku i w 2014 roku wyniosła odpowiednio (85) mln PLN i (83) mln PLN.

Wartość przyszłych minimalnych opłat leasingowych z tytułu zawartych nieodwoływalnych umów leasingu operacyjnego:

	31/12/2015	31/12/2014
do 1 roku	73	76
od 1 roku do 5 lat	207	254
powyżej 5 lat	474	488
	754	818

Leasing finansowy

Grupa jako leasingobiorca posiadała na dzień 31 grudnia 2015 roku i na dzień 31 grudnia 2014 roku umowy leasingowe o charakterze finansowym, które dotyczą głównie budynków i budowli, urządzeń technicznych i maszyn i środków transportu.

W zawartych umowach leasingowych obowiązują ogólne warunki leasingu finansowego, nie ma klauzul dotyczących warunkowych zobowiązań z tytułu opłat leasingowych, istnieje możliwość zakupu przedmiotu leasingu oraz ewentualność ich przedłużenia.

NOTA	Wartość bieżąca przyszłych minimalnych opłat leasingowych		Wartość przyszłych minimalnych opłat leasingowych	
	31/12/2015	31/12/2014	31/12/2015	31/12/2014
do 1 roku	26	27	33	32
od 1 roku do 5 lat	58	51	77	63
powyżej 5 lat	82	38	112	47
8.2.11, 8.2.12	166	116	222	142

Różnica pomiędzy łączną kwotą przyszłych minimalnych opłat leasingowych, a ich wartością bieżącą wynika z dyskontowania opłat leasingowych przy wykorzystaniu właściwej dla danej umowy stopy procentowej.

8.5.3. Poniesione nakłady inwestycyjne oraz przyszłe zobowiązania z tytułu podpisanych kontraktów inwestycyjnych

Łączna wartość nakładów inwestycyjnych wraz z kosztami finansowania zewnętrznego poniesionych w 2015 roku oraz w 2014 roku wynosiła odpowiednio 3 183 mln PLN i 3 788 mln PLN, w tym nakłady na inwestycje związane z ochroną środowiska odpowiednio 306 mln PLN i 521 mln PLN.

Na dzień 31 grudnia 2015 roku i na dzień 31 grudnia 2014 roku wartość przyszłych zobowiązań z tytułu podpisanych do tego dnia kontraktów inwestycyjnych wyniosła odpowiednio 3 054 mln PLN i 2 005 mln PLN.

8.5.4. Aktywa i zobowiązania warunkowe

Aktywa warunkowe

W dniu 13 sierpnia 2015 roku miała miejsce awaria instalacji do produkcji etylenu w Grupie Unipetrol. Zniszczone aktywa petrochemiczne zostały objęte odpisem wartości w wysokości (93) mln PLN przeliczone kursem z dnia 30 września 2015 roku (co odpowiada około (597) mln CZK).

Na bazie posiadanych polis ubezpieczeniowych oraz szacunków dokonanych na koniec 2015 roku Grupa Unipetrol spodziewa się pokrycia przez ubezpieczycieli kosztów odbudowy instalacji, które szacowane są na około 647 mln PLN przeliczone kursem z dnia 31 grudnia 2015 roku (co odpowiada 4,1 mld CZK), utraconych korzyści, które w okresie do końca 2015 roku szacowane są na około 378 mln PLN przeliczone kursem z dnia 31 grudnia 2015 roku (co odpowiada 2,4 mld CZK) oraz pozostałych kosztów związanych z awarią w kwocie około 25 mln PLN przeliczone kursem z dnia 31 grudnia 2015 roku (co odpowiada 156 mln CZK). Grupa Unipetrol otrzymała w 2015 roku zaliczkę na poczet powyższej szkody w wysokości około 43 mln PLN przeliczone kursem z dnia 31 grudnia 2015 roku (co odpowiada 276 mln CZK), która została wykazana jako zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania w sprawozdaniu z sytuacji finansowej Grupy.

Zobowiązania warunkowe

Spolana a.s. prowadzi produkcję chloru przy wykorzystaniu elektrolizy rtęciowej. W przypadku zaprzestania produkcji, spółka jest zobowiązana do przedstawienia programu rekultywacji po zakończeniu wykorzystywania środków trwałych. W dniu 9 września 2013 roku, w toku postępowania administracyjnego Spolana a.s. otrzymała zgodę Środkowoczeskiego Urzędu Regionalnego na wydłużenie z końca 2014 roku do dnia 30 czerwca 2017 roku pozwolenia zintegrowanego dopuszczającego eksploatację obecnej instalacji elektrolizy. Jednocześnie spółka jest zobowiązana do 31 marca 2017 roku do przedstawienia planu działań zmierzających do zaprzestania produkcji chloru z wykorzystaniem elektrolizy rtęciowej.

Informacje o istotnych postępowaniach sądowych zaprezentowano w [nocie 8.8](#).

8.5.5. Zabezpieczenia akcyzowe

Zabezpieczenia akcyzowe i akcyza od wyrobów i towarów znajdujących się w procedurze zawieszono poboru wynosiły na dzień 31 grudnia 2015 roku i na dzień 31 grudnia 2014 roku odpowiednio 1 815 mln PLN i 1 637 mln PLN.

8.5.6. Informacje o podmiotach powiązanych

Na dzień 31 grudnia 2015 roku oraz na dzień 31 grudnia 2014 roku i w 2015 roku oraz w 2014 roku nie wystąpiły istotne transakcje podmiotów powiązanych z:

- członkami Zarządu i Rady Nadzorczej Jednostki Dominującej i z bliskimi im osobami,
- kluczowym personelem kierowniczym Jednostki Dominującej i spółek Grupy ORLEN.

Transakcje oraz stan rozrachunków spółek Grupy ORLEN z podmiotami powiązanymi

	Sprzedaż		Zakupy	
	2015	2014	2015	2014
Jednostki współkontrolowane	2 954	3 295	(213)	(507)
wspólne przedsięwzięcia	2 806	2 927	(37)	(30)
wspólne działania	148	368	(176)	(477)
Jednostki stowarzyszone	48	60	(32)	(47)
	3 002	3 355	(245)	(554)

	Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności		Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	
	31/12/2015	31/12/2014	31/12/2015	31/12/2014
Jednostki współkontrolowane	509	620	5	225
wspólne przedsięwzięcia	508	575	4	4
wspólne działania	1	45	1	221
Jednostki stowarzyszone	17	17	8	9
	526	637	13	234

Powyższe transakcje z podmiotami powiązanymi obejmują głównie sprzedaż i zakupy produktów rafineryjnych i petrochemicznych oraz sprzedaż i zakupy usług.

W 2015 roku i w 2014 roku w Grupie nie wystąpiły istotne transakcje zawarte z podmiotami powiązanymi na warunkach innych niż rynkowe.

8.5.7. Świadczenia łącznie z wynagrodzeniem z zysku wypłacone i należne lub potencjalnie należne członkom Zarządu, Rady Nadzorczej Jednostki Dominującej oraz pozostałym członkom kluczowego personelu kierowniczego Jednostki Dominującej oraz spółek Grupy ORLEN

	2015	2014
Wynagrodzenia Członków Zarządu Jednostki Dominującej pełniących obowiązki w danym roku	13,5	11,7
wynagrodzenia i inne świadczenia	7,2	6,8
premia wypłacona za rok poprzedni	6,3	4,9
Premie potencjalnie należne Członkom Zarządu Jednostki Dominującej pełniącym funkcję w danym roku, do wypłaty w roku kolejnym	6,7	6,4
Wynagrodzenia i inne świadczenia wypłacone i należne byłych Członków Zarządu Jednostki Dominującej *	3,4	1,4
Wynagrodzenia i inne świadczenia członków kluczowego personelu kierowniczego	177,5	174,9
wynagrodzenia i inne świadczenia pozostałego kluczowego personelu kierowniczego	37,1	35,0
Jednostki Dominującej		
kluczowy personel kierowniczy spółek zależnych Grupy ORLEN	140,4	139,9
Wynagrodzenia Członków Rady Nadzorczej Jednostki Dominującej	1,5	1,3

* W 2015 roku wypłacone wynagrodzenie z tytułu odprawy i zakazu konkurencji, wynagrodzenie należne z tytułu zakazu konkurencji; w 2014 roku wypłacona odprawa i premia za 2011 rok.

Świadczenia dla Zarządu, Rady Nadzorczej i pozostałego kluczowego personelu kierowniczego obejmują krótkoterminowe świadczenia pracownicze, świadczenia po okresie zatrudnienia, pozostałe świadczenia długoterminowe oraz świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy wypłacone, należne lub potencjalnie należne w okresie.

Zasady premiowania kluczowego personelu kierowniczego Grupy ORLEN

Regulaminy funkcjonujące dla Zarządu PKN ORLEN, dyrektorów bezpośrednio podległych Zarządowi PKN ORLEN oraz pozostałych kluczowych stanowisk Grupy ORLEN mają wspólne podstawowe cechy. Osoby objęte wyżej wymienionymi systemami premiowane są za realizację indywidualnych celów, wyznaczanych na początku okresu premiowego przez Radę Nadzorczą dla Członków Zarządu oraz przez Zarząd dla pracowników kluczowego personelu kierowniczego. Systemy Premiowania są spójne z Wartościami Koncernu, promują współpracę pomiędzy poszczególnymi pracownikami i motywują do osiągania najlepszych wyników w skali Grupy ORLEN. Postawione cele mają charakter zarówno jakościowy jak i ilościowy, i są rozliczane po zakończeniu roku, na który zostały wyznaczone. Istnieje ponadto możliwość wyróżnienia pracowników, którzy mają istotny wkład w osiągane wyniki.

Wynagrodzenia z tytułu zakazu konkurencji i rozwiązania umowy w rezultacie odwołania z zajmowanego stanowiska

Zgodnie z umowami Członkowie Zarządu PKN ORLEN zobowiązani są przez okres 6 lub 12 miesięcy, licząc od dnia rozwiązania lub wygaśnięcia umowy, do powstrzymania się od działalności konkurencyjnej. W okresie tym uprawnieni są do otrzymywania wynagrodzenia w wysokości sześć- lub dwunastokrotności miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego, płatnego w równych ratach miesięcznych. Ponadto umowy przewidują wypłatę wynagrodzenia w przypadku rozwiązania umowy na skutek odwołania z zajmowanego stanowiska. Wynagrodzenie w takim przypadku wynosi sześć- lub dwunastokrotność miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego.

Dyrektorzy bezpośrednio podlegli Zarządowi PKN ORLEN oraz Członkowie Zarządu spółek Grupy ORLEN standardowo zobowiązani są od dnia rozwiązania lub wygaśnięcia umowy do powstrzymania się od działalności konkurencyjnej przez okres 6 miesięcy. W tym czasie otrzymują wynagrodzenie w wysokości 50% sześciokrotności miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego, płatne w 6 równych ratach miesięcznych. Natomiast odprawa z tytułu rozwiązania umowy przez Pracodawcę wynosi standardowo trzy lub sześciokrotność miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego.

Szczegółowe informacje o wynagrodzeniach zawarte są w punkcie 2.12 Sprawozdania Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej ORLEN.

8.5.8. Wynagrodzenie wynikające z umowy z podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych

	2015	2014
Wynagrodzenie KPMG Audyt Sp. z o.o. w odniesieniu do Jednostki Dominującej	1,3	3,0
<i>badanie i przeglądy sprawozdań finansowych</i>	1,1	1,3
<i>usługi dodatkowe</i>	0,2	1,7
Wynagrodzenie KPMG Audyt Sp. z o.o. i spółek KPMG w odniesieniu do jednostek zależnych Grupy Kapitałowej	4,4	3,9
<i>badanie rocznych sprawozdań finansowych i procedury weryfikacyjne</i>	3,9	3,5
<i>usługi dodatkowe</i>	0,5	0,4
	5,7	6,9

W okresie objętym niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych Grupy ORLEN był KPMG Audyt Sp. z o.o. Zgodnie z podpisaną umową zawartą w dniu 30 maja 2005 roku z późniejszymi aneksami KPMG Audyt Sp. z o.o. wykonywała oraz wykonuje przeglądy śródroczne oraz badanie jednostkowych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych w latach 2005 – 2016.

8.6. POLITYKA RACHUNKOWOŚCI

8.6.1. Wpływ zmian standardów i interpretacji MSSF na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy ORLEN

Standardy i Interpretacje MSSF opublikowane i zatwierdzone przez Unię Europejską, jeszcze nieobowiązujące

Grupa zamierza przyjąć wymienione poniżej nowe standardy oraz zmiany standardów i interpretacji MSSF opublikowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości lecz nieobowiązujące do dnia zatwierdzenia do publikacji niniejszego sprawozdania finansowego zgodnie z datą ich wejścia w życie.

	Ewentualny wpływ na sprawozdanie finansowe
Zmiany do MSR 16 - Rzeczowe aktywa trwałe i MSR 41 - Rolnictwo: Rolnictwo – Rośliny produkcyjne	szacowany brak wpływu
Zmiany do MSR 16 - Rzeczowe aktywa trwałe oraz MSR 38 - Wartości niematerialne: Wyjaśnienia w zakresie akceptowalnych metod umorzenia i amortyzacji	szacowany brak wpływu
Zmiana do MSR 19 - Świadczenia pracownicze - Programy określonych świadczeń: Składki pracowników	szacowany brak wpływu
Zmiany do Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej 2012-2014	szacowany brak wpływu
Zmiany do MSR 27 - Jednostkowe Sprawozdania Finansowe: Metoda praw własności w jednostkowym sprawozdaniu finansowym	szacowany brak wpływu
Zmiany do MSSF 11 - Wspólne ustalenia umowne: Ujmowanie nabycia udziałów we wspólnych działaniach	szacowany brak wpływu

Standardy i Interpretacje przyjęte przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (IASB), oczekujące na zatwierdzenie przez UE

	Ewentualny wpływ na sprawozdanie finansowe
Nowy Standard MSSF 9 - Instrumenty finansowe	wpływ*
Nowy Standard MSSF 15 - Przychody z umów z klientami	wpływ*
MSSF 16 - Leasing	wpływ*
Zmiany do MSR 7 - Sprawozdanie z przepływów pieniężnych - Inicjatywa dotycząca ujawnień	szacowany brak wpływu
Zmiany do MSR 12 - Podatek dochodowy - Ujmowanie aktywów z tytułu podatku odroczonego od niezrealizowanych strat	szacowany brak wpływu
Zmiany do MSSF 10 - Skonsolidowane Sprawozdania Finansowe oraz do MSR 28 - Jednostki Stowarzyszone: Sprzedaż lub Przekazanie Aktywów Pomiędzy Inwestorem a Spółką Stowarzyszoną lub Wspólnym Przedsięwzięciem	szacowany brak wpływu
Zmiany do MSSF 10 - Skonsolidowane sprawozdania finansowe, MSSF 12 - Ujawnianie informacji na temat udziałów w innych jednostkach i MSR 28 - Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach: Jednostki inwestycyjne: Zastosowanie wyjątku od konsolidacji	szacowany brak wpływu
Nowy Standard MSSF 14 - Regulacyjne rozliczenia międzyokresowe	szacowany brak wpływu

*W momencie początkowego zastosowania wpływ nowych standardów będzie zależał od specyficznych faktów i okoliczności w zakresie wprowadzonych zmian. Grupa planuje zakończenie prac nad analizą wpływu nowych standardów MSSF 9 oraz MSSF 15 najpóźniej do 2017 roku. Wpływ nowego standardu MSSF 16 skutkować będzie ujęciem w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej Grupy jako leasingobiorcy umów najmu, dzierżawy, użytkowania i leasingu, których do momentu pierwszego zastosowania standardu nie kwalifikowano jako leasing finansowy. Grupa planuje zakończenie prac nad analizą wpływu standardu MSSF 16 najpóźniej do 2018 roku.

8.6.2. Waluta funkcjonalna i waluta prezentacji sprawozdań finansowych oraz zasady przeliczenia danych finansowych dla celów konsolidacji

Walutą funkcjonalną Jednostki Dominującej i walutą prezentacji niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego jest złoty polski (PLN). Dane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym zaprezentowano w milionach PLN (mln PLN), chyba że w konkretnych sytuacjach podano inaczej.

Przeliczenie na PLN sprawozdań finansowych jednostek zagranicznych dla celów konsolidacji:

- pozycje aktywów i zobowiązań – według kursu na koniec okresu sprawozdawczego,
- pozycje sprawozdania z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów oraz sprawozdania z przepływów pieniężnych – według kursu średniego wymiany w okresie sprawozdawczym.

Różnice kursowe powstałe w wyniku powyższych przeliczeń ujmowane są w kapitale własnym jako różnice kursowe z przeliczenia jednostek podporządkowanych.

WALUTA	Kurs średni w okresie sprawozdawczym		Kurs na koniec okresu sprawozdawczego	
	2015	2014	31/12/2015	31/12/2014
EUR/PLN	4,1841	4,1846	4,2615	4,2623
USD/PLN	3,7717	3,1537	3,9011	3,5072
CZK/PLN	0,1534	0,1520	0,1577	0,1537
CAD/PLN	2,9532	2,8541	2,8102	3,0255

8.6.3. Opis istotnych zasad rachunkowości
8.6.3.1. Transakcje w walucie obcej

Grupa ujmuje różnice kursowe powstające z tytułu rozliczania i wyceny pozycji pieniężnych lub z tytułu przeliczania pozycji pieniężnych po kursach innych niż te, po których zostały one przeliczone w momencie ich początkowego ujęcia w wyniku finansowym okresie, w którym powstają.

8.6.3.2. Zasady konsolidacji

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy obejmuje aktywa, zobowiązania, kapitał własny, przychody, koszty i przepływy środków pieniężnych Jednostki Dominującej i jej jednostek zależnych prezentowane w taki sposób, jakby należały one do pojedynczej jednostki i sporządzane były na ten sam dzień sprawozdawczy, co jednostkowe sprawozdanie finansowe Jednostki Dominującej przy zastosowaniu tych samych zasad rachunkowości w odniesieniu do podobnych transakcji oraz innych zdarzeń następujących w zbliżonych okolicznościach.

Spółki zależne konsolidowane są metodą pełną, a wspólne działania poprzez ujęcie odpowiednich części aktywów, zobowiązań, przychodów i kosztów. Wspólne przedsięwzięcia oraz inwestycje w jednostki stowarzyszone wycenia się przy zastosowaniu metody praw własności.

Udział Grupy w zysku lub stracie jednostki, w której dokonano inwestycji, ujmuje się w zysku lub stracie Grupy w pozostałej działalności operacyjnej.

W zakresie inwestycji w jednostki zależne udziały niekontrolujące prezentuje się w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako kapitał własny przypadający udziałom niekontrolującym, oddzielnie od kapitału własnego przypadającego na akcjonariuszy Jednostki Dominującej.

W zakresie inwestycji w jednostki stowarzyszone Grupa wywiera znaczący wpływ gdy posiada bezpośrednio lub pośrednio (np. poprzez jednostki zależne) od 20% do 49% praw głosu w jednostce, w której dokonano inwestycji, chyba że można w sposób oczywisty wykazać, że jest inaczej.

8.6.3.3. Przychody ze sprzedaży

Przychody obejmują kwoty otrzymane i należne z tytułu dostarczonych dóbr i usług, pomniejszone o rabaty oraz podatek od towarów i usług (VAT), podatek akcyzowy i opłatę paliwową.

Przychody ze sprzedaży są korygowane o zyski lub straty z tytułu rozliczenia instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne dotyczące powyższych przychodów.

8.6.3.4. Koszty

Koszt własny sprzedaży obejmuje koszt sprzedanych wyrobów, towarów, materiałów i usług oraz odpisy wartości zapasów do ich cen sprzedaży netto możliwych do uzyskania.

Koszty są korygowane o zyski lub straty z tytułu rozliczenia instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne dotyczące powyższych kosztów.

Koszty sprzedaży obejmują koszty pośrednictwa w sprzedaży, koszty handlowe, koszty reklamy i promocji oraz koszty dystrybucji.

Koszty ogólnego zarządu obejmują koszty związane z zarządzaniem i administrowaniem Grupą jako całością.

8.6.3.5. Podatek dochodowy

Podatek dochodowy obejmuje podatek bieżący oraz odroczony. Bieżący podatek dochodowy jest to kwota ustalona na podstawie przepisów podatkowych, która jest naliczona od dochodu do opodatkowania za dany okres i ujmuje się jako zobowiązanie w kwocie, w jakiej nie został zapłacony lub należność, jeśli kwota dotychczas zapłacona z tytułu bieżącego podatku dochodowego przekracza kwotę do zapłaty.

Aktywa i zobowiązania z tytułu odroczonego podatku dochodowego podlegają kompensacie na poziomie sprawozdań jednostkowych poszczególnych spółek z Grupy.

8.6.3.6. Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe obejmują zarówno środki trwałe (aktywa, które są w stanie umożliwiającym ich funkcjonowanie zgodnie z zamierzeniem kierownictwa), jak też środki trwałe w budowie (aktywa, które są w trakcie budowy lub innego dostosowywania do funkcjonowania zgodnie z zamierzeniem kierownictwa).

Wartość początkową rzeczowych aktywów trwałych ustala się w cenie nabycia lub w koszcie wytworzenia z uwzględnieniem otrzymanych dotacji do aktywów. Cena nabycia lub koszt wytworzenia obejmują cenę zakupu oraz inne koszty bezpośrednio związane z przystosowaniem składnika rzeczowych aktywów trwałych do użytkowania. Na koszt wytworzenia lub cenę nabycia składnika rzeczowych aktywów trwałych składają się także szacunkowe koszty jego demontażu i usunięcia oraz koszty przeprowadzenia renowacji miejsca, w którym się znajdował, do których Grupa jest zobowiązana w związku z jego nabyciem lub wytworzeniem.

Rzeczowe aktywa trwałe wycenia się i wykazuje w sprawozdaniu z sytuacji finansowej sporządzanym na koniec okresu sprawozdawczego w wartości księgowej netto tj. cenę nabycia lub koszt wytworzenia pomniejszony o umorzenie i odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości, oraz otrzymane dotacje do aktywów.

Rzeczowe aktywa trwałe amortyzuje się metodą liniową, a w uzasadnionych przypadkach metodą naturalną (katalizatory, aktywa z tytułu zagospodarowania i wydobywania zasobów mineralnych).

Poszczególne części składowe rzeczowych aktywów trwałych, których wartość jest istotna w stosunku do wartości całego składnika rzeczowych aktywów trwałych, amortyzowane są oddzielnie, zgodnie z okresem ich użytkowania.

Stosowane są następujące typowe okresy użytkowania rzeczowych aktywów trwałych:

Budynki i budowle	10-40 lat
Urządzenia techniczne i maszyny	4-35 lat
Środki transportu i pozostałe rzeczowe aktywa trwałe	2-20 lat

Metodę amortyzacji, wartość końcową oraz okres użytkowania składnika aktywów weryfikuje się co najmniej na koniec każdego roku. W przypadku wystąpienia takiej konieczności, korekt odpisów amortyzacyjnych dokonuje się w okresach następnych (prospektywnie).

Koszty istotnych remontów, napraw i okresowych przeglądów są zaliczane do rzeczowych aktywów trwałych i amortyzowane zgodnie z okresem ich użytkowania. Z kolei, koszty bieżącego utrzymania rzeczowych aktywów trwałych i ich konserwacji wpływają na zysk lub stratę okresu, w którym zostały poniesione.

Rzeczowe aktywa trwałe podlegają weryfikacji pod kątem utraty wartości jeżeli zaistniały okoliczności bądź zaszły zmiany, które wskazują na to, że wartość księgowa tych aktywów może nie być możliwa do odzyskania.

Utworzenie i odwrócenie odpisów aktualizujących wartość rzeczowych aktywów trwałych ujmuje się w pozostałej działalności operacyjnej.

8.6.3.7. Działalność poszukiwań i wydobywania zasobów mineralnych

W ramach działalności poszukiwań i wydobywania zasobów mineralnych przyjmuje się następującą klasyfikację etapów:

Etap poszukiwania i oceny złóż obejmujący:

- nabycie praw do poszukiwań złóż, poszukiwania złóż i rozpoznania złóż, które ujmuje się zgodnie z metodą skutecznych wysiłków,
- nakłady na odwierty poszukiwawcze i rozpoznawcze oraz pozostałe nakłady (w tym akwizycja danych sejsmicznych, ich obróbka i interpretacja oraz analiza danych geologicznych i geofizycznych),
- pozostałe nakłady, które można bezpośrednio przypisać do faz poszukiwań i rozpoznania złóż, które podlegają aktywowaniu. Jeżeli bezpośrednia alokacja do faz poszukiwań i rozpoznania złóż nie jest możliwa, pozostałe koszty ujmuje się w kosztach bieżącego okresu.

Grupa dokonuje corocznego przeglądu nakładów poniesionych w fazie poszukiwania i rozpoznania złóż w celu potwierdzenia dalszego zamiaru prowadzenia prac. Jeżeli prace poszukiwawcze i rozpoznawcze zakończą się niepowodzeniem, nakłady ujęte początkowo jako aktywa ujmuje się w kosztach bieżącego okresu.

W momencie stwierdzenia technicznej wykonalności i ekonomicznej opłacalności wydobywania nakłady poniesione w fazie poszukiwania i rozpoznania złóż (w tym również nakłady na nietrafione odwierty rozpoznawcze) przenosi się z pozycji aktywów z tytułu poszukiwania i oceny zasobów mineralnych i ujmuje jako aktywa z tytułu zagospodarowania i wydobywania zasobów mineralnych w ramach rzeczowych aktywów trwałych.

Etap zagospodarowania i wydobywania złóż

Nakłady ponoszone w ramach etapów zagospodarowania i wydobywania złóż podlegają aktywowaniu i amortyzacji zgodnie z zasadami ogólnymi dla rzeczowych aktywów trwałych oraz zgodnie z zasadami ogólnymi dla kosztów finansowania zewnętrznego.

Aktywa z tytułu zagospodarowania i wydobywania zasobów mineralnych amortyzuje się przy zastosowaniu metody naturalnej, tj. proporcjonalnie do prognozy wydobywania zasobów mineralnych. Analogicznie rzeczowe aktywa trwałe wchodzące w skład infrastruktury wydobywczej amortyzowane są metodą naturalną opartą na odpisaniu w ciężar kosztów kwoty amortyzacji przypadającej na jednostkę wydobytych zasobów mineralnych.

W przypadku istotnej zmiany wielkości szacowanych złóż, na dzień sprawozdawczy dokonuje się ewentualnych odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości lub ewentualnego odwrócenia dokonanych odpisów aktualizujących w następnych okresach sprawozdawczych.

W przypadku wykonania odwiertów rozpoznawczych na już eksploatowanym złożu, Grupa dokonuje analizy, czy aktywowane nakłady w pozycji rzeczowe aktywa trwale umożliwią powstanie nowych otworów eksploatacyjnych. Jeśli w efekcie poniesionych nakładów nie powstaną nowe otwory eksploatacyjne, nakłady ujmują się w kosztach bieżącego okresu.

8.6.3.8. Wartości niematerialne

Składnik aktywów niematerialnych początkowo wycenia się w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia i wykazuje w sprawozdaniu finansowym sporządzanym na koniec okresu sprawozdawczego w wartości księgowej netto z uwzględnieniem otrzymanych dotacji do aktywów.

Wartości niematerialne o określonym okresie użytkowania amortyzuje się metodą liniową począwszy od chwili, gdy są one gotowe do użycia, tzn. od momentu dostosowania składnika aktywów do miejsca i warunków potrzebnych do rozpoczęcia jego funkcjonowania zgodnie z zamierzeniami kierownictwa przez okres odpowiadający szacowanemu okresowi ich użytkowania.

Typowe okresy użytkowania wartości niematerialnych wynoszą od 2 do 15 lat dla koncesji, licencji, praw do patentów oraz podobnych wartości i od 2 do 10 lat dla oprogramowania.

Metodę amortyzacji oraz okres użytkowania składnika wartości niematerialnych weryfikuje się co najmniej na koniec każdego roku.

W przypadku wystąpienia takiej konieczności, korekt odpisów amortyzacyjnych dokonuje się w okresach następnych (prospektywnie). Wartości niematerialne o nieokreślonym okresie użytkowania nie podlegają amortyzacji. Ich wartość pomniejszana jest o ewentualne odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Ponadto, w każdym okresie sprawozdawczym, należy dokonać weryfikacji, czy zdarzenia i okoliczności nadal potwierdzają ocenę, że okres użytkowania tego składnika aktywów jest nieokreślony.

Utworzenie i odwrócenie odpisów aktualizujących wartości niematerialnych ujmują się w pozostałej działalności operacyjnej.

8.6.3.8.1. Wartość firmy

Na dzień połączenia jednostek gospodarczych wartość firmy podlega przypisaniu do ośrodków wypracowujących środki pieniężne (CGU) jednostki przejmującej, które zgodnie z oczekiwaniami, mają odnieść korzyści z tytułu synergii uzyskanej w wyniku takiego połączenia, bez względu na to, czy zostały do nich przypisane także inne składniki aktywów lub zobowiązań jednostki przejmowanej.

Jednostka przejmująca wycenia wartość firmy w kwocie ustalonej na dzień przejęcia pomniejszonej o łączne dotychczasowe odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości.

Ośrodek wypracowujący środki pieniężne, do którego została przypisana wartość firmy, corocznie poddaje się testom na utratę wartości, a także wówczas, gdy istnieją przesłanki wskazujące na utratę jego wartości. Straty z tytułu utraty wartości firmy nie odwraca się w kolejnym okresie.

8.6.3.8.2. Prawa majątkowe

Główną pozycją praw majątkowych są uprawnienia do emisji CO₂, które ujmowane są jako wartości niematerialne nie podlegające amortyzacji (z uwagi na wysoką wartość końcową) i podlegają analizie pod kątem utraty wartości.

Otrzymane nieodpłatnie uprawnienia ujmują się i prezentuje w szyku rozwartym w wartościach niematerialnych w korespondencji z przychodami przyszłych okresów w wartości godziwej ustalonej na dzień ich zarejestrowania. Zakupione uprawnienia ujmowane są w wartościach niematerialnych w cenie nabycia i nie podlegają amortyzacji (z uwagi na wysoką wartość końcową), lecz podlegają analizie pod kątem utraty wartości.

Na szacowaną w okresie sprawozdawczym emisję CO₂ tworzy się rezerwę w ciężar kosztów działalności podstawowej (podatki i opłaty).

Dotacje rozlicza się w systematyczny sposób w poszczególnych okresach sprawozdawczych, aby zapewnić współmierność z odpowiednimi kosztami, które dotacje mają w zamierzeniu kompensować.

Rozchód uprawnień ujmowany jest według metody FIFO (ang. First In First Out, tzn. Pierwsze Weszło Pierwsze Wyszło) w ramach poszczególnych rodzajów uprawnień (EUA, ERU, CER).

Do praw majątkowych zalicza się ponadto uprawnienia do energii kolorowych.

8.6.3.9. Utrata wartości rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych

Na koniec okresu sprawozdawczego Grupa ocenia, czy istnieją przesłanki wskazujące na to, że mogła nastąpić utrata wartości lub odwrócenie odpisu aktualizującego któregoś ze składników aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne (tzw. CGU – cash generating unit).

W sytuacji wystąpienia przesłanek, Grupa szacuje wartość odzyskiwalną składnika aktywów lub CGU poprzez ustalenie wartości godziwej pomniejszonej o koszty doprowadzenia do sprzedaży lub wartości użytkowej z zastosowaniem właściwej stopy dyskonta, w zależności od tego, która z nich jest wyższa.

Aktywa, które samodzielnie nie generują przepływów pieniężnych, grupuje się na najniższym poziomie, na jakim powstają przepływy pieniężne niezależne od przepływów z innych aktywów (CGU). Wartość odzyskiwalna ustalana jest na poziomie CGU, do którego dany składnik aktywów należy.

8.6.3.10. Zapasy

Zapasy, w tym zapasy obowiązkowe są to produkty, półprodukty i produkty w toku, towary i materiały.

Produkty, półprodukty i produkty w toku wycenia się na moment początkowego ujęcia według kosztu wytworzenia. Przez koszty wytworzenia należy rozumieć koszty wsadu i koszty przerobu produktów, półproduktów i produktów w toku przypadających na okres ich wytworzenia. Koszty wytworzenia obejmują także alokację stałych i zmiennych pośrednich kosztów produkcji, ustalonych dla normalnego poziomu produkcji.

Produkty, półprodukty i produkty w toku wycenia się na koniec okresu sprawozdawczego według kosztu wytworzenia lub też według wartości netto możliwej do uzyskania, w zależności od tego, która z kwot jest niższa.

Rozchody produktów, półproduktów i produktów w toku ujmują się według średnioważonych kosztów ich wytworzenia.

Towary i materiały wycenia się na moment początkowego ujęcia w cenie nabycia natomiast na koniec okresu sprawozdawczego w cenie nabycia lub według wartości netto możliwej do uzyskania, w zależności od tego, która z kwot jest niższa.

Wartość początkowa zapasów jest korygowana o zyski lub straty z tytułu rozliczenia instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne ich dotyczących.

Rozchody towarów i materiałów ujmują się według cen średnioważonych nabycia.

Testy sprawdzające utratę wartości poszczególnych pozycji zapasów przeprowadza się na bieżąco w trakcie okresu sprawozdawczego. Przecenie do poziomu cen sprzedaży netto możliwych do uzyskania podlegają zapasy, które utraciły swoje cechy użytkowe, przydatność lub spadły ich ceny sprzedaży.

Wartości materiałów przeznaczonych do wykorzystania w procesie produkcji nie odpisuje się poniżej ceny nabycia, jeżeli oczekuje się, że produkty, do produkcji których będą wykorzystane, zostaną sprzedane za kwoty wyższe lub równe kosztom wytworzenia.

Jeżeli jednak koszt wytworzenia produktów będzie wyższy od wartości netto możliwej do uzyskania, wartość materiałów odpisuje się do poziomu wartości netto możliwej do uzyskania.

Utworzenie i odwrócenie odpisów aktualizujących wartość zapasów ujemne się w koszcie własnym sprzedaży.

8.6.3.11. Należności

Należności, w tym należności z tytułu dostaw i usług, wycenia się na dzień ich powstania w wartości godziwej powiększonej o koszty transakcji, a następnie według zamortyzowanego kosztu przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej z uwzględnieniem odpisów aktualizujących należności wątpliwe.

Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości należności tworzone są w oparciu o indywidualne analizy z uwzględnieniem wartości posiadanego zabezpieczenia oraz wartości możliwej do zrealizowania kompensaty wzajemnych wierzytelności.

Utworzenie i odwrócenie odpisów aktualizujących wartość należności ujmowane jest w pozostałej działalności operacyjnej dla należności głównych oraz w działalności finansowej dla odsetek za nieterminową płatność.

8.6.3.12. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Środki pieniężne obejmują gotówkę w kasie i na rachunkach bankowych. Ekwiwalenty środków pieniężnych są krótkoterminowymi inwestycjami o dużej płynności (o pierwotnym terminie zapadalności do trzech miesięcy), łatwo wymiernymi na określone kwoty środków pieniężnych oraz narażonymi na nieznaczne ryzyko zmiany wartości.

Wycenę i rozchód środków pieniężnych w walutach obcych ustala się przy zastosowaniu metody FIFO (ang. First In First Out, tzn. Pierwsze Weszło Pierwsze Wyszło).

8.6.3.13. Kapitał własny

8.6.3.13.1. Kapitał podstawowy

Kapitał podstawowy stanowi kapitał wniesiony przez akcjonariuszy i jest wykazywany według wartości nominalnej, w wysokości zgodnej z aktem założycielskim Jednostki Dominującej oraz wpisem do Krajowego Rejestru Sądowego.

Kapitał podstawowy na dzień 31 grudnia 1996 roku, na podstawie MSR 29 § 24 i 25, został przeszacowany w oparciu o miesięczne wskaźniki wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych.

8.6.3.13.2. Kapitał z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej

Kapitał z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej tworzony jest z nadwyżki ceny emisyjnej akcji powyżej ich wartości nominalnej pomniejszonej o koszty tej emisji. Kapitał z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej na dzień 31 grudnia 1996 roku, na podstawie MSR 29 § 24 i 25, został przeszacowany w oparciu o miesięczne wskaźniki wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych.

8.6.3.13.3. Kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń

Kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń wynika z wyceny i z rozliczenia instrumentów zabezpieczających spełniających wymogi rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych. Grupa stosuje rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych w celu zabezpieczenia przed ryzykiem towarowym, ryzykiem zmian kursów walutowych i ryzykiem zmian stóp procentowych. Zmiany wartości godziwej, które stanowią część nieefektywną powiązania zabezpieczającego ujemne się w wyniku finansowym.

8.6.3.13.4. Różnice kursowe z przeliczenia jednostek podporządkowanych

Różnice kursowe z przeliczenia jednostek podporządkowanych obejmują efekt przeliczenia sprawozdań finansowych zagranicznych spółek Grupy na PLN w ramach procedur konsolidacyjnych.

8.6.3.13.5. Zyski zatrzymane

Zyski zatrzymane obejmują:

- kapitał zapasowy tworzony i wykorzystywany zgodnie z Ustawą Kodeks Spółek Handlowych,
- zyski i straty aktuarialne dotyczące świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia,
- zysk/stratę bieżącego okresu sprawozdawczego,
- pozostałe kapitały tworzone i wykorzystywane według zasad określonych przepisami prawa.

8.6.3.14. Zobowiązania

Zobowiązania, w tym zobowiązania z tytułu dostaw i usług, wycenia się na dzień ich powstania w wartości godziwej powiększonej, w przypadku zobowiązania finansowego niekwalifikowanego jako wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy, o koszty transakcji, a następnie według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej.

8.6.3.15. Rezerwy

Rezerwy tworzy się w wysokości stanowiącej najbardziej właściwy szacunek nakładów niezbędnych do wypełnienia obowiązku obecnego na koniec okresu sprawozdawczego.

Wysokość rezerw jest weryfikowana na bieżąco w trakcie okresu sprawozdawczego w celu skorygowania ich do wysokości szacunków zgodnych ze stanem wiedzy na ten dzień.

8.6.3.15.1. Ryzyko środowiskowe

Grupa tworzy rezerwę na przyszłe zobowiązania z tytułu kosztów rekultywacji skażonego środowiska gruntowo-wodnego lub eliminacji szkodliwych substancji w przypadku występowania prawnego lub zwyczajowo oczekiwanego obowiązku wykonania tych czynności. Wysokość rezerw podlega okresowej weryfikacji na podstawie ocen zanieczyszczenia obiektów.

8.6.3.15.2. Nagrody jubileuszowe oraz świadczenia po okresie zatrudnienia

Zgodnie z obowiązującymi systemami wynagradzania pracownicy Grupy mają prawo do nagród jubileuszowych wypłacanych po przepracowaniu określonej liczby lat oraz odpraw emerytalnych i rentowych wypłacanych w momencie przejścia na emeryturę lub rentę. Wysokość nagród jubileuszowych oraz odpraw emerytalnych i rentowych zależy od stażu pracy oraz średniego wynagrodzenia pracownika.

Nagrody jubileuszowe zalicza się do innych długoterminowych świadczeń pracowniczych, natomiast odprawy emerytalne i rentowe zalicza się do programów określonych świadczeń po okresie zatrudnienia.

Rezerwy są szacowane przez niezależnego aktuarium i przeszacowywane w przypadku wystąpienia istotnych przesłanek mających wpływ na ich wysokość z uwzględnieniem m.in. rotacji zatrudnienia i planowanego wzrostu wynagrodzeń.

Zyski i straty aktuarialne od świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia ujmuje się w składnikach innych całkowitych dochodów a od pozostałych świadczeń pracowniczych, ujmuje się w wyniku finansowym.

8.6.3.15.3. Emisje CO₂, certyfikaty energetyczne

Główną pozycję stanowią szacowane koszty emisji CO₂ w okresie sprawozdawczym, na które Grupa tworzy rezerwę w ciężar kosztów działalności podstawowej (podatki i opłaty). Wartość rezerwy ustala się w oparciu o wartości uprawnień ujętych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej z uwzględnieniem zasady FIFO, a w przypadku niedoboru uprawnień na podstawie cen zakupu uprawnień określonych w zawartych kontraktach terminowych lub rynkowych notowań uprawnień do emisji na dzień sprawozdawczy.

8.6.3.15.4. Pozostałe rezerwy

Pozostałe rezerwy obejmują głównie rezerwy na toczące się postępowania sądowe i tworzone są na bazie wszystkich dostępnych informacji, w tym opinii niezależnych ekspertów. Grupa tworzy rezerwy w przypadku, gdy na koniec okresu sprawozdawczego na Grupie ciąży obowiązek wynikający ze zdarzeń przeszłych, który można wiarygodnie oszacować i gdy jest prawdopodobne, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wydatkowania środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne.

Jeżeli występowanie obowiązku na koniec okresu sprawozdawczego jest mało prawdopodobne, Grupa ujawnia informację o zobowiązaniu warunkowym, chyba że możliwość rozchodu zasobów stanowiących korzyści ekonomiczne jest znikoma.

8.6.3.16. Dotacje rządowe

Przez dotację rządową rozumie się przekazanie Grupie przez rząd, agencję rządową oraz inny podobny organ państwowy środków w zamian za spełnienie w przeszłości lub przyszłości pewnych warunków.

Dotacje rządowe są ujmowane, jeżeli istnieje uzasadniona pewność, że dotacja zostanie uzyskana oraz spełnione zostaną wszystkie związane z nią warunki.

Dotacje dotyczące pozycji kosztowych (np. koszty emisji CO₂) są ujmowane jako pomniejszenie kosztów w momencie ich poniesienia. Nadwyżkę otrzymanej dotacji ponad wartość odpowiednich kosztów ujmuje się w pozostałych przychodach operacyjnych.

Dotacje dotyczące składników aktywów są ujmowane jako pomniejszenie wartości księgowej składnika aktywów i jako przychód na przestrzeni okresu użytkowania składnika aktywów podlegającego amortyzacji poprzez zmniejszone odpisy amortyzacyjne.

8.6.3.17. Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych

Grupa dokonała wyboru prezentacji w ramach sprawozdania z przepływów pieniężnych i stosuje następujące zasady:

- przepływy pieniężne z działalności operacyjnej wykazuje metodą pośrednią,
- składniki środków pieniężnych i ich ekwiwalentów wykazane w skonsolidowanym sprawozdaniu z przepływów pieniężnych i w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej są tożsame,
- otrzymane dywidendy wykazuje w przepływach z działalności inwestycyjnej,
- wypłacone dywidendy akcjonariuszom jednostki dominującej i udziałowcom niekontrolującym wykazuje w przepływach z działalności finansowej,
- zapłacone odsetki i prowizje z tytułu zaciągniętych kredytów, pożyczek, wyemitowanych obligacji oraz leasingu finansowego wykazuje w przepływach z działalności finansowej, pozostałe zapłacone odsetki wykazuje w przepływach z działalności operacyjnej,
- wpływy i wydatki z tytułu rozliczenia pochodnych instrumentów finansowych, które nie są uznane za pozycję zabezpieczającą prezentuje w działalności inwestycyjnej.

8.6.3.18. Instrumenty finansowe

8.6.3.18.1. Wycena aktywów i zobowiązań finansowych

W momencie początkowego ujęcia Grupa wycenia składnik aktywów lub zobowiązań finansowych według wartości godziwej powiększonej, w przypadku składnika aktywów lub zobowiązania finansowego niekwalifikowanych jako wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy (tj. przeznaczone do obrotu), o koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do nabycia lub emisji składnika aktywów finansowych lub zobowiązań finansowych.

Na koniec okresu sprawozdawczego Grupa wycenia składnik aktywów lub zobowiązań finansowych według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej, z wyjątkiem instrumentów pochodnych, które są wyceniane według wartości godziwej.

Zyski i straty z tytułu zmian wartości godziwej instrumentów pochodnych, które nie spełniają zasad rachunkowości zabezpieczeń są odnoszone w zysk lub stratę okresu sprawozdawczego.

8.6.3.18.2. Rachunkowość zabezpieczeń

Instrumenty pochodne, wyznaczone jako instrumenty zabezpieczające, od których oczekuje się, że wynikające z nich przepływy pieniężne skompensują zmiany przepływów pieniężnych pozycji zabezpieczanej ujmuje się zgodnie z zasadami rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych.

Grupa ocenia efektywność zabezpieczenia przepływów pieniężnych zarówno w momencie ustanowienia zabezpieczenia jak i w okresach późniejszych, co najmniej na każdy koniec okresu sprawozdawczego. W przypadku stosowania rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych, Grupa ujmuje w innych całkowitych dochodach część zysków lub strat związanych z instrumentem zabezpieczającym, która stanowi efektywne zabezpieczenie, natomiast nieefektywną część ujmuje w wyniku finansowym.

Do oceny efektywności zabezpieczenia Grupa wykorzystuje metody statystyczne, w tym w szczególności analizę regresji.

Jeśli zabezpieczana planowana transakcja skutkuje ujęciem składnika aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego, związane z nią zyski lub straty, które były ujęte w innych całkowitych dochodach, przenosi się do zysku lub straty w tym samym okresie albo w okresach, w których nabyty składnik aktywów lub przyjęte zobowiązanie mają wpływ na zysk lub stratę.

Jednakże, jeśli Grupa oczekuje, że całość lub część strat ujętych w innych całkowitych dochodach nie będzie odzyskana w przyszłych okresach ujmuje w zysku lub stracie kwotę, co do której oczekuje się, że nie będzie odzyskana.

Jeśli zabezpieczenie planowanej transakcji skutkuje ujęciem składnika aktywów niefinansowych lub zobowiązania niefinansowego, albo planowana transakcja związana ze składnikiem aktywów niefinansowych lub zobowiązaniem niefinansowym staje się uprawdopodobnionym przyszłym zobowiązaniem, Grupa wyłącza związane z tym zyski lub straty, które były ujęte w innych

całkowitych dochodach i włącza je do początkowego kosztu nabycia lub do innej wartości księgowej składnika aktywów lub zobowiązania.

Jeśli zabezpieczenie planowanej transakcji skutkuje ujęciem przychodów ze sprzedaży wyrobów, towarów, materiałów lub usług, Grupa wyłącza związane z tym zyski lub straty, które były ujęte w innych całkowitych dochodach i koryguje powyższe przychody.

8.6.3.19. Ustalanie wartości godziwej

Grupa wykorzystuje w maksymalnym stopniu obserwowalne dane wejściowe i w minimalnym stopniu uwzględnia nieobserwowalne dane wejściowe, aby osiągnąć cel wyceny wartości godziwej, którym jest oszacowanie ceny, która zostałaby osiągnięta w transakcji przeprowadzonej na zwykłych warunkach przeniesienia zobowiązania lub instrumentu kapitałowego między uczestnikami rynku na dzień wyceny i w aktualnych warunkach rynkowych.

Grupa wycenia instrumenty pochodne w wartości godziwej przy zastosowaniu modeli wyceny instrumentów finansowych, wykorzystując ogólnie dostępne kursy walutowe, stopy procentowe, krzywe forward i zmienności dla walut i towarów pochodzące z aktywnych rynków.

Wartość godziwa instrumentów pochodnych ustalana jest w oparciu o zdyskontowane przyszłe przepływy z tytułu zawartych transakcji kalkulowane w oparciu o różnicę między ceną terminową a transakcyjną.

Terminowych kursów wymiany walut nie modeluje się jako osobnego czynnika ryzyka, ale wyprowadza z kursu spot i odpowiedniej terminowej stopy procentowej dla waluty obcej w stosunku do PLN.

Instrumenty pochodne wykazywane są jako aktywa w przypadku gdy ich wycena jest dodatnia oraz jako zobowiązania w przypadku wyceny ujemnej.

8.6.3.20. Leasing

Przez umowę leasingu rozumie się umowę, na mocy której w zamian za opłatę lub serię opłat, leasingodawca przekazuje leasingobiorcy prawo do używania składnika aktywów przez uzgodniony okres.

Aktywa używane na podstawie umowy leasingu finansowego, a więc umowy, która przenosi ryzyko i korzyści z tytułu posiadania przedmiotu leasingu na leasingobiorcę zalicza się do aktywów leasingobiorcy.

Aktywa używane na podstawie umowy leasingu operacyjnego, a więc umowy, która nie przenosi ryzyka i korzyści z tytułu posiadania przedmiotu leasingu na leasingobiorcę zalicza się do aktywów leasingodawcy. Ustalenie czy następuje przekazanie ryzyka i korzyści zależy od oceny istoty treści ekonomicznej transakcji.

8.6.3.21. Aktywa i zobowiązania warunkowe

Grupa ujawnia na koniec okresu sprawozdawczego informacje o aktywach warunkowych jeśli wpływ korzyści ekonomicznych jest praktycznie pewny. Jeśli jest to wykonalne w praktyce, Grupa szacuje skutki finansowe aktywów warunkowych, wyceniając je zgodnie z zasadami obowiązującymi przy wycenie rezerw.

Grupa ujawnia na koniec okresu sprawozdawczego informacje o zobowiązaniach warunkowych jeśli wpływ korzyści ekonomicznych jest prawdopodobny, chyba że prawdopodobieństwo wpływu środków uosabiających korzyści ekonomiczne jest znikome.

8.7. ISTOTNE WARTOŚCI OPARTE NA OSĄDACH I SZACUNKACH

Sporządzenie skonsolidowanego sprawozdania finansowego zgodnie z MSSF wymaga od Zarządu dokonania profesjonalnych osądów oraz szacunków i założeń, które mają wpływ na prezentowane wartości aktywów, pasywów, przychodów oraz kosztów. Szacunki oraz związane z nimi założenia opierają się na doświadczeniu historycznym oraz innych czynnikach, które są uznawane za racjonalne w danych okolicznościach, a ich wyniki dają podstawę profesjonalnego osądu, co do wartości księgowej aktywów i zobowiązań, która nie wynika bezpośrednio z innych źródeł.

W istotnych kwestiach Zarząd dokonując osądów, szacunków czy też przyjmując założenia może opierać się na opiniach niezależnych ekspertów. Osądy, szacunki i związane z nimi założenia podlegają bieżącej weryfikacji.

8.7.1. Profesjonalny osąd

Nakłady na aktywa z tytułu poszukiwania i oceny zasobów mineralnych

Stosowanie polityki rachunkowości Grupy w odniesieniu do nakładów poniesionych na aktywa z tytułu poszukiwania złóż i oceny zasobów mineralnych wymaga oceny, czy przyszłe korzyści ekonomiczne, będące wynikiem wydobycia lub sprzedaży są prawdopodobne bądź nie istnieją jeszcze przesłanki pozwalające na oszacowanie zasobów. Przy oszacowaniu zasobów Grupa dokonuje estymacji przyszłych zdarzeń i okoliczności, w tym określenia czy wydobycie będzie uzasadnione z ekonomicznego punktu widzenia.

Instrumenty finansowe

Zarząd dokonuje osądu w zakresie klasyfikacji instrumentów finansowych, oceny charakteru i zakresu ryzyk związanych z instrumentami finansowymi oraz zastosowania rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych. Instrumenty finansowe klasyfikuje się do poszczególnych kategorii w zależności od celu ich nabycia oraz charakteru nabywanych walorów. Dodatkowe informacje przedstawiono w [nocie 8.4](#).

Inwestycje w jednostkach zależnych i współkontrolowanych

Grupa, niezależnie od charakteru jej zaangażowania w danej jednostce (jednostce, w której dokonano inwestycji) określa swój status oceniając, czy sprawuje kontrolę nad jednostką, w której dokonano inwestycji, a także ocenia czy sprawuje współkontrolę w wspólnym przedsięwzięciu biorąc pod uwagę wszystkie fakty i okoliczności. Dodatkowe informacje przedstawiono w [nocie 9](#).

8.7.2. Szacunki

Działalność poszukiwań i wydobycia zasobów mineralnych

Grupa szacuje wielkość zasobów na podstawie interpretacji dostępnych danych geologicznych i na bieżąco je weryfikuje w oparciu o kolejne odwierty poszukiwawcze, rozpoznawcze, próbną eksploatację, rzeczywiste wydobycie (produkcję) oraz czynniki ekonomiczne takie jak: ceny węglowodorów, warunki umowne czy plany inwestycyjne. Grupa dokonuje także szacunków kosztów niezbędnych do poniesienia w celu likwidacji odwiertów produkcyjnych i infrastruktury związanej z nimi.

Szacowane okresy użytkowania rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych

Jak opisano w [nocie 8.6.3.6](#) oraz [8.6.3.8](#), Grupa weryfikuje przewidywane okresy użytkowania składników rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych co najmniej na koniec każdego roku. Zastosowanie w 2015 roku okresów użytkowania składników rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych z 2014 roku nie spowodowało istotnych zmian kosztów amortyzacji.

Utrata wartości rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych

Zarząd dokonuje oceny, czy istnieją przesłanki wskazujące na możliwość wystąpienia utraty wartości pojedynczych składników aktywów lub ośrodków wypracowujących środki pieniężne. Stwierdzenie utraty wartości wymaga oszacowania wartości odzyskiwalnej. Dodatkowe informacje, w tym analiza wrażliwości wartości użytkowej oraz opis przyjętych założeń, przedstawiono w [notach 8.2.1, 8.2.2, 8.2.4](#).

Wartości netto możliwe do uzyskania ze sprzedaży zapasów

Odpisy wartości zapasów wymagają oszacowania ich wartości netto możliwych do uzyskania bazując na najbardziej aktualnych cenach sprzedaży na moment dokonania szacunku. Dodatkowe informacje przedstawiono w [nocie 8.2.6](#).

Utrata wartości należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych należności

Zarząd dokonuje oceny, czy istnieją przesłanki wskazujące na możliwość wystąpienia utraty wartości należności uwzględniając przyjęte procedury wewnętrzne, w tym biorąc pod uwagę indywidualnie oceny kontrahentów pod kątem ryzyka kredytowego. Dodatkowe informacje przedstawiono w [nocie 8.4.5.4](#).

Aktywa warunkowe

Na bazie posiadanych polis ubezpieczeniowych Grupa szacuje wartość odszkodowania z tytułu awarii instalacji do produkcji etylenu w Grupie Unipetrol. Dodatkowe informacje przedstawiono w [nocie 8.5.4](#).

8.8. INFORMACJE O ISTOTNYCH POSTĘPOWANIACH TOCZĄCYCH SIĘ PRZED SĄDEM, ORGANEM WŁAŚCIWYM DLA POSTĘPOWANIA ARBITRAŻOWEGO LUB ORGANEM ADMINISTRACJI

Na dzień 31 grudnia 2015 roku spółki Grupy ORLEN były stroną w następujących istotnych postępowaniach toczących się przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej:

8.8.1. Postępowania, w których spółki z Grupy ORLEN są stroną pozwaną**8.8.1.1. Postępowania, których wartość stanowi więcej niż 10% kapitałów własnych Emitenta****Ryzyko dotyczące zbycia aktywów i wierzytelności w związku z nabyciem akcji Unipetrol**

Sprawa dotyczy zapłaty odszkodowania z tytułu szkód będących między innymi wynikiem zarzucanych PKN ORLEN przez Agrofert Holding a.s. (Agrofert) czynów nieuczciwej konkurencji oraz rzekomo bezprawnego naruszenia dobrego imienia firmy Agrofert w związku z nabyciem przez PKN ORLEN akcji spółki UNIPETROL a.s. Wyrokiem z dnia 21 października 2010 roku Trybunał Arbitrażowy w Pradze oddalił w całości powództwo Agrofert przeciwko PKN ORLEN o zapłatę 3 069 mln PLN przeliczone kursem z dnia 31 grudnia 2015 roku (co odpowiada 19 464 mln CZK) wraz z odsetkami oraz zobowiązał Agrofert do pokrycia kosztów postępowania poniesionych przez PKN ORLEN. W dniu 3 października 2011 roku PKN ORLEN otrzymał z sądu powszechnego w Pradze (Republika Czeska) skargę Agrofert o uchylenie wyroku Sądu Arbitrażowego przy Czeskiej Izbie Gospodarczej i Czeskiej Izbie Rolnej w Pradze wydanego dnia 21 października 2010 roku. Skarga ta została oddalona przez sąd w Pradze wyrokiem z dnia 24 stycznia 2014 roku. W dniu 7 kwietnia 2014 roku Agrofert złożył apelację od powyższego wyroku. W dniu 7 kwietnia 2015 roku sąd apelacyjny oddalił apelację Agrofert i tym samym potwierdził wcześniejsze orzeczenie sądu z dnia 24 stycznia 2014 roku, oddalając skargę Agrofert o uchylenie wyroku Sądu Arbitrażowego przy Czeskiej Izbie Gospodarczej i Czeskiej Izbie Rolnej w Pradze z dnia 21 października 2010 roku. W dniu 4 września 2015 roku Agrofert odwołał się do Sądu Najwyższego od wyroku sądu oddalającego apelację. Postępowanie odwoławcze jest w toku.

PKN ORLEN uważa, że rozstrzygnięcia zawarte w wyroku Sądu Arbitrażowego z dnia 21 października 2010 roku, w wyroku sądu powszechnego w Pradze z dnia 24 stycznia 2014 roku oraz w wyroku sądu apelacyjnego z dnia 7 kwietnia 2015 roku są słuszne i podejmie wszelkie niezbędne środki prawne w celu utrzymania ich w mocy.

8.8.1.2. Pozostałe istotne postępowania, których łączna wartość nie przekracza 10% kapitałów własnych Emitenta**Postępowania podatkowe w ORLEN Południe S.A. (dawniej Rafineria Trzebinia S.A.)**

W dniach 14 maja 2014 oraz 20 maja 2014 roku spółka otrzymała decyzje Naczelnika Urzędu Celnego w Krakowie określające zobowiązanie w podatku akcyzowym za miesiące: maj - sierpień 2004 roku na kwotę 132 mln PLN. Rafineria Trzebinia S.A. zapłaciła całość zobowiązania wraz z należnymi odsetkami. Jednocześnie wykorzystane zostały utworzone na ten cel w latach poprzednich rezerwy. Rafineria Trzebinia S.A. złożyła skargi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego (WSA) w Krakowie na decyzje określające zobowiązanie podatkowe za miesiące: maj – sierpień 2004 roku. Dnia 26 lutego 2015 roku ogłoszono wyrok WSA w Krakowie oddalający skargi spółki. W dniu 5 maja 2015 roku spółka złożyła do Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie skargi kasacyjne od wyroku WSA, które nie zostały rozpatrzone do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego.

Wobec wydania przez Europejski Trybunał Sprawiedliwości w Luksemburgu orzeczenia w podobnej sprawie spółka złożyła wnioski o wznowienie postępowania administracyjnego. Dyrektor Izby Celnej w Krakowie na mocy decyzji wydanych w dniu 23 lipca 2015 roku odmówił wznowienia postępowania ze względu na toczące się postępowanie przed NSA w sprawach zakończonych ostatecznymi decyzjami za maj – sierpień. Od decyzji Dyrektora Izby Celnej w Krakowie odmawiających wznowienia postępowania spółka złożyła odwołania, które zostały oddalone. Spółka złożyła skargi na powyższe decyzje w dniu 16 listopada 2015 roku, które Wojewódzki Sąd Administracyjny w Krakowie oddalił wyrokiem z dnia 11 lutego 2016 roku. Do dnia zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego spółka nie otrzymała pismemnego uzasadnienia wyroku.

Opiata przesyłowa w rozliczeniach z ENERGA – OPERATOR S.A. (następcą prawnym Zakładu Energetycznego Płock S.A.)

Postępowanie sądowe dotyczy rozliczenia spornej opłaty systemowej PKN ORLEN z ENERGA - OPERATOR S.A. za okres od dnia 5 lipca 2001 roku do dnia 30 czerwca 2002 roku. ENERGA – OPERATOR S.A. dochodzi od PKN ORLEN zapłaty kwoty 46 mln PLN powiększonej o odsetki ustawowe. W toku ponownego rozpoznania sprawy została sporządzona opinia biegłego sądowego w zakresie wariantowego wyliczenia szkody. Sąd Okręgowy w Warszawie (jako sąd pierwszej instancji) wyrokiem z dnia 27

października 2014 roku zasądził od PKN ORLEN na rzecz ENERGA – OPERATOR S.A. kwotę 46 mln PLN wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 30 czerwca 2004 roku do dnia zapłaty. Wyrok nie jest prawomocny. PKN ORLEN złożył apelację od tego wyroku. 12 listopada 2015 roku odbyła się pierwsza rozprawa przed Sądem Apelacyjnym. Oczekiwane jest wyznaczenie kolejnej rozprawy.

W dniu 29 czerwca 2015 roku PKN ORLEN otrzymał kolejne powództwo w tej sprawie, w którym ENERGA – OPERATOR S.A. domaga się dodatkowo kwoty około 13,3 mln PLN. Sprawa toczy się przed Sądem Okręgowym w Łodzi. W dniu 10 lipca 2015 roku złożono odpowiedź na pozew, w której zakwestionowano powództwo jako nieuzasadnione. W dniu 22 grudnia 2015 roku Sąd Okręgowy w Łodzi ogłosił wyrok, w którym oddalił żądanie ENERGA-OPERATOR S.A. zasądzenia od PKN ORLEN kwoty 13 mln PLN i zasądził od ENERGA-OPERATOR S.A. na rzecz PKN ORLEN zwrot kosztów procesu. W dniu 29 stycznia 2016 roku ENERGA-OPERATOR S.A. złożyła apelację od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi.

Pozew I.P.-95 s.r.o. przeciwko UNIPETROL RPA s.r.o. o odszkodowanie

W dniu 23 maja 2012 roku UNIPETROL RPA s.r.o. otrzymał z Sądu Okręgowego w Ostrawie pozew spółki I.P.-95 s.r.o. o odszkodowanie związane ze złożeniem przez UNIPETROL RPA s.r.o. w listopadzie 2009 roku wniosku o ogłoszenie upadłości spółki I.P.-95 s.r.o. Łączna wartość pozwu wynosi około 282 mln PLN przeliczone kursem z dnia 31 grudnia 2015 roku (co odpowiada 1 789 mln CZK). UNIPETROL RPA s.r.o. jest jednym z 8 podmiotów pozwanych solidarnie o zapłatę wyżej wymienionej kwoty. W ocenie UNIPETROL RPA s.r.o. roszczenie jest bezpodstawne. Sąd w Ostrawie rozstrzyga obecnie dalsze kwestie proceduralne.

Roszczenie OBR S.A. o odszkodowanie

W dniu 5 września 2014 roku spółka OBR S.A. wystąpiła przeciwko PKN ORLEN do Sądu Okręgowego w Łodzi z pozwem o zapłatę z tytułu zarzucanego naruszenia przez PKN ORLEN praw do patentu: „Sposób rozdzielu produktów procesu hydroodsierczania ciężkiej pozostałości po próżniowej destylacji ropy naftowej”. Kwota roszczenia w pozwie została oszacowana przez OBR S.A. na kwotę około 83 mln PLN. Żądanie pozwu obejmuje zasądzenie od PKN ORLEN na rzecz OBR S.A. sumy pieniężnej w wysokości odpowiadającej rynkowej wartości opłaty licencyjnej za korzystanie z rozwiązania objętego ww. patentem oraz zasądzenie obowiązku zwrotu korzyści uzyskanych na skutek stosowania tego rozwiązania. W dniu 16 października 2014 roku PKN ORLEN złożył odpowiedź na pozew. Wartość przedmiotu sporu została określona przez powoda pismem procesowym z dnia 11 grudnia 2014 roku na kwotę około 247 mln PLN. Postanowieniem sądu z dnia 21 maja 2015 roku strony zostały skierowane do mediacji. Mediacja jest w toku. W ocenie PKN ORLEN roszczenie o naruszenie patentu jest bezpodstawne.

8.8.2. Postępowania, w których spółki z Grupy ORLEN są stroną pozywającą

Postępowanie o naprawienie szkody poniesionej przez ORLEN Południe S.A. (dawniej Rafineria Trzebinia S.A.)

ORLEN Południe S.A. występuje jako oskarżyciel posiłkowy w sprawie karnej z 2010 roku dotyczącej nadużyć związanych z wykonaniem inwestycji – instalacji do estryfikacji olejów roślinnych, w wyniku których Rafineria Trzebinia S.A. miała ponieść szkodę szacowaną na 79 mln PLN. Spółka złożyła wniosek o orzeczenie wobec oskarżonych obowiązku naprawienia wyrządzonej przestępstwem szkody. W toku jest postępowanie karne dotyczące zarzucanego oskarżonym działania na szkodę spółki. Odbywają się kolejne terminy rozpraw, na których wyjaśnienia składa jeden z oskarżonych. Sąd wyznaczył kolejny termin rozprawy na dzień 31 marca 2016 roku celem kontynuowania przesłuchania oskarżonego.

Postępowanie z powództwa ORLEN Lietuva o naprawienie szkody z tytułu wypadku w Terminalu w Butingė

AB ORLEN Lietuva jest stroną powodową w postępowaniu przeciwko RESORT MARITIME S.A., The London Steamship Owners' Mutual Insurance Association Limited, Sigma Tankers Inc., Cardiff Maritime Inc., Heidenreich Marine, Heidenreich Maritime Inc. oraz Heidmar Inc. o zapłatę odszkodowania za szkodę spowodowaną kolizją tankowca z infrastrukturą przeładunkową Terminala w Butingė w dniu 29 grudnia 2005 roku. Postępowanie zostało wszczęte w grudniu 2006 roku. Łączna kwota roszczenia wynosi około 74 mln PLN przeliczone kursem z dnia 31 grudnia 2015 roku (co odpowiada około 17,26 mln EUR). W październiku 2014 roku strony uzgodniły przeniesienie sprawy pod jurysdykcję sądów angielskich. Spółka oczekuje na wyznaczenie terminu następnych czynności procesowych.

Postępowania podatkowe w UNIPETROL RPA

UNIPETROL RPA s.r.o jako następca prawny CHEMOPETROL a.s. wystąpił w 2010 roku do urzędu skarbowego o zwrot podatku dochodowego zapłaconego przez CHEMOPETROL a.s. za rok 2005 w związku z zakwestionowaniem przez organy podatkowe możliwości wykorzystania ulgi inwestycyjnej. Wartość przedmiotu sporu wynosi około 52 mln PLN przeliczone kursem z dnia 31 grudnia 2015 roku (co odpowiada około 325 mln CZK). Sprawa była już kilkakrotnie rozpatrywana przez organy podatkowe i sądy w toku instancji odwoławczych. W dniu 14 października 2015 roku czeski naczelny sąd administracyjny po rozpoznaniu skargi kasacyjnej UNIPETROL RPA s.r.o. uchylił wyrok Sądu w Usti nad Labem z dnia 25 lutego 2015 roku i zdecydował zwrócić sprawę do tegoż sądu w celu jej ponownego rozpatrzenia. Oczekiwane jest wydanie decyzji przez Sąd w Usti nad Labem.

Postępowanie arbitrażowe przeciwko Basell Europe Holding B.V.

W dniu 20 grudnia 2012 roku PKN ORLEN przesłał do Basell Europe Holdings B.V. wezwanie wszczynając postępowanie arbitrażowe przed Trybunałem Arbitrażowym ad hoc w Londynie o odszkodowanie w związku z Umową Joint Venture zawartą w 2002 roku pomiędzy PKN ORLEN a Basell Europe Holdings B.V. Roszczenia wynikają ze stosowania przez Basell Sales & Marketing Company tzw. *Cash Discounts* efektywnie wpływających na obniżenie ceny produktów płatnej na rzecz Basell ORLEN Polyolefins Sp. z o.o. W dniu 27 lutego 2014 roku PKN ORLEN złożył swoje stanowisko w sprawie, w którym wnosi m.in. o zasądzenie od Basell Europe Holdings B.V. na rzecz Basell ORLEN Polyolefins Sp. z o.o. kwoty około 128 mln PLN przeliczone kursem z dnia 31 grudnia 2015 roku (co odpowiada około 30 mln EUR) powiększonej o odsetki lub alternatywnie o zasądzenie od Basell Europe Holdings B.V. na rzecz PKN ORLEN kwoty około 57 mln PLN z zastrzeżeniem, że kwoty mogą być zaktualizowane w toku postępowania arbitrażowego. W dniu 10 kwietnia 2014 roku PKN ORLEN złożył wniosek o zawieszenie postępowania arbitrażowego do dnia 1 listopada 2014 roku. Basell Europe Holdings B.V. przychylił się do tego wniosku. W dniu 23 kwietnia 2014 roku strony otrzymały decyzję Trybunału w sprawie zawieszenia postępowania do dnia 1 listopada 2014 roku. W dniu 1 listopada 2014 roku postępowanie arbitrażowe zostało wznowione. W dniach 24-26 marca 2015 roku w Londynie odbyła się rozprawa dowodowa, podczas której strony podsumowały swoje dotychczasowe stanowiska procesowe oraz przesłuchani zostali niektórzy świadkowie i biegli. W dniu 27 marca 2015 roku Trybunał Arbitrażowy wydał zarządzenie proceduralne, w którym ustalił dalszy harmonogram postępowania, w tym porządek składania dalszych pism procesowych przez strony. W dniu 29 maja 2015 roku obie strony złożyły pisma, w których odniosły się do stanowiska strony przeciwnej w zakresie podsumowania sprawy. Ponadto strony wniosły o zasądzenie wydatków i kosztów poniesionych w związku z postępowaniem arbitrażowym. Nie przewiduje się dalszej wymiany pism procesowych. Strony oczekują na wydanie wyroku.

Spór pomiędzy ORLEN Lietuva i Lietuvos Geležinkeliai

W dniu 31 grudnia 2014 roku ORLEN Lietuva złożyła w sądzie arbitrażowym w Wilnie wniosek o wszczęcie postępowania arbitrażowego przeciwko spółce Lietuvos Geležinkeliai („LG”). Obecnie w postępowaniu tym ORLEN Lietuva domaga się przeliczenia taryf za przewozy kolejowe zgodnie z zawartą z LG umową. Uwzględnienie żądania ORLEN Lietuva skutkowałoby uzyskaniem przez tę spółkę oszczędności (odszkodowania) w wysokości oszacowanej na 31 grudnia 2015 roku na kwotę nie niższą niż 162 mln PLN przeliczone kursem z dnia 31 grudnia 2015 roku (co odpowiada kwocie 38 mln EUR) z tytułu nienależytego wykonywania przez LG umowy o przewozy kolejowe poprzez stosowanie zawyżonych stawek. Kwota roszczenia podlega aktualizacji stosownie do skali działalności wykonywanej na podstawie przedmiotowej umowy.

Jednocześnie, do 31 grudnia 2015 roku zostały wszczęte 4 postępowania sądowe w których LG domaga się od ORLEN Lietuva zapłaty około 77 mln PLN przeliczone kursem z dnia 31 grudnia 2015 roku (co odpowiada około 18 mln EUR) z tytułu opłat za przewozy kolejowe. Trzy z wyżej opisanych postępowań zostały połączone, a następnie sąd zdecydował, że połączona sprawa nie będzie rozpatrywana przez sąd państwowy ponieważ priorytet ma jurysdykcja sądu arbitrażowego. Postępowanie w czwartej sprawie zostało zawieszone przez sąd do czasu gdy sąd arbitrażowy podejmie decyzję w sprawie powództwa Orlen Lietuva. LG odwołało się od wyżej wymienionych decyzji sądów państwowych. Oczekiwane jest wyznaczenie terminu rozprawy w instancji odwoławczej.

9. STRUKTURA GRUPY ORLEN ORAZ WSPÓLNE POROZUMIENIA UMOWNE

9.1. Schemat Grupy

9.2. Jednostki zależne

9.3. Inwestycje we wspólne porozumienia umowne

9.1. SCHEMAT GRUPY

PKN ORLEN jako Jednostka Dominująca Grupy jest podmiotem wielosegmentowym, odpowiednio alokowanym do wszystkich segmentów operacyjnych i funkcji korporacyjnych.

Nazwa spółki	Spółka matka	Udział w liczbie głosów		Metoda konsolidacji/ Metoda wyceny	Strona internetowa
		31/12/2015	31/12/2014		
Segment Downstream					
Grupa ORLEN Lietuva					
AB ORLEN Lietuva	PKN ORLEN S.A.	100%	100%	pełna	www.orlenlietuva.lt
UAB Mazeikiu Naftos prekybos namai	AB ORLEN Lietuva	100%	100%	pełna	-
OU ORLEN Eesti	UAB Mezeikiu naftos prekybos namai	100%	100%	pełna	-
SIA ORLEN Latvija	UAB Mezeikiu naftos prekybos namai	100%	100%	pełna	-
UAB Emas	AB ORLEN Lietuva	100%	100%	pełna	-
UAB Paslaugos TAU	AB ORLEN Lietuva	-	100%	pełna	-
Grupa ANWIL					
Anwil S.A.	PKN ORLEN S.A.	100%	100%	pełna	www.anwil.pl
Spolana a.s.	ANWIL S.A.	100%	100%	pełna	www.spolana.cz
RemWil Sp. z o.o. ³	ANWIL S.A.	-	100%	pełna	www.remwil.pl
Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowo-Uslugowe					
Pro-Lab Sp. z o.o. (w likwidacji)	ANWIL S.A.	99,99%	99,32%	pełna	www.prolab.pl
Przedsiębiorstwo Usług technicznych Wircom Sp. z o.o.	ANWIL S.A.	97,38%	-	pełna	-
Grupa Basell Orlen Polyolefins					
Basell ORLEN Polyolefins Sp. z o.o.	PKN ORLEN S.A.	50%	50%	praw własności	www.basellorlen.pl
Basell ORLEN Polyolefins Sprzedaż Sp. z o.o.	Basell ORLEN Polyolefins Sp. z o.o.	100%	100%	praw własności	-
Grupa UNIPETROL					
PARAMO, a.s.	UNIPETROL, a.s.	100%	100%	pełna	www.paramo.cz
MOGUL SLOVAKIA, s.r.o.	PARAMO, a.s.	100%	100%	pełna	-
Paramo Oil, s.r.o.	PARAMO, a.s.	100%	100%	pełna	-
UNIPETROL Austria HmbH (w likwidacji)	UNIPETROL, a.s.	100%	100%	pełna	-
UNIPETROL RPA, s.r.o.	UNIPETROL, a.s.	100%	100%	pełna	www.unipetrolrpa.cz
UNIPETROL Slovensko, s.r.o.	UNIPETROL RPA, s.r.o.	100%	100%	pełna	www.unipetrol.sk
UNIPETROL Deutschland GmbH	UNIPETROL RPA, s.r.o.	100%	100%	pełna	www.unipetrol.de
UNIPETROL RPA Hungary Kft.	UNIPETROL RPA, s.r.o.	100%	-	pełna	-
CHEMOPETROL, a.s.	UNIPETROL RPA, s.r.o.	100%	100%	pełna	-
Polymer Institute Brno s.r.o.	UNIPETROL RPA, s.r.o.	-	100%	pełna	-
UNIPETROL DOPRAVA, s.r.o.	UNIPETROL RPA, s.r.o.	100%	100%	pełna	-
PETROTRANS, s.r.o.	BENZINA, s.r.o.	100%	100%	pełna	www.petrotrans.cz
UNIPETROL RAFINÉRIE, s.r.o.	UNIPETROL, a.s.	100%	100%	pełna	-
ČESKÁ RAFINÉRSKÁ, a.s.	UNIPETROL, a.s.	100%	67,56%	pełna*	www.ceskarafinerska.cz
Butadien Kralupy a.s.	UNIPETROL, a.s.	51%	51%	udział w aktywach i zobowiązaniach	-
Grupa ORLEN Południe					
ORLEN Południe S.A.	PKN ORLEN S.A.	100%	-	-	-
Fabryka Parafin Naftowax Sp. z o.o. ¹	RAFINERIA TRZEBINIA S.A. ¹	-	100%	pełna	-
Rafineria Nafty Jedlicze S.A. ¹	PKN ORLEN S.A.	-	100%	pełna	-
Rafineria Trzebinia S.A. ¹	PKN ORLEN S.A.	-	99,46%	pełna	www.rafineria-trzebinia.pl
EkoNaft Sp. z o.o. (w likwidacji)	ORLEN POŁUDNIE S.A.	100%	100%	pełna	www.ekonafit.pl
Energomedia Sp. z o.o.	ORLEN POŁUDNIE S.A.	100%	100%	pełna	www.energomedia.pl
Euronafit Trzebinia Sp. z o.o.	ORLEN POŁUDNIE S.A.	100%	100%	pełna	www.euronafit-trzebinia.pl
RAF- Służba Ratownicza Sp. z o.o.	RAFINERIA NAFTY JEDLICZE S.A. ¹	-	100%	pełna	-
RAF-Koltrans Sp. z o.o.	RAFINERIA NAFTY JEDLICZE S.A. ¹	-	100%	pełna	-
Zakładowa Straż Pożarna Sp. z o.o. ¹	RAFINERIA TRZEBINIA S.A. ¹	-	100%	pełna	-
Konsorcjum Olejów Przetworzonych - Organizacja Odzysku S.A.	ORLEN Południe S.A.	89%	81%	pełna	www.konsorcjum.jedlicze.com.pl
Grupa ORLEN Oil					
ORLEN Oil Sp. z o.o.	PKN ORLEN S.A.	100%	100%	pełna	www.orlenoil.pl
Platinum Oil Sp. z o.o. ²	ORLEN OIL Sp. z o.o.	-	100%	pełna	www.platinumoil.pl
Orlen Oil Cesko s.r.o.	ORLEN OIL Sp. z o.o.	-	100%	pełna	www.orlenoil.cz
Grupa ORLEN Asfalt					
ORLEN Asfalt Sp. z o.o.	PKN ORLEN S.A.	100%	100%	pełna	www.orlen-asfalt.pl
ORLEN Asfalt Ceska Republika s.r.o.	ORLEN ASFALT Sp. z o.o.	100%	100%	pełna	-
Inowrocławskie Kopalnie Soli "Solino" S.A.	PKN ORLEN S.A.	100%	100%	pełna	www.solino.pl
Kopalnia Soli Lubień Sp. z o.o.	PKN ORLEN S.A.	100%	100%	pełna	-
ORLEN Paliwa Sp. z o.o.	PKN ORLEN S.A.	100%	100%	pełna	www.orlenpaliwa.com.pl
ORLEN Petrotank Sp. z o.o. ⁵	PKN ORLEN S.A.	-	100%	pełna	www.orlenpetrotank.pl
Ship-Service S.A.	PKN ORLEN S.A.	60,86%	60,86%	pełna	www.ship-service.pl
Petrolot Sp. z o.o.	PKN ORLEN S.A.	100%	100%	pełna	www.petrolot.pl
ORLEN KolTrans Sp. z o.o.	PKN ORLEN S.A.	99,85%	99,85%	pełna	www.orlenkoltrans.pl
ORLEN Transport S.A. ⁷	PKN ORLEN S.A.	100%	100%	pełna	www.orlentransport.pl
ORLEN Automatyka Sp. z o.o. ³	PKN ORLEN S.A.	-	100%	pełna	www.orlenautomatyka.pl
ORLEN Gaz Sp. z o.o. ⁶	PKN ORLEN S.A.	-	100%	pełna	-
ORLEN Eko Sp. z o.o.	PKN ORLEN S.A.	100%	100%	pełna	www.orleneko.pl
ORLEN Wir Sp. z o.o.	PKN ORLEN S.A.	76,59%	76,59%	pełna	www.orlenwir.pl
Baltic Power Sp. z o.o.	PKN ORLEN S.A.	100%	100%	pełna	www.balticpower.eu
Baltic Spark Sp. z o.o. ⁸	PKN ORLEN S.A.	-	100%	pełna	-

Nazwa spółki	Spółka matka	Udział w liczbie głosów		Metoda konsolidacji/ Metoda wyceny	Strona internetowa
		31/12/2015	31/12/2014		
Segment Detal					
BENZINA, s.r.o.	UNIPETROL, a.s.	100%	100%	pełna	-
AB Ventus-Nafta	PKN ORLEN S.A.	100%	100%	pełna	-
ORLEN Deutschland GmbH	PKN ORLEN S.A.	100%	100%	pełna	www.orlen-deutschland.de
ORLEN Budonafit Sp. z o.o.	PKN ORLEN S.A.	100%	100%	pełna	www.budonafit.com.pl
ORLEN Centrum Serwisowe Sp. z o.o.	PKN ORLEN S.A.	99,33%	99,33%	pełna	www.orlencs.pl
Segment Wydobycie					
Grupa ORLEN Upstream					
ORLEN Upstream Sp. z o.o.	PKN ORLEN S.A.	100%	100%	pełna	www.orlenupstream.pl
ORLEN Upstream International BV	ORLEN Upstream Sp. z o.o.	100%	100%	pełna	-
ORLEN Upstream Kanada Ltd.	ORLEN Upstream International BV	100%	-	pełna	www.orlenupstream.ca
1426628 Alberta Ltd.	ORLEN Upstream Kanada Ltd.	100%	100%	pełna	-
OneEx Operations Partnership	ORLEN Upstream Kanada Ltd.	100%	100%	pełna	-
Kicking Horse Energy Inc.	ORLEN Upstream Kanada Ltd.	100%	-	pełna	-
KCK Operating Company Ltd.	Kicking Horse Energy Inc.	100%	-	pełna	-
Columbia Natural Resources Canada Ltd.	Kicking Horse Energy Inc.	100%	-	pełna	-
Kicking Horse Internat. Exploration Ltd.	Kicking Horse Energy Inc.	100%	-	pełna	-
Pieridae Production GP Ltd	Kicking Horse Energy Inc.	50%	-	praw własności	-
671519 NB Ltd	Pieridae Production GP Ltd	50%	-	praw własności	-
KCK Atlantic Holdings Ltd.	Kicking Horse Energy Inc.	100%	-	pełna	-
Pieridae Production LP	KCK Atlantic Holdings Ltd.	80%	-	praw własności	-
FX Energy, Inc.	ORLEN Upstream Sp. z o.o.	100%	-	pełna	-
FX Drilling Company, Inc.	FX Energy, Inc.	100%	-	pełna	-
FX Producing Company, Inc.	FX Energy, Inc.	100%	-	pełna	-
Frontier Exploration, Inc.	FX Energy, Inc.	100%	-	pełna	-
FX Energy Netherlands Partnership C.V.	FX Energy, Inc.	100%	-	pełna	-
FX Energy Netherlands B.V.	FX Energy Netherlands Partnership C.V.	100%	-	pełna	-
FX Energy Polska Sp. z o.o.	FX Energy Netherlands Partnership C.V.	100%	-	pełna	-
TriOilResources Ltd. ⁴	ORLEN Upstream International BV	-	100%	pełna	www.triollresources.com
SIA Balin Energy	OIEP Co BV	-	50%	udział w aktywach i	-
ORLEN International Exploration & Production Company BV	ORLEN UPSTREAM Sp. z o.o.	-	100%	zobowiązań	-
Funkcje Korporacyjne					
AB ORLEN Lietuva	PKN ORLEN S.A.	100%	100%	pełna	www.orlenlietuva.lt
ORLEN Administracja Sp. z o.o.	PKN ORLEN S.A.	100%	100%	pełna	www.orlenadministracja.pl
ORLEN Capital AB	PKN ORLEN S.A.	100%	100%	pełna	-
ORLEN Centrum Usług	PKN ORLEN S.A.	100%	100%	pełna	-
Korporacyjnych Sp. z o.o.	PKN ORLEN S.A.	100%	100%	pełna	www.orlencuk.pl
ORLEN Finance AB	PKN ORLEN S.A.	100%	100%	pełna	-
Grupa ORLEN Holding Malta					
ORLEN Holding Malta Ltd.	PKN ORLEN S.A.	100%	100%	pełna	-
Orlen Insurance Ltd.	ORLEN HOLDING MALTA Ltd.	100%	100%	pełna	-
Grupa ORLEN Ochrona					
ORLEN Ochrona Sp. z o.o.	PKN ORLEN S.A.	100%	100%	pełna	www.orlenochrona.pl
UAB Apsauga	ORLEN OCHRONA Sp. z o.o.	100%	100%	pełna	www.orlenapsauga.lt
ORLEN Serwis S.A.	PKN ORLEN S.A.	100%	100%	pełna	-
Grupa UNIPETROL					
UNIPETROL, a.s.	PKN ORLEN S.A.	62,99%	62,99%	pełna	www.unipetrol.cz
UNIPETROL RPA, s.r.o.	UNIPETROL, a.s.	100%	100%	pełna	www.unipetrolrpa.cz
UNIPETROL SERVICES, s.r.o.	UNIPETROL, a.s.	100%	100%	pełna	-
Výzkumný ústav anorganické chemie, a.s.	UNIPETROL, a.s.	100%	100%	pełna	-
HC Verva Litvinov, a.s.	UNIPETROL RPA, s.r.o.	70,95%	70,95%	pełna	-
ORLEN Projekt S.A.	PKN ORLEN S.A.	99,77%	99,77%	pełna	www.orlenprojekt.pl
ORLEN Laboratorium Sp. z o.o.	PKN ORLEN S.A.	99,38%	99,38%	pełna	www.orlenlaboratorium.pl
Grupa Płocki Park Przemysłowo-Technologiczny					
Płocki Park Przemysłowo-Technologiczny S.A. (PPPT S.A.)	PKN ORLEN S.A.	50%	50%	praw własności	www.pppt.pl
Centrum Edukacji Sp. z o.o.	PPPT S.A.	69,43%	69,43%	praw własności	www.centrumedukacji.pl

- 1) od dnia 05.01.2015 roku ORLEN Południe S.A.
2) od dnia 05.01.2015 roku ORLEN OIL Sp. z o.o.
3) od dnia 20.02.2015 roku ORLEN Serwis S.A.
4) od dnia 10.03.2015 roku ORLEN Upstream Kanada Ltd.
5) od dnia 30.06.2015 roku ORLEN Paliwa Sp. z o.o.
6) od dnia 30.10.2015 roku ORLEN Paliwa Sp. z o.o.
7) 29.02.2016 roku spółka została sprzedana
8) od dnia 19.03.2015 roku Baltic Power Sp. z o.o.
* szczegółowy opis w notcie 9.2.1

Zakres działalności podstawowych spółek z Grupy ORLEN

Nazwa jednostki	Siedziba	Podstawowa działalność
UNIPETROL a.s. (łącznie z własną Grupą Kapitałową)	Republika Czeska - Praha	przerób ropy naftowej oraz produkcja i dystrybucja produktów rafineryjnych, petrochemicznych i chemicznych
AB ORLEN Lietuva (łącznie z własną Grupą Kapitałową)	Litwa - Juodeikiai	przerób ropy naftowej, wytwarzanie produktów rafineryjnych oraz sprzedaż hurtowa
Anwil S.A. (łącznie z własną Grupą Kapitałową)	Polska - Włocławek	wytwarzanie nawozów azotowych, tworzyw sztucznych i chemikaliów
ORLEN Upstream Sp. z o.o. (łącznie z własną Grupą Kapitałową)	Polska - Warszawa	poszukiwanie i rozpoznanie złóż węglowodorów, prowadzenie wydobycia ropy naftowej i gazu ziemnego
ORLEN Oil Sp. z o.o.	Polska - Kraków	produkcja, dystrybucja i sprzedaż olejów smarowych, płynów eksploatacyjnych
ORLEN Asfalt Sp. z o.o.	Polska - Płock	produkcja i sprzedaż asfaltów drogowych oraz specyfików asfaltowych
ORLEN Południe S.A.	Polska - Trzebinia	przerób ropy naftowej, produkcja i sprzedaż biopaliw, olejów
ORLEN Paliwa Sp. z o.o.	Polska - Płock	handel paliwami płynnymi
Inowrocławskie Kopalnie Soli "SOLINO" S.A.	Polska - Inowrocław	magazynowanie ropy naftowej, paliw i gazów, wydobycie i dostarczanie solanki

JEDNOSTKI STRUKTURYZOWANE

ORLEN Capital AB

Przedmiotem działalności spółki jest pozyskiwanie środków pieniężnych w drodze emisji obligacji oraz innych instrumentów finansowych dla inwestorów instytucjonalnych i prywatnych. ORLEN Capital AB zajmuje się udzielaniem pożyczek lub kredytów do spółek Grupy oraz prowadzeniem wszelkich innych czynności związanych z powyższymi instrumentami finansowymi.

W dniu 30 czerwca 2014 roku ORLEN Capital AB i PKN ORLEN zrealizowała emisję euroobligacji z 7 letnim okresem wykupu na kwotę około 2 080 mln PLN przeliczone kursiem z dnia 30 czerwca 2014 roku (co odpowiada 500 mln EUR). Środki pozyskane przez ORLEN Capital w drodze emisji zostały odepłycone do PKN ORLEN na mocy zawartej umowy pożyczki. PKN ORLEN jest gwarantem emisji obligacji na mocy nieodwołalnej i bezwarunkowej gwarancji wydanej na rzecz obligatariuszy w kwocie 4 262 mln PLN przeliczone kursiem z dnia 31 grudnia 2015 roku (co odpowiada 1 mld EUR). Gwarancja została udzielona na okres trwania emisji euroobligacji, czyli do 30 czerwca 2021 roku.

ORLEN Finance AB

Przedmiotem działalności spółki jest prowadzenie usług finansowych w drodze transakcji wewnątrz Grupy ORLEN, w tym pożyczek wewnątrzgrupowych i kredytów, a także wszelkich innych instrumentów finansowych.

Na dzień 31 grudnia 2015 roku Grupa udzieliła gwarancji na rzecz ORLEN Finance w kwocie 852 mln PLN.

Orlen Insurance Ltd.

Orlen Insurance jest wewnętrznym towarzystwem ubezpieczeniowym (tzw. captive), którego głównym celem działalności jest ubezpieczanie i reasekurowanie działalności Grupy, dopasowując ubezpieczenia do indywidualnych jej potrzeb w zakresie posiadanego majątku i potencjalnej utraty marży.

9.2. JEDNOSTKI ZALEŻNE

9.2.1. Zmiany w strukturze udziałowej mające wpływ na dane finansowe Grupy

Nabycia akcji

Zakup akcji Česká Rafinérská przez Unipetrol

W I kwartale 2014 roku Unipetrol a.s. nabył od Shell Overseas Investments BV (Shell) 152 701 akcji Česká Rafinérská stanowiących 16,335% kapitału zakładowego tej spółki. Grupa ujęła w pozostałych przychodach operacyjnych zysk na okazym nabyciu w wysokości 180 mln PLN wyliczony jako różnica pomiędzy nabytym udziałem w kapitale własnym Česká Rafinérská, który wyniósł 262 mln PLN, a ceną nabycia w kwocie 82 mln PLN. W wyniku tej transakcji udział Unipetrol a.s. w kapitale Česká Rafinérská wzrósł do 67,56%.

W dniu 3 lipca 2014 roku Unipetrol a.s. zaakceptował ofertę włoskiego koncernu ENI dotyczącą nabycia akcji Česká Rafinérská, stanowiących 32,445% kapitału zakładowego tej spółki. W dniu 19 grudnia 2014 roku Unipetrol a.s. otrzymał zgodę czeskiego Urzędu Antymonopolowego na zawarcie powyższej transakcji, jednakże w dniu 5 stycznia 2015 roku organizacja zrzeszająca m.in. niezależnych operatorów stacji paliw działających na rynku czeskim SČS - Unie nezávislých petrolejářů, z.s. złożyła skargę na tę decyzję. W dniu 30 marca 2015 roku Urząd Antymonopolowy oddalił skargę i uznał za prawomocną decyzję wydaną w dniu 19 grudnia 2014 roku.

W dniu 30 kwietnia 2015 roku Unipetrol a.s. nabył od ENI 303 301 akcji Česká Rafinérská za kwotę 97 mln PLN przeliczone kursiem z dnia 30 kwietnia 2015 roku (co odpowiada 24 mln EUR).

W rezultacie udział Unipetrol a.s. w kapitale zakładowym Česká Rafinérská wzrósł z 67,555% do 100%. Po rozliczeniu transakcji, Unipetrol a.s., uzyskał kontrolę nad Česká Rafinérská i rozpoczął konsolidację spółki metodą pełną.

W wyniku rozliczenia transakcji w II kwartale 2015 roku Grupa ujęła w pozostałych przychodach operacyjnych zysk na okazym nabyciu w kwocie 63 mln PLN.

	Wartość księgowa na dzień nabycia	Korekty do wartości godziwej	Wartość godziwa
Aktywa trwałe	338	(92)	246
Aktywa obrotowe	1 169	(15)	1 154
Aktywa (A)	1 507	(107)	1 400
Zobowiązania długoterminowe	5	24	29
Zobowiązania krótkoterminowe	870	8	878
Zobowiązania (B)	875	32	907
Możliwe do zidentyfikowania aktywa netto w wartości godziwej (A-B)			493
32,445% nabytych aktywów netto w wartości godziwej			160
Wartość godziwa przekazanej zapłaty z tytułu nabycia			(97)
Zysk na okazym nabyciu			63

Zakup akcji Kicking Horse Energy Inc. przez ORLEN Upstream Kanada (spółka zależna ORLEN Upstream)

W dniu 12 października 2015 roku ORLEN Upstream Kanada Ltd. (ORLEN Upstream Kanada) podpisał umowę przejęcia z kanadyjską spółką Kicking Horse Energy Inc. (Kicking Horse) z siedzibą w Calgary, Kanada.

Kicking Horse to spółka zaangażowana w poszukiwania i wydobycie ropy naftowej i gazu.

W dniu 30 listopada 2015 roku akcjonariusze oraz posiadacze opcji na akcje Kicking Horse zatwierdzili nabycie akcji spółki przez ORLEN Upstream Kanada. W dniu 1 grudnia 2015 roku Grupa ORLEN nabyła wszystkie wyemitowane akcje zwykłe spółki.

Transakcja została sfinansowana przez podwyższenie kapitałów własnych ORLEN Upstream Kanada (dokonane przez ORLEN Upstream Sp. z o.o.) oraz wykorzystanie dostępnej linii kredytowej Kicking Horse.

Wartość godziwa możliwych do zidentyfikowania aktywów i zobowiązań spółki Kicking Horse na dzień nabycia:

	Wartość księgowa na dzień nabycia	Korekty do wartości godziwej	Wartość godziwa
Aktywa z tytułu poszukiwania i oceny zasobów mineralnych	38	3	41
Aktywa z tytułu zagospodarowania i wydobywania zasobów mineralnych	668	474	1 142
Długoterminowe aktywa finansowe	44	-	44
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	26	-	26
Aktywa (A)	776	477	1 253
Rezerwa na koszty likwidacji odwiertów i infrastruktury wspierającej	14	-	14
Zobowiązania z tytułu podatku odroczonego	53	129	182
Pozostałe zobowiązania finansowe	196	-	196
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	31	-	31
Zobowiązania (B)	294	129	423
Możliwe do zidentyfikowania aktywa netto w wartości godziwej (A-B)	482	348	830
Wartość godziwa przekazanej zapłaty z tytułu nabycia skorygowana o koszty transakcyjne			(830)

Zakup akcji FX Energy Inc. przez ORLEN Upstream

W dniu 13 października 2015 roku ORLEN Upstream Sp. z o.o. (ORLEN Upstream) podpisał umowę połączenia z amerykańską spółką FX Energy, Inc (FX Energy) z siedzibą w Salt Lake City, Utah w USA. FX Energy to spółka zaangażowana w poszukiwania i wydobywanie ropy naftowej i gazu ziemnego głównie w Polsce.

W rezultacie, w dniu 31 grudnia 2015 roku Grupa ORLEN nabyła 100% akcji zwykłych i 100% akcji uprzywilejowanych FX Energy. Transakcja została zatwierdzona przez urząd antymonopolowy w Polsce (UOKiK). Finansowanie transakcji zostało zapewnione ze środków własnych PKN ORLEN oraz dostępnych linii kredytowych.

Wartość godziwa możliwych do zidentyfikowania aktywów i zobowiązań spółki FX Energy na dzień nabycia:

	Wartość księgowa na dzień nabycia	Korekty do wartości godziwej	Wartość godziwa
Aktywa z tytułu poszukiwania i oceny zasobów mineralnych	7	31	38
Aktywa z tytułu zagospodarowania i wydobywania zasobów mineralnych	175	379	554
Inne rzeczowe aktywa trwałe	3	-	3
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	30	-	30
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	12	-	12
Aktywa (A)	227	410	637
Rezerwa na koszty likwidacji odwiertów i infrastruktury wspierającej	13	-	13
Zobowiązania z tytułu podatku odroczonego	-	57	57
Kredyty	197	-	197
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	39	-	39
Zobowiązania (B)	249	57	306
Możliwe do zidentyfikowania aktywa netto w wartości godziwej (A-B)	(22)	353	331
Wartość godziwa przekazanej zapłaty z tytułu nabycia skorygowana o koszty transakcyjne			(331)

W 2014 roku główne zmiany w strukturze udziałowej Grupy, poza nabyciem udziałów w Česká Rafinérská jak opisano powyżej, dotyczyły nabycia 100% udziałów w spółce Birchill Exploration Limited Partnership za kwotę 707 mln PLN.

Rozliczenie transakcji nie miało wpływu na skonsolidowane sprawozdanie z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów, gdyż wartość godziwa nabytych aktywów netto była równa zapłaconej cenie.

9.2.2. Pozostałe zmiany w strukturze Grupy ORLEN

- 5 stycznia 2015 roku nastąpiło połączenie spółek Rafinerii Trzebinia S.A. ze spółkami: Rafineria Nafty Jedlicze S.A., Fabryka Parafin Naftowax Sp. z o.o. oraz Zakładowa Straż Pożarna Sp. z o.o. Od dnia 5 stycznia 2015 roku spółka działa pod nową nazwą ORLEN Południe S.A.;
- 5 stycznia 2015 roku nastąpiło połączenie ORLEN OIL Sp. z o.o. ze spółką Platinum Oil Sp. z o.o.;
- 22 stycznia 2015 roku nastąpiło nabycie przez PKN ORLEN od Anwil S.A. udziałów spółki Przedsiębiorstwo Inwestycyjno-Remontowe „RemWil” Sp. z o.o. z siedzibą we Włocławku;
- 20 lutego 2015 roku nastąpiło połączenie spółki ORLEN Serwis S.A. ze spółkami ORLEN Automatyka Sp. z o.o. i Przedsiębiorstwem Inwestycyjno – Remontowym RemWil Sp. z o.o.;
- 19 marca 2015 roku nastąpiło połączenie spółki Baltic Power ze spółką Baltic Spark;
- 1 czerwca 2015 roku zostało otwarte postępowanie likwidacyjne spółki EkoNaft Sp. z o.o. z siedzibą w Trzebinie;
- 26 czerwca 2015 roku zostało otwarte postępowanie likwidacyjne ORLEN International Exploration & Production Company BV w związku z zamknięciem projektu poszukiwawczo-wydobywczego na szelfie łotewskim;
- 30 czerwca 2015 roku Sąd Rejonowy w Rzeszowie dokonał wpisu połączenia spółek ORLEN PetroTank Sp. z o.o. z ORLEN Paliwa Sp. z o.o. w jeden podmiot funkcjonujący pod nazwą ORLEN Paliwa Sp. z o.o. z siedzibą w Widelce. Udział PKN ORLEN w kapitale zakładowym ORLEN Paliwa Sp. z o.o. (wcześniej ORLEN PetroTank Sp. z o.o.) pozostał bez zmian i wynosi 100%;
- 2 lipca 2015 roku zakończyło się postępowanie likwidacyjne SIA Balin Energy;
- 1 sierpnia 2015 roku zostało otwarte postępowanie likwidacyjne spółki Pro-Lab Sp. z o.o. z siedzibą we Włocławku;

- 1 października 2015 roku nastąpiło podwyższenie kapitału zakładowego spółki ORLEN Upstream Sp. z o.o., które zostało w całości objęte przez PKN ORLEN w zamian za wkład pieniężny w wysokości 53 mln PLN. Środki pozyskane z podwyższenia kapitału zostaną przeznaczone na dalszą działalność poszukiwawczą;
- 30 października 2015 roku nastąpiło połączenie spółki ORLEN Gaz Sp. z o.o. ze spółką ORLEN Paliwa Sp. z o.o.;
- 18 listopada 2015 roku nastąpiło podwyższenie kapitału zakładowego spółki ORLEN Upstream Sp. z o.o., które zostało w całości objęte przez PKN ORLEN, w zamian za wkład pieniężny wysokości 1 501 mln PLN;
- 28 grudnia 2015 roku nastąpiło wykreślenie z rejestru handlowego z dniem 14 grudnia 2015 roku spółki RAF-SŁUŻBA RATOWNICZA Sp. z o.o. w likwidacji;
- 1 stycznia 2016 roku spółki Kicking Horse Energy Inc., KCK Operating Company Ltd., Columbia Natural Resources Canada, Ltd. i Kicking Horse International Exploration Ltd, utworzyły jeden podmiot, który następnie został połączony z ORLEN Upstream Kanada;
- 1 stycznia 2016 roku nastąpiło połączenie Benzina z Unipetrol RPA oraz Mogul Slovakia z Unipetrol Slovensko;
- 29 lutego 2016 roku nastąpiło połączenie ORLEN Serwis S.A. z ORLEN Wir Sp. z o.o. i Przedsiębiorstwem Usług Technicznych Wircom Sp. z o.o.

Zmiany struktury Grupy są elementem realizacji strategii Grupy ORLEN zakładającej koncentrację na działalności podstawowej i przeznaczanie uwolnionego kapitału na rozwój Grupy w najbardziej perspektywicznych obszarach.

9.3. INWESTYCJE WE WSPÓLNE POROZUMIENIA UMOWNE

	Miejsce prowadzenia działalności	Podstawowa działalność	Metoda wyceny
wspólne przedsięwzięcia			
Bassel ORLEN Polyolefines Sp. z o.o. (BOP)	Płock	produkcja, dystrybucja i sprzedaż poliolefin	praw własności
Płocki Park Przemysłowo-Technologiczny (PPPT)	Płock	wynajem nieruchomości	praw własności
Pieridae Production GP Ltd (Grupa ORLEN Upstream)	Calgary	poszukiwanie i wydobywanie kopalin	praw własności
wspólne działania			
Butadien Kralupy a.s.	Kralupy nad Vltavou	produkcja butadienu	udział w aktywach i zobowiązaniach

W 2015 roku Grupa ORLEN sklasyfikowała zgodnie z MSSF 11 „Wspólne ustalenia umowne” jednostkę współkontrolowaną Unipetrol - Butadiene Kralupy, a.s. jako wspólne działania.

Dodatkowo ORLEN Upstream posiada udział we wspólnych działaniach:

- uczestnictwo w konsorcjum założonym przez stronę biznesową ORLEN Upstream, Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo (PGNiG), LOTOS Petrobaltic oraz stronę naukową Akademia Górniczo-Hutnicza, Instytut Nafty i Gazu, Politechnika Gdańska, Politechnika Warszawska (program Blue Gas – Polski Gaz Łupkowy). Celem programu jest wytworzenie i komercjalizacja technologii oraz pozyskanie wiedzy dla wydobywania gazu łupkowego w Polsce. Spółka bierze udział w 6 projektach realizowanych w latach 2013-2016. Całkowity wkład ORLEN Upstream w realizację powyższych projektów wynosi 26 mln PLN. Do końca 2015 roku spółka przekazała na rzecz programu Blue Gas wkład pieniężny w wysokości 3,8 mln PLN. W 2015 roku nie poniosła kosztów w ramach konsorcjum.
- projekty poszukiwawcze – wydobywcze prowadzone wspólnie z PGNiG (obszary „Sieraków” – 49% udział ORLEN Upstream, „Bieszczady” – 49% udział ORLEN Upstream oraz za pośrednictwem spółki zależnej FX Energy Poland obszary „Płotki” – 49% udział FX Energy Poland, „Warszawa Południe” – 51% udział FX Energy Poland). Przedmiotem umów jest prowadzenie wspólnych operacji i działań z zakresu poszukiwania, rozpoznawania i eksploatacji złóż ropy naftowej i gazu ziemnego. ORLEN Upstream i FX Energy Poland ma prawo do proporcjonalnego udziału w przychodach i ponosi proporcjonalny udział w kosztach wspólnych działań.

Inwestycje wyceniane metodą praw własności

	31/12/2015	31/12/2014
Wspólne przedsięwzięcia, w tym:	767	659
Bassel ORLEN Polyolefines Sp. z o.o. (BOP)	693	629
Jednostki stowarzyszone	7	13
	774	672

Udział w wyniku jednostek wycenianych metodą praw własności

	2015	2014
Wspólne przedsięwzięcia	252	55
Jednostki stowarzyszone	1	2
	253	57

Skrócone informacje finansowe Bassel ORLEN Polyolefines Sp. z o.o.

	31/12/2015	31/12/2014
Aktywa trwałe	874	960
Aktywa obrotowe	1 376	1 255
środki pieniężne	394	233
pozostałe aktywa obrotowe	982	1 022
Aktywa razem	2 250	2 215
Kapitał własny razem	1 415	1 287
Zobowiązania długoterminowe	36	20
Zobowiązania krótkoterminowe, w tym:	799	908
zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	783	845
Zobowiązania razem	835	928
Pasywa razem	2 250	2 215
Dług netto	(393)	(183)
Aktywa netto	1 415	1 287
Udział Grupy we wspólnych przedsięwzięciach (50%)	708	644
Korekty konsolidacyjne	(15)	(15)
Inwestycje we wspólnych przedsięwzięciach wycenianych metodą praw własności	693	629

	2015	2014
Przychody ze sprzedaży	3 895	3 477
Koszt własny sprzedaży, w tym:	(3 136)	(3 205)
amortyzacja	(101)	(98)
Zysk brutto na sprzedaży	759	272
Koszty sprzedaży	(112)	(94)
Koszty ogólnego zarządu	(23)	(23)
Pozostałe przychody i koszty operacyjne netto	1	(7)
Zysk z działalności operacyjnej	625	148
Przychody i koszty finansowe netto	4	(3)
Zysk przed opodatkowaniem	629	145
Podatek dochodowy	(120)	(31)
Zysk netto	509	114
Składniki innych całkowitych dochodów	-	2
Całkowite dochody netto	509	116
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej	611	182
Środki pieniężne netto (wykorzystane) w działalności inwestycyjnej	(17)	(34)
Środki pieniężne netto (wykorzystane) w działalności finansowej	(433)	(287)
Dywidendy otrzymane od wspólnych przedsięwzięć	380	-
Zysk netto	509	114
Udział Grupy we wspólnych przedsięwzięciach (50%)	255	57
Korekty konsolidacyjne	(3)	-
Udział Grupy w wyniku wspólnych przedsięwzięć wycenianych metodą praw własności	252	57

W 2015 roku oraz w 2014 roku nie wystąpiły znaczące ograniczenia w jednostkach stowarzyszonych oraz we wspólnych przedsięwzięciach wynikające z umów kredytowych, wymogów regulacyjnych i innych ustaleń umownych, które ograniczałyby dostęp do aktywów oraz rozliczania zobowiązań Grupy.

10. WYDARZENIA PO ZAKOŃCZENIU OKRESU SPRAWOZDAWCZEGO

Po zakończeniu okresu sprawozdawczego nie wystąpiły zdarzenia, które wymagałyby ujęcia lub ujawnienia w niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

11. OŚWIADCZENIA ZARZĄDU I ZATWIERDZENIE SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

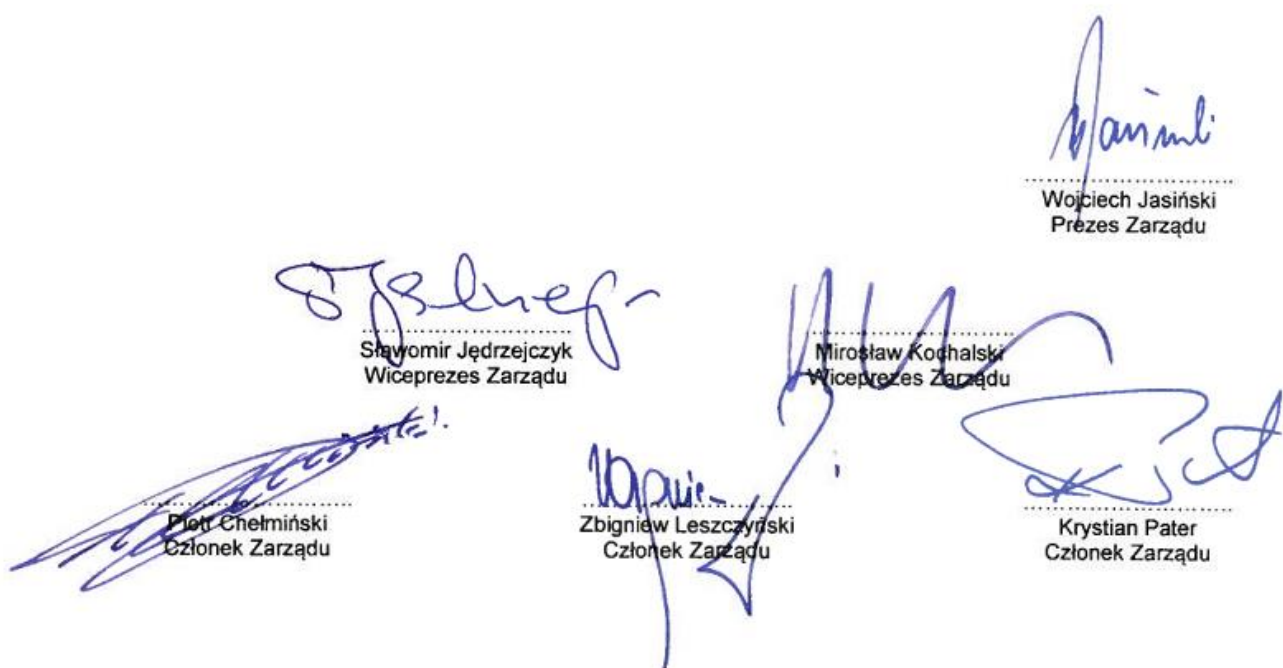
W sprawie rzetelności sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Zarząd PKN ORLEN oświadcza, że wedle jego najlepszej wiedzy, niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe i dane porównawcze sporządzone zostały zgodnie z obowiązującymi Grupę ORLEN zasadami rachunkowości oraz odzwierciedlają w sposób prawdziwy, rzetelny i jasny sytuację majątkową i finansową oraz wynik finansowy Grupy ORLEN a Sprawozdanie Zarządu z działalności zawiera prawdziwy obraz sytuacji Grupy ORLEN, w tym opis podstawowych ryzyk i zagrożeń.

W sprawie podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych

Zarząd PKN ORLEN oświadcza, że podmiot uprawniony do badania sprawozdań finansowych został wybrany zgodnie z przepisami prawa oraz że podmiot ten i biegli rewidenci dokonujący badania spełniali warunki do wydania bezstronnej i niezależnej opinii z badania zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone przez Zarząd Jednostki Dominującej w dniu 23 marca 2016 roku.

.....
Wojciech Jasiński
Prezes Zarządu

.....
Sławomir Jędrzejczyk
Wiceprezes Zarządu

.....
Miroslaw Kochalski
Wiceprezes Zarządu

.....
Piotr Chelmiński
Członek Zarządu

.....
Zbigniew Leszczyński
Członek Zarządu

.....
Krystian Pater
Członek Zarządu

Podpis osoby, której powierzono
prowadzenie ksiąg rachunkowych

Rafał Warpechowski

Dyrektor Wykonawczy ds. Planowania i
Sprawozdawczości